

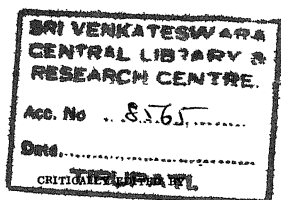
Sources of Indo-Aryan Lexicography

6

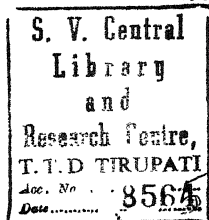
ŚĀRADĪYĀKHYA-NĀMAMĀLĀ

OF

HARṢAKĪRTI

M. M. PATKAR

Q25:4173x
15551

DECCAN COLLEGE
Postgraduate and Research Institute
POONA

ŚĀRADĪYĀKHYA-NĀMAMĀLĀ

OF

HARŚAKĪRTI

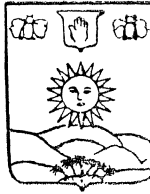
8565

CRITICALLY EDITED BY

MADHUKAR MANGESH PATKAR, B.A., PH.D.

Department of the Dictionary of Sanskrit,

Deccan College Postgraduate and Research Institute, Poona.

POONA

1951

CODE No. : L. 23

First Edition, 1000 Copies, June 1951

Price Rs. 5

All Rights Reserved

Pp. 1-47—Printed at the Poona University Press, Ganeshkhind, Poona 7.
Preface, Introduction and Glossary printed at the Samarth Bharat Press, Poona 2.
Published by—Dr. S. M. Katre, for the Deccan College
Postgraduate and Research Institute, Yeravda, Poona 6.

PREFACE

It gives me great pleasure to present to the world of scholars the present edition of the *Śāradīyākhyānānālā* of Haṇṣkīrti shortly after my edition of the *Ankārīthaṭṭaka* of Maṭīpa published in the same Series in 1947. The work of preparing a critical edition of the *Śāradīyākhyānāmamālā* was entrusted to me in the year 1950 by Dr. S. M. KATRE, Director of the Deccan College Research Institute, Poona, for being included in the Institute's Series called the 'Contributory Studies towards A Dictionary of Sanskrit on Historical Principles' in general and the 'Sources of Indo-Aryan Lexicography' in particular. I started my work on the critical edition of the *SN* soon after it was entrusted to me by procuring five manuscripts of the work—four from the Government Manuscripts Library at the Bhandarkar Oriental Research Institute, Poona and one from the Manuscripts Library of the Deccan College Research Institute and having worked at it at different intervals, submitted to the Institute my press-copy early in January 1951. I am glad that the work is now available in print without any delay.

Before concluding the preface it is my pleasant duty to acknowledge with gratitude the help I received from several persons in bringing out this volume. In this connection my thanks are due to Dr. S. M. KATRE, for giving me an opportunity to edit for the second time a lexicographical work in the 'Sources of Indo-Aryan Lexicography' Series undertaken by the Institute. I am also thankful to Prof. P. K. GODE, M.A., Curator, Bhandarkar Oriental Research Institute, Poona, for the loan of the four manuscripts of the *SN* from the Government Manuscripts Library, and to Dr. R. G. HARSHE, D.LITT. (Paris), Registrar, Deccan College Research Institute, for allowing me the use of one manuscript of the work from the Institute's collection of manuscripts. I must also thank Miss Suman N. DHAVALÉ, G.A., but for whose help in the irksome task of preparing the glossary appended to the text, it would not have been possible for me to complete my press-copy so early. Lastly, I have to put on record my sincere thanks to Pt. K. V. K. SHARMA, Vyākaraṇavidvān, my colleague in the Sanskrit Dictionary Department,

for helping me in correcting the proofs with valuable suggestions at times and to Mr. S. R. PARANJPE, the enthusiastic Manager of the Poona University Press for the prompt and efficient printing of this work. The Samartha Bharat Press, Poona, also deserves my thanks for the printing of the preliminary portion and the glossary.

D. C. P. and R. Institute,
POONA, 6
7th April 1951

}

M. M. PATKAR

INTRODUCTION

The *Śāradyākhyānāmamālā* or *Śāradyābhīdhanāmālā*, as it is sometimes called, is a glossary of synonymous words and is divided into three *kāṇḍas*, each of which is again sub-divided into different *vargas*. Thus the first *kāṇḍa* is divided into 1 *devavarga*, 2 *vyomavarga* and 3 *dharāvarga*; the second is divided into 1 *aṅgavarga*, 2 *samyogādivarga*, 3 *saṃgītavarga* and 4 *pañḍitavarga*. The last *kāṇḍa* is divided into 1 *brahmavarga*, 2 *rājavarga*, 3 *vaiśyavarga*, 4 *śūdravarga*, and 5 *saṃkīrṇavarga*. The whole work consists of about 465 stanzas.

The Author

The author of the work belonged to a Jain sect, his name being Harṣakīrti. He was a High Priest belonging to the *Nāgapurīyatapā-gaccha* branch of the Jain priests,¹ and was the pupil of Candrakīrti, who was highly honoured by emperor Jehangir of Delhi, who ruled from A.D. 1545 to 1553. In his praśasti to the *Dhātupāṭhatarāṅgiṇī*, Harṣakīrti gives the following list of persons in his line who were honoured by royal personages :—

1. Jayaśekhara, honoured by Hammīra (1301–1365 A.D.)
2. Vajrasena, honoured by Allāvadi² (1295–1316 A.D.)
3. Ratnaśekhara, honoured by Perojshah (1351–1388 A.D.)
4. Haṃsakīrti, honoured by Sikandara Shah, probably Sikandar Shah Lodi³ (1488–1518)
5. Ānandarāya, obtained the title Rāya from Humayun (1530–1540)
6. Candrakīrti, teacher of Harṣakīrti, who wrote the present work. Candrakīrti was honoured by Shah Salem or Jehangir (1545–1553)
7. Padmasundaragaṇi, honoured by Akbar (1556–1605)
8. Pacca, honoured by a Hindu king named Māladeva, who was the ruler of Yodhapura i.e. modern Jodhpur. R. G. BHANDARKAR states that Māladeva was a prince of the Rāṭhoḍ family which ruled at Jodhpur from A.D. 1532 to 1583.⁴

Harṣakīrti's Works and Date

Harṣakīrti was a versatile writer and wrote on different subjects such as grammar, medicine, astrology and so on. Most of his writing

1. Cf. the colophon to the author's *Dhātupāṭhatikā* which reads as follows :—

इति श्रीमन्नागपुरीयत्तपागच्छाधिप-भट्टारक-श्रीहर्षकौलि-सूरि-
विरचितं स्वोपज्ञधातुपाठविवरणं सम्पूर्णम् । etc.

2. R. G. BHANDARKAR is inclined to identify Allāvadi with Allaudin Khilji. See *Report for 1932-33* p. 43.

3. Ibid.

4. Ibid, p. 44.

exists in the form of commentaries although the composition of original treatises is also ascribed to him. The following are some of the works⁵ attributed to Harṣakīrti :—

1 *Bṛhacchāntistotraṭīkā*; (composed in saṃvat 1655)⁶; 2 *Kalyāṇa-mandirastotraṭīkā*; (Ms. of saṃvat 1635)⁷; 3 *Sindūraprakaraṇaṭīkā*; 4 *Sārasvatadīpikā*; 5 *Seṭaṇīṭhārikāvivarāṇa* (composed in saṃvat 1669); 6 *Dhātupāṭhātaraṅgiṇī*; 7 *Dhātupāṭhāvivarāṇa*; 8 *Śāradīyākhyānamamālā*; 9 *Śrutabodhaṭīkā*; 10 *Yogacintāmaṇi*; 11 *Vaidyakaśāroddhāra*; 12 *Jyotiḥśāra*⁸; and 13 *Jyotiśśāroddhāra*⁹.

Another work on lexicography viz. *Śabdānekārtha* is also attributed to Harṣakīrti¹⁰. In verse 34 on folio 85^b of the India Office manuscript of this work it is stated that the glossary was composed by Harṣakīrti in saṃvat 1665 which corresponds to A.D. 1609. This verse reads as under:

बाणतर्करसंग्रहौ तु १६६५ वर्षे तपसि मासि च ।

राकायां हर्षकीर्त्याहसुरिश्चक्रे सतां मते ॥

Scholars differ in their opinion concerning the date of Harsakīrti. According to WEBER¹¹ Harṣakīrti, the author of the *Śāradīyākhyānamamālā*, lived towards 'the end of the sixteenth century'. BELVALKAR¹² assigns the date 'circa 1550 A.D.' to Harsakīrti, probably relying on the fact that Harsakīrti was a pupil of Candrakīrti who was honoured by Salimshah alias Jehangir who ruled from A.D. 1545 to 1553. Judging, however, from the works ascribed to Harṣakīrti in the above list we are inclined to assign Harsakīrti a period 'between A.D. 1575 to 1625' for his literary activity. From the list of works ascribed to Harṣakīrti we come to know that he composed the *Bṛhacchāntistotraṭīkā* in saṃvat 1655 i.e. A.D. 1599, and the *Seṭaṇīṭhārikāvivarāṇa* in saṃvat 1669 or A.D. 1613.

5. M. D. DESAI in his '*Jain Gurjar Kavīḥ*' (vol. 1, p. 470) records the following information about Harṣakīrti, the pupil of Candrakīrti and his works :—

“ पार्श्वचन्द्रगञ्जना राजचन्द्रसूरि (जन्म सं. १६०६; आचार्य सं. १६२६; स्व. १६६९) ना समकालीन राजरत्नसूरिशिष्य चन्द्रकोर्तिसूरि हता. तेना शिष्य आ हर्षकोर्तिसूरिए पोताना गुहना नामनी सारस्वतव्याकरणनी टीका, नवस्मरणनी टीका, सिन्दुरप्रकरटीका, शारदीयाख्यनाममाला-कोश, धातुतरङ्गिणी, योगचिन्तामणि, वैद्यकसारोद्धार, वैद्यकसारसंग्रह, श्रुतबोधवृत्ति, तिजयपहुत्त अने बृहत्शान्तिपर वृत्तिओ तेमज सं. १६६३ मां अनिट्कारिकाविवरण अने सं. १६६८ मां कल्याणमन्दिरस्तववृत्ति आदि अनेक ग्रन्थो संस्कृतमां रच्यो छे. ”

6. R. MITRA : *Notices*, No. 3058.

7. BBRAS. *Des. Cat.* No. 1801.

8. *Cat. Cat.* i, 763^b.

9. *Ibid.*

10. *Vide I. O. Cat.* No. 5175.

11. T. ZACHARIAE : *Indischen Wörterbücher*, 37

12. *Systems of Sanskrit Grammar*, 103.

It is also stated that a manuscript of *Nyāyāvatāra* was copied for him in saṃvat 1635 i.e. A.D. 1579.

It will be seen from the foregoing remarks that Harṣakīrti must have already commenced his literary studies in A.D. 1579 when he got a manuscript of *Nyāyāvatāra* copied for his use. It is also evident that his literary activity continued at least up to A.D. 1613 when he wrote his commentary on the *Seṭanīṭhārikā*. I am, therefore, inclined to assign a period of about fifty years roughly from A.D. 1575 to A.D. 1625 to the literary activity of Harṣakīrti.

Manuscript-material

The present edition of the *Śāradīyākhyānāmamālā* is based on five manuscripts, four from the Government manuscripts Library at the Bhandarkar Oriental Research Institute, designated as B₁ (= No. 1409 of 1887-91), B₂ (= No. 281 of 1873-74), B₃ (= No. 1382 of 1884-87) and B₄ (No. 780 of 1875-76). The fifth manuscript designated as D₁ belongs to the Deccan College Mss. Library. This manuscript being very corrupt had to be rejected after the 75th stanza of the second Kāṇḍa. All the manuscripts are written in Devanāgarī characters and with the exception of B_{3,4} are dated as follows:—

B₁—saṃvat 1760, B₂—saṃvat 1792 and D₁—saṃvat 1723. Unfortunately none of the five manuscripts utilized for this edition is complete and in some cases the readings had to be fixed with the help of the readings found in other lexicons.

हर्षकीर्तिविरचिता

शारदीयाख्यनाममाला

ॐ नमः ॥

प्रणम्य परमात्मानं सच्चिदानन्दमीश्वरम् ।
ग्रन्थाम्यहं नाममालां मालामिव मनोरमाम् ॥ १ ॥
वाग्देवी शारदा ब्राह्मी भारती गीः सरस्वती ।
हंसयाना ब्रह्मपुत्री सा सदा वरदास्तु नः ॥ २ ॥
विनायकः पशुपाणिर्विघ्नराजो गजाननः ।
द्वैमातुर एकदन्तो लम्बोदरगणाधिपौ ॥ ३ ॥
गौरीसुतश्च हेरम्बस्तथा मूषकवाहनः ।
कार्यारम्भेषु सर्वेषु सिद्धिबुद्धिप्रदोऽस्तु सः ॥ ४ ॥
परमात्मा परब्रह्म परं ज्योतिरगोचरः ।
निरञ्जनश्चिरानन्दः परमः परमेश्वरः ॥ ५ ॥
देवाधिदेवः सर्वज्ञो वीतरागो जिनेश्वरः ।
तीर्थं करो जगन्नाथो जिनोऽर्हन्भगवान्प्रभुः ॥ ६ ॥
सुगतः श्रीघनो बुद्धो बोधिसत्त्वस्तथागतः ।
द्वयवादी दशबलो जिनः सौ[शौ]द्धोदनिर्मुनिः ॥ ७ ॥

5

10

☞ The references in the critical apparatus are to the stanza-numbers

- 1 B1.2 missing. B3 असिद्धिश्रीः.-d) D1 missing मालामिव.
- 2 B1.2 missing. -d) B4 adds (in marg. sec m.) संवित्री सारदा.
- 3 B1.2 missing.-b) B4 (marg. sec. m.) गणाधिपः for गजाननः.-c)
D1 द्विमातुर.-d) B4 (marg. sec. m.) गजाननः for गणाधिपः.
- 4 B1.2 missing.-d) B4 नः for सः.
- 5 B1.2 missing.
- 6 B1.2 missing.-d) D1 missing अर्हन्.
- 7 B1.2 missing. -a) D1 श्रीनघो बुद्धो.

- 15 ब्रह्मा प्रजापतिः स्रष्टा विधिवेधाः पितामहः ।
 हिरण्यगर्भो द्रुहिणः परमेष्ठी चतुर्मुखः ॥ ८ ॥
 धाता विधाता लोकेशो विरञ्चिर्विश्वसृङ्ध्रुवः ।
 सुरज्येष्ठः कमलभूः स्वयंभूर्नाभिभूरजः ॥ ९ ॥
 पद्मनाभादियोनिः क आत्मभूः कमलासनः ।
 20 तत्पुत्रो नारदो वीणायुतो हंसश्च वाहनः ॥ १० ॥
 श्रीपतिः केशवः कृष्णो गोविन्दो माधवोऽच्युतः ।
 दामोदरो दैत्यरिपुर्विष्णुर्नारायणो हरिः ॥ ११ ॥
 जनार्दनश्चक्रपाणिर्वासुदेवश्चतुर्भुजः ।
 उपेन्द्रः पुण्डरीकाक्षो मुरारिः पुरुषोत्तमः ॥ १२ ॥
 25 पीताम्बरः पद्मनाभो मुकुन्दो मधुसूदनः ।
 विश्वम्भरो विश्वरूपो विश्व[ध्व]क्सेनो वृषाकपिः ॥ १३ ॥
 यदुनाथो हृषीकेशः शौरिः श्रीवत्सलाञ्छनः ।
 वैकुण्ठ इन्द्रावरजो वनमाली त्रिविक्रमः ॥ १४ ॥
 भव्निशायी शेषशायी श्रीधरो गरुडध्वजः ।
 30 जलशायी यज्ञमूर्त्यः[र्तिः] पुराणपुरुषः स्वभूः ॥ १५ ॥
 अधोक्षजः कैटभजिद्वलिभिद्विष्टरश्रवाः ।
 देवकीनन्दनः शार्ङ्गो कंसारिर्नरकान्तकृत् ॥ १६ ॥

8 B1.2 missing.

9 B1.2 missing.

10 B1.2 missing.- c) D1 बाणीयुता for वीणायुतो.- d) B3 वाहनं for वाहनः.

11 B1.2 missing.

12 B1.2 missing.

13 D1 missing विश्वक्सेनो.

14 B2 missing.

15 B2 missing.

16 B2 missing.- d) D1 बलिसिद्धि (?) for बलिभिद्वः.

गदाधरश्चक्रधरो गोवर्धनधरो विधुः ।

गोपीप्रियो गिरिधरः श्यामो गरुडवाहनः ॥ १७ ॥

यशोदातनयो राधावल्लभो नन्दनन्दनः ।

35

विठ्ठलो मोहनः कुञ्जविहारी द्वारकेश्वरः ॥ १८ ॥

महेश्वरो महादेवः श्रीकण्ठः शंकरः शिवः ।

उग्रः शूली मृडः शंभुस्त्र्यम्बकश्चन्द्रशेखरः ॥ १९ ॥

रुद्रखिलोचनः शर्वः स्थाणुर्गङ्गाधरो हरः ।

ईशान ईशो गिरिशो गिरीशः प्रमथाधिपः ॥ २० ॥

40

मृत्युञ्जयः पशुपतिः कृत्तिवासाः कपालभृत् ।

वामदेवो भवो भर्गः पिनाकी वृषभध्वजः ॥ २१ ॥

व्योमकेशः क्रतुध्वंसी भूतनाथ उमापतिः ।

अष्टमूर्तिर्नीलकण्ठः पुरमिनीललोहितः ॥ २२ ॥

षण्डः कपर्दी सर्वज्ञो धूर्जटिस्त्रिपुरान्तकः ।

45

कृशानुरेता दिग्वासा अन्धकारिविषान्तकृत् ॥ २३ ॥

ष[ख]ण्डपर्शुर्विखूपाक्षो वरदो भाललोचनः ।

इन्दुमौलिः स्मरारिश्च भीमो वृषभवाहनः ॥ २४ ॥

लक्ष्मीः श्रीः कमला पद्मा मा रमा कमलालया ।

इन्दिरा हरिपत्नी सा लोकमाताब्धिनन्दिनी ॥ २५ ॥

50

17 B2 missing.

18 B2 missing.

19 B2 missing.

20 B2 missing.-a). B1 रौद्रः.

21 B2 missing.

22 B2 missing.

23 B2 missing.-a) B1D1 षण्डः for षण्डः.

24 B2 missing.

25 B2 missing.-b) D1 कमलाशया.

ईश्वरी पार्वती गौरी भवानी हिमवत्सुता ।
उमा शिवाम्बिका दुर्गा काली कालायनीश्वरा ॥ २६ ॥

रुद्राणी चण्डिका चण्डी मृडानी मैनाकस्वसा ।
अपर्णार्या सती देवी गिरिजा सर्वमङ्गला ॥ २७ ॥

55 दाक्षायणी च शर्वाणी महामाया महेश्वरी ।
भैरवी भूतनाथा च शंकरी सिंहवाहना ॥ २८ ॥

अनङ्गो मदनः कामो मारः पञ्चशरः स्मरः ।
मनोभवो रतिपतिर्मन्मथो मकरध्वजः ॥ २९ ॥

60 पुष्पधन्वा मनसिजः कन्दर्पो विषमायुधः ।
सम्बरारिः सूर्यकारिर्दर्पको मीनकेतनः ॥ ३० ॥

अनन्यजो मधुसखः प्रद्युम्नः कुसुमायुधः ।
शृङ्गारयोनिः पुष्पेषुः संकल्पात्मा रमासुतः ॥ ३१ ॥

हृच्छयः कमनः कन्तुर्जराभीरुश्च तच्छराः ।
मोहनोन्मादनौ शोषणश्च तापनमारणौ ॥ ३२ ॥

65 कार्तिकेयो गुहः स्कन्दः सेनानीः पार्वतीसुतः ।
षाण्मातुरो महासेनः षण्मुखः शिखिवाहनः ॥ ३३ ॥

शरजन्माग्निभूः स्वामी विशाखः क्रौञ्चभेदनः ।
तारकारिः शक्तिधरः कुमारो बहुलात्मजः ॥ ३४ ॥

26 B2 missing.

27 B2 missing.

28 B2 missing. D1 missing महेश्वरी भैरवी भूतनाथा.-d) B3.4 शंकरी
for शंकरी.

29 B2 missing.-b) B1 स्मृतः for स्मरः.

30 B2 missing. D1 missing संबरारिः सूर्यकारिः.

31 B2 missing.

32 B2 missing.-d) B4. (also marg. sec. m.) D1 ताडन° for तापन°.

33 B2 missing.-c) D1 षण्मातुरः.

34 B2 missing. D1 B3.4 B4. B5. B6. B7. B8. B9. B10. B11. B12. B13. B14. B15. B16. B17. B18. B19. B20. B21. B22. B23. B24. B25. B26. B27. B28. B29. B30. B31. B32. B33. B34. B35. B36. B37. B38. B39. B40. B41. B42. B43. B44. B45. B46. B47. B48. B49. B50. B51. B52. B53. B54. B55. B56. B57. B58. B59. B60. B61. B62. B63. B64. B65. B66. B67. B68. B69. B70. B71. B72. B73. B74. B75. B76. B77. B78. B79. B80. B81. B82. B83. B84. B85. B86. B87. B88. B89. B90. B91. B92. B93. B94. B95. B96. B97. B98. B99. B100. B101. B102. B103. B104. B105. B106. B107. B108. B109. B110. B111. B112. B113. B114. B115. B116. B117. B118. B119. B120. B121. B122. B123. B124. B125. B126. B127. B128. B129. B130. B131. B132. B133. B134. B135. B136. B137. B138. B139. B140. B141. B142. B143. B144. B145. B146. B147. B148. B149. B150. B151. B152. B153. B154. B155. B156. B157. B158. B159. B160. B161. B162. B163. B164. B165. B166. B167. B168. B169. B170. B171. B172. B173. B174. B175. B176. B177. B178. B179. B180. B181. B182. B183. B184. B185. B186. B187. B188. B189. B190. B191. B192. B193. B194. B195. B196. B197. B198. B199. B200. B201. B202. B203. B204. B205. B206. B207. B208. B209. B210. B211. B212. B213. B214. B215. B216. B217. B218. B219. B220. B221. B222. B223. B224. B225. B226. B227. B228. B229. B230. B231. B232. B233. B234. B235. B236. B237. B238. B239. B240. B241. B242. B243. B244. B245. B246. B247. B248. B249. B250. B251. B252. B253. B254. B255. B256. B257. B258. B259. B260. B261. B262. B263. B264. B265. B266. B267. B268. B269. B270. B271. B272. B273. B274. B275. B276. B277. B278. B279. B280. B281. B282. B283. B284. B285. B286. B287. B288. B289. B290. B291. B292. B293. B294. B295. B296. B297. B298. B299. B300. B301. B302. B303. B304. B305. B306. B307. B308. B309. B310. B311. B312. B313. B314. B315. B316. B317. B318. B319. B320. B321. B322. B323. B324. B325. B326. B327. B328. B329. B330. B331. B332. B333. B334. B335. B336. B337. B338. B339. B340. B341. B342. B343. B344. B345. B346. B347. B348. B349. B350. B351. B352. B353. B354. B355. B356. B357. B358. B359. B360. B361. B362. B363. B364. B365. B366. B367. B368. B369. B370. B371. B372. B373. B374. B375. B376. B377. B378. B379. B380. B381. B382. B383. B384. B385. B386. B387. B388. B389. B390. B391. B392. B393. B394. B395. B396. B397. B398. B399. B400. B401. B402. B403. B404. B405. B406. B407. B408. B409. B410. B411. B412. B413. B414. B415. B416. B417. B418. B419. B420. B421. B422. B423. B424. B425. B426. B427. B428. B429. B430. B431. B432. B433. B434. B435. B436. B437. B438. B439. B440. B441. B442. B443. B444. B445. B446. B447. B448. B449. B450. B451. B452. B453. B454. B455. B456. B457. B458. B459. B460. B461. B462. B463. B464. B465. B466. B467. B468. B469. B470. B471. B472. B473. B474. B475. B476. B477. B478. B479. B480. B481. B482. B483. B484. B485. B486. B487. B488. B489. B490. B491. B492. B493. B494. B495. B496. B497. B498. B499. B500. B501. B502. B503. B504. B505. B506. B507. B508. B509. B510. B511. B512. B513. B514. B515. B516. B517. B518. B519. B520. B521. B522. B523. B524. B525. B526. B527. B528. B529. B530. B531. B532. B533. B534. B535. B536. B537. B538. B539. B540. B541. B542. B543. B544. B545. B546. B547. B548. B549. B550. B551. B552. B553. B554. B555. B556. B557. B558. B559. B560. B561. B562. B563. B564. B565. B566. B567. B568. B569. B570. B571. B572. B573. B574. B575. B576. B577. B578. B579. B580. B581. B582. B583. B584. B585. B586. B587. B588. B589. B590. B591. B592. B593. B594. B595. B596. B597. B598. B599. B600. B601. B602. B603. B604. B605. B606. B607. B608. B609. B610. B611. B612. B613. B614. B615. B616. B617. B618. B619. B620. B621. B622. B623. B624. B625. B626. B627. B628. B629. B630. B631. B632. B633. B634. B635. B636. B637. B638. B639. B640. B641. B642. B643. B644. B645. B646. B647. B648. B649. B650. B651. B652. B653. B654. B655. B656. B657. B658. B659. B660. B661. B662. B663. B664. B665. B666. B667. B668. B669. B670. B671. B672. B673. B674. B675. B676. B677. B678. B679. B680. B681. B682. B683. B684. B685. B686. B687. B688. B689. B690. B691. B692. B693. B694. B695. B696. B697. B698. B699. B700. B701. B702. B703. B704. B705. B706. B707. B708. B709. B710. B711. B712. B713. B714. B715. B716. B717. B718. B719. B720. B721. B722. B723. B724. B725. B726. B727. B728. B729. B730. B731. B732. B733. B734. B735. B736. B737. B738. B739. B740. B741. B742. B743. B744. B745. B746. B747. B748. B749. B750. B751. B752. B753. B754. B755. B756. B757. B758. B759. B760. B761. B762. B763. B764. B765. B766. B767. B768. B769. B770. B771. B772. B773. B774. B775. B776. B777. B778. B779. B780. B781. B782. B783. B784. B785. B786. B787. B788. B789. B790. B791. B792. B793. B794. B795. B796. B797. B798. B799. B800. B801. B802. B803. B804. B805. B806. B807. B808. B809. B810. B811. B812. B813. B814. B815. B816. B817. B818. B819. B820. B821. B822. B823. B824. B825. B826. B827. B828. B829. B830. B831. B832. B833. B834. B835. B836. B837. B838. B839. B840. B841. B842. B843. B844. B845. B846. B847. B848. B849. B850. B851. B852. B853. B854. B855. B856. B857. B858. B859. B860. B861. B862. B863. B864. B865. B866. B867. B868. B869. B870. B871. B872. B873. B874. B875. B876. B877. B878. B879. B880. B881. B882. B883. B884. B885. B886. B887. B888. B889. B890. B891. B892. B893. B894. B895. B896. B897. B898. B899. B900. B901. B902. B903. B904. B905. B906. B907. B908. B909. B910. B911. B912. B913. B914. B915. B916. B917. B918. B919. B920. B921. B922. B923. B924. B925. B926. B927. B928. B929. B930. B931. B932. B933. B934. B935. B936. B937. B938. B939. B940. B941. B942. B943. B944. B945. B946. B947. B948. B949. B950. B951. B952. B953. B954. B955. B956. B957. B958. B959. B960. B961. B962. B963. B964. B965. B966. B967. B968. B969. B970. B971. B972. B973. B974. B975. B976. B977. B978. B979. B980. B981. B982. B983. B984. B985. B986. B987. B988. B989. B990. B991. B992. B993. B994. B995. B996. B997. B998. B999. B1000. B1001. B1002. B1003. B1004. B1005. B1006. B1007. B1008. B1009. B1010. B1011. B1012. B1013. B1014. B1015. B1016. B1017. B1018. B1019. B1020. B1021. B1022. B1023. B1024. B1025. B1026. B1027. B1028. B1029. B1030. B1031. B1032. B1033. B1034. B1035. B1036. B1037. B1038. B1039. B1040. B1041. B1042. B1043. B1044. B1045. B1046. B1047. B1048. B1049. B1050. B1051. B1052. B1053. B1054. B1055. B1056. B1057. B1058. B1059. B1060. B1061. B1062. B1063. B1064. B1065. B1066. B1067. B1068. B1069. B1070. B1071. B1072. B1073. B1074. B1075. B1076. B1077. B1078. B1079. B1080. B1081. B1082. B1083. B1084. B1085. B1086. B1087. B1088. B1089. B1090. B1091. B1092. B1093. B1094. B1095. B1096. B1097. B1098. B1099. B1100. B1101. B1102. B1103. B1104. B1105. B1106. B1107. B1108. B1109. B1110. B1111. B1112. B1113. B1114. B1115. B1116. B1117. B1118. B1119. B1120. B1121. B1122. B1123. B1124. B1125. B1126. B1127. B1128. B1129. B1130. B1131. B1132. B1133. B1134. B1135. B1136. B1137. B1138. B1139. B1140. B1141. B1142. B1143. B1144. B1145. B1146. B1147. B1148. B1149. B1150. B1151. B1152. B1153. B1154. B1155. B1156. B1157. B1158. B1159. B1160. B1161. B1162. B1163. B1164. B1165. B1166. B1167. B1168. B1169. B1170. B1171. B1172. B1173. B1174. B1175. B1176. B1177. B1178. B1179. B1180. B1181. B1182. B1183. B1184. B1185. B1186. B1187. B1188. B1189. B1190. B1191. B1192. B1193. B1194. B1195. B1196. B1197. B1198. B1199. B1200. B1201. B1202. B1203. B1204. B1205. B1206. B1207. B1208. B1209. B1210. B1211. B1212. B1213. B1214. B1215. B1216. B1217. B1218. B1219. B1220. B1221. B1222. B1223. B1224. B1225. B1226. B1227. B1228. B1229. B1230. B1231. B1232. B1233. B1234. B1235. B1236. B1237. B1238. B1239. B1240. B1241. B1242. B1243. B1244. B1245. B1246. B1247. B1248. B1249. B1250. B1251. B1252. B1253. B1254. B1255. B1256. B1257. B1258. B1259. B1260. B1261. B1262. B1263. B1264. B1265. B1266. B1267. B1268. B1269. B1270. B1271. B1272. B1273. B1274. B1275. B1276. B1277. B1278. B1279. B1280. B1281. B1282. B1283. B1284. B1285. B1286. B1287. B1288. B1289. B1290. B1291. B1292. B1293. B1294. B1295. B1296. B1297. B1298. B1299. B1300. B1301. B1302. B1303. B1304. B1305. B1306. B1307. B1308. B1309. B1310. B1311. B1312. B1313. B1314. B1315. B1316. B1317. B1318. B1319. B1320. B1321. B1322. B1323. B1324. B1325. B1326. B1327. B1328. B1329. B1330. B1331. B1332. B1333. B1334. B1335. B1336. B1337. B1338. B1339. B1340. B1341. B1342. B1343. B1344. B1345. B1346. B1347. B1348. B1349. B1350. B1351. B1352. B1353. B1354. B1355. B1356. B1357. B1358. B1359. B1360. B1361. B1362. B1363. B1364. B1365. B1366. B1367. B1368. B1369. B1370. B1371. B1372. B1373. B1374. B1375. B1376. B1377. B1378. B1379. B1380. B1381. B1382. B1383. B1384. B1385. B1386. B1387. B1388. B1389. B1390. B1391. B1392. B1393. B1394. B1395. B1396. B1397. B1398. B1399. B1400. B1401. B1402. B1403. B1404. B1405. B1406. B1407. B1408. B1409. B1410. B1411. B1412. B1413. B1414. B1415. B1416. B1417. B1418. B1419. B1420. B1421. B1422. B1423. B1424. B1425. B1426. B1427. B1428. B1429. B1430. B1431. B1432. B1433. B1434. B1435. B1436. B1437. B1438. B1439. B1440. B1441. B1442. B1443. B1444. B1445. B1446. B1447. B1448. B1449. B1450. B1451. B1452. B1453. B1454. B1455. B1456. B1457. B1458. B1459. B1460. B1461. B1462. B1463. B1464. B1465. B1466. B1467. B1468. B1469. B1470. B1471. B1472. B1473. B1474. B1475. B1476. B1477. B1478. B1479. B1480. B1481. B1482. B1483. B1484. B1485. B1486. B1487. B1488. B1489. B1490. B1491. B1492. B1493. B1494. B1495. B1496. B1497. B1498. B1499. B1500. B1501. B1502. B1503. B1504. B1505. B1506. B1507. B1508. B1509. B1510. B1511. B1512. B1513. B1514. B1515. B1516. B1517. B1518. B1519. B1520. B1521. B1522. B1523. B1524. B1525. B1526. B1527. B1528. B1529. B1530. B1531. B1532. B1533. B1534. B1535. B1536. B1537. B1538. B1539. B1540. B1541. B1542. B1543. B1544. B1545. B1546. B1547. B1548. B1549. B1550. B1551. B1552. B1553. B1554. B1555. B1556. B1557. B1558. B1559. B1560. B1561. B1562. B1563. B1564. B1565. B1566. B1567. B1568. B1569. B1570. B1571. B1572. B1573. B1574. B1575. B1576. B1577. B1578. B1579. B1580. B1581. B1582. B1583. B1584. B1585. B1586. B1587. B1588. B1589. B1590. B1591. B1592. B1593. B1594. B1595. B1596. B1597. B1598. B1599. B1600. B1601. B1602. B1603. B1604. B1605. B1606. B1607. B1608. B1609. B1610. B1611. B1612. B1613. B1614. B1615. B1616. B1617. B1618. B1619. B1620. B1621. B1622. B1623. B1624. B1625. B1626. B1627. B1628. B1629. B1630. B1631. B1632. B1633. B1634. B1635. B1636. B1637. B1638. B1639. B1640. B1641. B1642. B1643. B1644. B1645. B1646. B1647. B1648. B1649. B1650. B1651. B1652. B1653. B1654. B1655. B1656. B1657. B1658. B1659. B1660. B1661. B1662. B1663. B1664. B1665. B1666. B1667. B1668. B1669. B1670. B1671. B1672. B1673. B1674. B1675. B1676. B1677. B1678. B1679. B1680. B1681. B1682. B1683. B1684. B1685. B1686. B1687. B1688. B1689. B1690. B1691. B1692. B1693. B1694. B1695. B1696. B1697. B1698. B1699. B1700. B1701. B1702. B1703. B1704. B1705. B1706. B1707. B1708. B1709. B1710. B1711. B1712. B1713. B1714. B1715. B1716. B1717. B1718. B1719. B1720. B1721. B1722. B1723. B1724. B1725. B1726. B1727. B1728. B1729. B1730. B1731. B1732. B1733. B1734. B1735. B1736. B1737. B1738. B1739. B1740. B1741. B1742. B1743. B1744. B1745. B1746. B1747. B1748. B1749. B1750. B1751. B1752. B1753. B1754. B1755. B1756. B1757. B1758. B1759. B1760. B1761. B1762. B1763. B1764. B1765. B1766. B1767. B1768. B1769. B1770. B1771. B1772. B1773. B1774. B1775. B1776. B1777. B1778. B1779. B1780. B1781. B1782. B1783. B1784. B1785. B1786. B1787. B1788. B1789. B1790. B1791. B1792. B1793. B1794. B1795. B1796. B1797. B1798. B1799. B1800. B1801. B1802. B1803. B1804. B1805. B1806. B1807. B1808. B1809. B1810. B1811. B1812. B1813. B1814. B1815. B1816. B1817. B1818. B1819. B1820. B1821. B1822. B1823. B1824. B1825. B1826. B1827. B1828. B1829. B1830. B1831. B1832. B1833. B1834. B1835. B1836. B1837. B1838. B1839. B1840. B1841. B1842. B1843. B1844. B1845. B1846. B1847. B1848. B1849. B1850. B1851. B1852. B1853. B1854. B1855. B1856. B1857. B1858. B1859. B1860. B1861. B1862. B1863. B1864. B1865. B1866. B1867. B1868. B1869. B1870. B1871. B1872. B1873. B1874. B1875. B1876. B1877. B1878. B1879. B1880. B1881. B1882. B1883. B1884. B1885. B1886. B1887. B1888. B1889. B1890. B1891. B1892. B1893. B1894. B1895. B1896. B1897. B1898. B1899. B1900. B1901. B1902. B1903. B1904. B1905. B1906. B1907. B1908. B1909. B1910. B1911. B1912. B1913. B1914. B1915. B1916. B1917. B1918. B1919. B1920. B1921. B1922. B1923. B1924. B1925. B1926. B1927. B1928. B1929. B1930. B1931. B1932. B1933. B1934. B1935. B1936. B1937. B1938. B1939. B1940. B1941. B1942. B1943. B1944. B1945. B1946. B1947. B1948. B1949. B1950. B1951. B1952. B1953. B1954. B1955. B1956. B1957. B1958. B1959. B1960. B1961. B1962. B1963. B1964. B1965. B1966. B1967. B1968. B1969. B1970. B1971. B1972. B1973. B1974. B1975. B1976. B1977. B1978. B1979. B1980. B1981. B1982. B1983. B1984. B1985. B1986. B1987. B1988. B1989. B1990. B1991. B1992. B1993. B1994. B1995. B1996. B1997. B1998. B1999. B2000. B2001. B20

- विबुधा देवता देवास्त्रिदशा निर्जराः सुराः ।
 आदित्या मरुतो लेखा निलिम्पा नाकिनोऽमराः ॥ ३५ ॥ 70
- वृन्दारकाः सुमनसः सुपर्वाणः सुधाभुजः ।
 त्रिदिवेशा आदितेया अमर्त्या दानवारयः ॥ ३६ ॥
- दिवौकसो दिविषदो गीर्वाणा अमृतान्धसः ।
 अस्वप्ना ऋभवो बर्हिर्मुखाः क्रतुमुजोऽरुजः ॥ ३७ ॥
- स्वः स्वर्गं त्रिदिवं नाकः सुरलोकस्त्रिविष्टपम् । 75
 सुरालयश्चोर्ध्वलोको द्यौर्गौस्तविषताविषौ ॥ ३८ ॥
- इन्द्रः पुरंदरः शक्रो वासवः पाकशासनः ।
 संक्रन्दनः सहस्राक्षः सुत्रामा मधवा वृषा ॥ ३९ ॥
- आखण्डलः सुनासीरः पुरुद्वृतः शतक्रतुः ।
 दिवस्पतिर्दुश्च[भ्य]वनो जम्भारातिः शचीपतिः ॥ ४० ॥ 80
- जिष्णुर्वृद्धश्रवा वज्री बिडौजा नाकनायकः ।
 बलारातिः सुरपतिर्मरुत्वान्मेघवाहनः ॥ ४१ ॥
- प्राचीनबर्हिर्मघवाञ्शतमन्युः सुरर्षभः ।
 ऋभुक्षा नमुचिद्विद् च वृत्रहा कौशिको हरिः ॥ ४२ ॥
- वास्तोष्पतिस्तुराषाद् च पुलोमारिर्मरुत्सखः । 85
 गोत्रमेदी हरिहयो देवराजोऽस्य तु प्रिया ॥ ४३ ॥

35 B2 missing.

36 B2 missing.

37 B2 missing.-d) B1.3 D1 बहिर्मुखाः.

38 B2 missing.-d) D1 ताविषो for ताविषौ.

39 B2 missing.-ab) D1 missing शक्रो वासवः.

40 B2 missing.-a) B1 सुनासीर.-d) B1 जम्भारातिः; D1 missing जम्भारातिः.

41 -a) D1 जिष्णु.-b) B3 नायकः प्रभुः for नाकनायकः.-b) D1 missing बिडौजा नाक.

42 -a) B1.3 °बहिः for °बर्हिः.-c) D1 om. च.

43 -b) B1 पुलौमा.-c) D1 °हयौ.

- पुलोमजा शचीन्द्राणी पीयूषममृतं सुधा ।
 हाहा ह्रूक्ष्व गन्धर्वो विश्वकर्मा तु शिल्पिकृत् ॥ ४४ ॥
- सुतो जयन्तः प्रासादो वैजयन्तोऽमरावती ।
 ९० पुरी सभा सुधर्मा च मातलिः सारधिर्हरेः ॥ ४५ ॥
- ऐरावतो गजो वज्रमायुधं नन्दनं वनम् ।
 उच्चैःश्रवा हयो यानं विमानं व्योमगामि च ॥ ४६ ॥
- द्वारपालो देवनन्दी बृहस्पतिः पुरोहितः ।
 स्ववैद्यावशिनीपुत्रौ नारदाद्याः सुरर्षयः ॥ ४७ ॥
- घृताची मेनका रम्भा मञ्जुघोषा तिलोत्तमा ।
 ९५ उर्वशी च सुकेशी चेत्याद्या अप्सरसः स्मृताः ॥ ४८ ॥
- संतानः पारिजातश्च कल्पश्च हरिचन्दनः ।
 मन्दारश्चेति देवानां वृक्षाः पञ्च बुधैः स्मृताः ॥ ४९ ॥
- विद्याधराप्सरोयक्षरक्षोगन्धर्वकिंनराः ।
 १०० पिशाचो गुह्यकः सिद्धो भूतोऽमी देवयोनयः ॥ ५० ॥
- कुबेरो धनदः श्रीदो यक्षराजो धनाधिपः ।
 किंनरेशो राजराजः पौलस्त्यो गुह्यकेश्वरः ॥ ५१ ॥
- ऐलविलः शंभुसखः कुहः पुण्यजनेश्वरः ।
 एकपिङ्गो वैश्रवणो निधीशो नरवाहनः ॥ ५२ ॥

44 -c) B1.2.4 गंधर्वौ.-d) B2 शिल्प-; D1 शल्प (corrupt).

45 -a) B1 सुतौ.

46 -d) D1 missing विमानं व्योमगामि.

47 -a) B5 missing द्वारपालो देवनन्दी. -c) B5 missing अश्विनीपुत्रौ.

48 D1 missing उर्वशी चेत्याद्या.

49 -c) B2 कल्पद्रु for कल्पश्च; D1 missing कल्पश्च.

50 -a) D1 missing विद्याधराप्सरो. -d) D1 missing योनयः.

51 -a) B2 बृन्दो (?) for श्रीदो. -b) B2 यक्षः for यक्ष*. -d) D1 पौलस्त्यौ.

52 -b) B2 'जिने' for 'जने'.

मनुष्यधर्मा कैलासनाथः किंपुरुषाधिपः ।	105
उत्तराशापतिः शक्रकोशाध्यक्षोऽलकापतिः ॥ ५३ ॥	
वरुणः पाशभृच्चैव प्रचेता अन्विमन्दिरः ।	
यादःपतिर्जलपतिः पाशी पश्चिमदिक्पतिः ॥ ५४ ॥	
यमः कृतान्तः शमनो धर्मराजः परेतराट् ।	
समवर्ती श्राद्धदेवः कालः सूर्यसुतोऽन्तकः ॥ ५५ ॥	110
यमराजः पितृपतिर्मृत्युर्दक्षिणदिक्पतिः ।	
कीनाशो यमुनाभ्राता दण्डभृन्माहिषध्वजः ॥ ५६ ॥	
असुरा दानवा दैत्याः शुक्रशिष्याः सुरद्विषः ।	
पूर्वदेवा दितिसुता दैत्येन्द्रा दनुजा अपि ॥ ५७ ॥	
असुरा राक्षसा जातुधाना रक्षांसि नैर्ऋताः ।	115
रात्रिचराः पुण्यजनाः पलादाश्रपरक्तपाः ॥ ५८ ॥	

॥ इति देववर्गः समाप्तः ॥

आकाशमभ्रं गगनं व्योम विष्णुपदं नभः ।	
अम्बरं पुष्करं खं द्यौरन्तरिक्षं मरुत्पथः ॥ ५९ ॥	
वियद्विहायोऽनन्तं च सुरवर्त्म घनाश्रयः ।	
आदित्यः सविता सूर्यो रविर्भानुर्दिनेश्वरः ॥ ६० ॥	120
अर्कः सूरः खगः पूषा पतंगो भास्करो भगः ।	
तपनस्तरणिर्मित्रश्चित्रभानुस्त्रयीतनुः ॥ ६१ ॥	

54 -c) B2 D1 याद° for यादः°.

55 B1 missing परेतराट्.....न्तकः.

56 B1 missing.-a) D1 यमराज.

57 B1 missing.-d) B4 दितिजा (दनुजा in marg. sec. m.).

58 B1 missing -c) B2.4 रात्रि°.

Colophon · B3.4 om. the colophon.

59 B1 missing.-c) D1 द्यौ for द्यौः.

60 B1 missing.

61 B1 missing.

सप्ताश्वोऽहस्करो भास्वान्द्वादशात्मा विरोचनः ।

प्रभाकरः सहस्रांशुर्मर्तण्डो मिहिरोऽर्यमा ॥ ६२ ॥

125

प्रद्योतनो जगच्चक्षुः कर्मसाक्षी दिवाकरः ।

हरिदश्चो हरिर्हेलिर्ब्रध्नो हंसो विकर्तनः ॥ ६३ ॥

उष्णरश्मिर्ग्रहपतिर्गभस्तिश्चक्रबान्धवः ।

इनोऽशुमाली तीक्ष्णांशुः सप्तसप्तिर्विभाकरः ॥ ६४ ॥

नभोमणिर्धामपतिर्द्युमणिः पद्मिनीपतिः ।

130

पद्मबन्धुर्विवस्वांश्च ध्वान्तारातिरहर्पतिः ॥ ६५ ॥

तिमिरारिर्दिनकरो यमुनाजनकोऽरुणः ।

चन्द्रः सोमो मृगाङ्गो ग्लौहिमांशुश्चन्द्रमाः शशी ॥ ६६ ॥

विधुः शशाङ्कः शीतांशुर्द्विजराजः सुधाकरः ।

जैवातुकः शशधरो नक्षत्रेशो निशाकरः ॥ ६७ ॥

135

ओषधीशो निशानाथ इन्दुः कुमुदिनीपतिः ।

अब्जो राजा चोडुपतिः कलानाथो हिमद्युतिः ॥ ६८ ॥

रोहिणीरमणः सिन्धुसुतः कुमुदबान्धवः ।

चन्द्रोद्योतः स्मृता ज्योःस्ना चन्द्रिका कौमुदीन्दुरुक् ॥ ६९ ॥

नक्षत्रमृक्षं भं धिष्ण्यं तारा ज्योतिरुडुर्ग्रहः ।

140

मयूखः किरणो भानुर्मरीचिर्दीधितिः करः ॥ ७० ॥

62 B1 missing.-ab) D1 सप्ताश्वो.....विरोचनः (in marg. sec. m.) ;
-d) B3 D1 मिह्र.

63 B1 missing.-d) B4 D1 °ब्रध्नो.

64 B1 missing.

65 B1 missing.

66 B1 missing.

67 B1 missing.-a) D1 शीतांशु. -c) D1 शशधरो. -d) B2 नशाकरः

68 B1 missing.-a) B4 औषधीशो.-b) B3 °धियः (in marg. sec. m.)
for °पतिः.

69 B1 missing.

70 B1 missing.-b) B2.4 उडुग्रहः,

पादो गभस्तिरुस्रो गौर्ज्योतिर्धामांशुरश्मयः ।	
अर्चिः पृष्णिघृणिस्तेजो भाः प्रभा त्विट् छविर्बुतिः ॥ ७१ ॥	
शोचिर्दीप्तिर्महो वर्चो रोचिर्भा रुचिर्वसुः ।	
शिशिरः शीतलः शीतस्तुभारश्च हिमो जडः ॥ ७२ ॥	
उष्णं तिग्मं खरं तीक्ष्णं चण्डं तीव्रं तथा पटुः ।	145
मङ्गलोऽङ्गारको भौम आरो वक्रः कुजः स्मृतः ॥ ७३ ॥	
बुधस्तु सौम्यो ब्रश्चान्द्रिर्गुरुर्जीवो बृहस्पतिः ।	
वाचस्पतिः सुराचार्यो गीष्पतिर्षिषणोऽङ्गिराः ॥ ७४ ॥	
शुक्रो दैत्यगुरुः काव्य उशना भार्गवः कविः ।	
शनिः शनैश्चरः शौरिर्मन्दश्छायासुतोऽसितः ॥ ७५ ॥	150
राहुस्तमः सैहिकेयः स्वर्माणु[नु]स्तु विधुंतुदः ।	
केतुः शिखी चाहिकः स्याद्ध्रुवस्तूत्तानपादजः ॥ ७६ ॥	
सप्तर्षयोऽत्रिप्रमुखा अगस्तिः कुम्भजोऽब्धिपः ।	
अश्विन्यादीनि नक्षत्राण्यष्टाविंशतिसंख्यया ॥ ७७ ॥	
लग्नानि राशयश्चैव मेषाद्या द्वादश स्मृताः ।	155
अहर्दिनं दिवं घस्रं दिवसो वासरो दिवा ॥ ७८ ॥	
प्रातः प्रभातं प्रत्यूषो उषः कल्यमहर्मुखम् ।	
रजनी यामिनी रात्रिस्त्रियामा शर्वरी निशा ॥ ७९ ॥	
निशीथिनी क्षपा दोषा क्षणदा च विभावरी ।	
अन्धकारं च तिमिरं ध्वान्तं संवमसं तमः ॥ ८० ॥	160

missing.-a) B2D1 गो for गौः.

missing.-d) B2 हिमौ for हिमो.

missing.

missing.-a) B2 बुद्धः for बुधः.-b) B2 जीनौ for जीनो.

missing.

missing. राहुस्तप केतुः.

b) B4 अब्धिजः; D1 अब्जयः.

a) B3.4 क्षिपा for क्षपा.

- तमिस्त्रमन्धतमसं भूलाया तामसं रजः ।
 क्षणः पलं घटी यामदिनमासर्तवोऽयनम् ॥ ८१ ॥
- संवत्सरो युगः कल्पं कालस्येत्यादयो मिदाः ।
 वसन्तग्रीष्मवर्षाश्च शरद्वेगन्त एव च ॥ ८२ ॥
- 165 शिशिरश्चेति विज्ञेया ऋतवः पट् द्विमासिकाः ।
 अब्दः संवत्सरो वर्षं वत्सरो हायनः शरत् ॥ ८३ ॥
- कल्पो युगान्तः संहारः कल्पान्तः प्रलयः क्षयः ।
 दिशा आशा दिशः काष्ठा हरितः ककुमश्च ताः ॥ ८४ ॥
- चतस्रोऽष्टौ च दश वा स्युरिन्द्राद्यास्तदीश्वराः ।
 170 पूर्वाग्नेयी दक्षिणा च नैर्ऋती पश्चिमा तथा ॥ ८५ ॥
- वायवी चोत्तरेशानी ब्राह्मी नागीति ता दश ।
 वारिवाहो घनो मैघः स्तनयितुर्धनाघनः ॥ ८६ ॥
- अभ्रं तडित्वान्मुदिरो जलमुज्जलदोऽम्बुभृत् ।
 धाराधरो जलधरो धूमयोनिर्वलाहकः ॥ ८७ ॥
- 175 जीमूतो वारिदो नभ्राट् पर्जन्योऽम्भोधरोऽम्बुदः ।
 विद्युत्सौदामिनी शम्पा चञ्चला चपला तडित् ॥ ८८ ॥
- ऐरावती क्षणरुचिर्हृदिनी च शतहृदा ।
 गर्जितं स्तनितं गर्जा रसितं मेघनिस्त्रयः ॥ ८९ ॥
- बप्पीह (?) श्वातकसारङ्गस्तोकको नमोऽम्बुगः ।
 180 नीलकण्ठः शिखी केकी मयूरो जलमुक्नुहत् ॥ ९० ॥

81 —a) B1 2.4 D1 तिमिश्च* for तमिस्त्र*. —c) D1 पर्यं.

83 —a) B1 शिशिरं. —ab) D1 in marg. sec. m. —D1 om. 83 bc.

84 —c) B2 दिशा for दिशः. —d) B1 ककुमा*.

87 —b) B1 जलदंभु* for जलदोऽम्बु*.

89 —a) B2 क्षणे* for क्षण. —d) B All mss. निस्त्रये,

शिखण्डी बर्हिणो बर्ही कलापी च भुजंगमुक् ।

परपुष्टा परभृता ताम्राक्षी कोकिला पिकी ॥ ९१ ॥

मधुरालापिनी श्यामा कलकण्ठी वनप्रिया ।

रथाङ्गाहश्चक्रवाकः कोको द्वंद्वचरश्च सः ॥ ९२ ॥

यामिनीविरहश्चक्रो रामशापनिशावियुक् ।

185

जीवंजीवश्चलचञ्चुश्चक्रो विषसूचकः ॥ ९३ ॥

ताम्रचूडः कुर्कुटश्च कृकवाकुः शिखण्डिकः ।

प्रभातज्ञो निशावेदी वृक्षाक्षश्चरणायुधः ॥ ९४ ॥

अनुवादी रक्ततुण्डः शुक्रः कीरः फलादनः ।

खञ्जनः खञ्जरीटश्च नीलश्चाषः किकीदिविः ॥ ९५ ॥

190

हंसो मरालश्चक्राङ्गो मानसौकाः शितच्छदः ।

हंसमेदा राजहंसाः कादम्बा धार्तराष्ट्रकाः ॥ ९६ ॥

तार्क्ष्यः सुपर्णो गरुडो वैनतेयोऽरुणानुजः ।

गरुत्मान्पक्षिराजश्च सर्पारिः कश्यपात्मजः ॥ ९७ ॥

खगो विहंगमः पक्षी विहंगो विहगो द्विजः ।

195

पञ्ची पतत्री शकुनिः शकुन्तः शकुनः पतत् ॥ ९८ ॥

विहायो विः पन्नरथो विकिरः पतगोऽण्डजः ।

नगौका नीडनिलयः खचरो विष्क्रो वयः ॥ ९९ ॥

पक्षश्छदो गरुत्पत्रं पतत्रं च तनूरुहम् ।

वाजोऽस्य पक्षतिर्मूलं चञ्चुखोटिः सृपाटिका ॥ १०० ॥ 200

94 — a) B4 कुक्कुट.

95 — a) D1 रक्ततुण्डी. — b) D1 फलादनः. — c) D1 खंजनं.

96 — d) B1.2 D1 धृतं for धानं.

98 — c) B2 शकुनी.

99 — a) B1 पन्नरथी.

100 — d) B2 चञ्चू for चञ्चुः.

- वायुः समीरणो वातः समीो मारुतो मरुत् ।
 गन्धवाहो गन्धवहो मानरिश्वा प्रभञ्जनः ॥ १०१ ॥
 सदागतिर्जगत्प्राणो नभस्वान्पवनोऽनिलः ।
 श्वसनः पवमानश्च पृषदश्वः प्रकम्पनः ॥ १०२ ॥
- 205 अहिप्रियो दैत्यदेव आशुगः स्पर्शनोऽस्य तु ।
 पुत्रौ भीमहनूयन्तौ ब्रह्म वृष्टियुतो मरुत् ॥ १०३ ॥
 ॥ इति श्रीव्योमवर्गः समाप्तः ॥
- विष्टपं भुवनं विश्वं जगल्लोकश्चराचरम् ।
 मनुष्यलोकः संसारो नागलोको रसातलम् ॥ १०४ ॥
 भूमिर्भूर्वसुधा पृथ्वी धरित्री धरणी धरा ।
 210 मही वसुंधरा धात्री क्षोणी क्षमा मेदिनी क्षितिः ॥ १०५ ॥
 विश्वंभरा वसुमती स्थिरानन्ताचलावनिः ।
 सर्वसहा क्षमा गोत्रा काश्यपी सागराम्बरा ॥ १०६ ॥
 उर्वी ज्या कुर्मूतधात्री विपुला जगती रसा ।
 इला गौ रत्नगर्भा च पृथिवी सिन्धुमेखला ॥ १०७ ॥
- 215 पर्वतः शिखरी क्षमाभृन्नगः शैलोऽचलो गिरिः ।
 अद्रिः शिलोच्चयो गोत्रो भूधरः सानुमान्वरः ॥ १०८ ॥
 मेरुर्हिमालयो विन्ध्यः कैलासो मलयाचलः ।
 उदयाद्री रोहणश्च लोकालोकादयो नगाः ॥ १०९ ॥
 नीरं वारि जलं तोयं पानीयं सलिलं कुशम् ।
 220 अम्भोऽर्णोऽम्बु पयः पाथः शम्बरं जीवनं वनम् ॥ ११० ॥

Colophon: B3.4 व्योमवर्गः. B2-4D1 om. समाप्तः.

104 D1 missing.

105 D1 missing.-a) B3 transp. भूमिः and भूः.

106 D1 missing.-c) B2 गोत्री.

107 D1 missing.

108 D1 missing.

109 D1 missing.

110 D1 missing.

उदकं पुष्करं क्षीरममृतं सर्वतोमुखम् ।

कङ्कबन्धं घनरसमापो वा कमलं विषम् ॥ १११ ॥

समुद्रः सागरः सिन्धुरुदधिः सरितां पतिः ।

वारिराशिरकूपारः सरस्वान्मकरालयः ॥ ११२ ॥

यादःपतिर्जलनिधिरुदन्वानब्धिरर्णवः ।

225

रत्नाकरो मितद्रुश्च पारावारो नदीश्वरः ॥ ११३ ॥

नदी तरङ्गिणी सिन्धुस्तटिनी निम्नगा धुनी ।

श्रो[स्रो]तस्विनी शैवलिनी स्रवन्ती हृदिनी सरित् ॥ ११४ ॥

कूलंकषा निर्झरिणी कर्षूः स्रोतोवहापगा ।

रोधोवक्रा जलधिगा द्वीपवत्यब्धिवल्लभा ॥ ११५ ॥

230

स्वर्नदी जाह्नवी गङ्गा त्रिस्रोता सुरदीर्घिका ।

मन्दाकिनी त्रिपथगा भीष्मसूर्यव्यदापगा ॥ ११६ ॥

भागीरथी विष्णुपदी पवित्रा हरशेखरा ।

कालिन्दी यमुना सौरी सूर्यपुत्री यमस्वसा ॥ ११७ ॥

उर्मिस्तरङ्गः कल्लोलो भङ्ग उत्कलिकावलिः ।

235

उल्लोलो लहरी वीचिरावर्तः पयसां भ्रमः ॥ ११८ ॥

ओधः स्रोतः प्रवाहश्च वेला स्याद्वृद्धिरम्भसः ।

कूलं तीरं तटं रोधः पुलिनं सैकतं च तत् ॥ ११९ ॥

बोहित्यं वहनं पोतो यानपात्रं वहित्रकम् ।

द्रोणी तु मङ्गिनी वेडा नौका नौस्तरणिस्तरी ॥ १२० ॥

240

111 D1 missing.-d) B1 विसं for विषम्.

112 D1 missing.

113 —d) B3.4 वारपारः for मितद्रुश्च.

114 —d) B1-3 D1 श्रवन्ती for स्रवन्ती. B4 हृदिनी for हृदिनी.

117 —b) B2 D1 हरि° for हर°. —c) B2 D1 शौरी for सौरी.

118 D1 missing कल्लोलो भ्रमः.

119 D1 missing.—a) B1.2 श्रोतः for स्रोतः.

120 —a) B1.2 द्रोणी for मङ्गिनी.

उड्डपं तु प्लवः कोलस्तरण्डो मेल इत्यपि ।

निर्यामकः कर्णधारो नाविकः पोतवाहकः ॥ १२१ ॥

पृथुरोमा संघचारी मत्स्यो मीनो श्षोऽण्डजः ।

वैसारिणो त्रिसारी च शम्बरोऽनिमिषस्तिमिः ॥ १२२ ॥

245

पाठीनः शफरी शल्की रोहितश्च तिमिंगिलः ।

मेकमण्डूकवर्षाभूशाद्धरप्लवर्दुराः ॥ १२३ ॥

कच्छपः कमठः कूर्मो दौलेयः कमठी दुलिः ।

यादासि जलजीवाः स्युस्ते नक्रमकरादयः ॥ १२४ ॥

उदपानं ग्रहिः कूपश्चान्धुर्वापी तु दीर्घिका ।

250 पुष्करिणी खातकं च निपानं तु जलाश्रयः ॥ १२५ ॥

सरस्तडागः कासारः सरसी च सरोवरः ।

पद्माकरः स एव स्याद्वसन्तः पल्लवं लघु ॥ १२६ ॥

कमलं पुष्करं पद्ममरविन्दं कुशेशयम् ।

अम्भोरुहं तामरसं राजीवं च महोत्पलम् ॥ १२७ ॥

255

वि[बि]सप्रसूनं नलिनं शतपत्रं सरोरुहम् ।

सहस्रपत्रं जलजं सरोजं सरसीरुहम् ॥ १२८ ॥

पङ्केरुहं सरसिजमब्जं वारिजमम्बुजम् ।

नालीकं पङ्कजाम्भोजे कजं चाहि विकासभाक् ॥ १२९ ॥

रक्तोत्पलं कोकनदं पुण्डरीकं सिताम्बुजम् ।

260 पद्मिनी च कमलिनी नलिनी विस[सि]नीत्यपि ॥ १३० ॥

122 — d) B1 संबरो for शम्बरो.

125 — a) B2 ग्रहिकूपं.

128 — d) B1.3.4D1 सरसिरुहं.

129 B1 missing अहिविकासभाक्.

130 B1 missing. — d) B2 om. नलिनी.

अम्भोजिनी नीरजिनी पङ्कजिन्यब्जिनी स्मृता ।

अथोत्पलं कुवलयं कुमुदं कैरवं सितम् ॥ १३१ ॥

इन्दीवरं च तन्नीलोत्पलं रात्रिविकासभाक् ।

कुमुद्वती कुमुदिनी कैरविणी शशिप्रिया ॥ १३२ ॥

दण्डो नालं मृणालं च विसतन्तुश्च तन्तुलम् ।

265

द्विरेफो भ्रमरो भृङ्गो रोलम्बोऽलिः शिलीमुखः ॥ १३३ ॥

इन्दिन्दिरश्चञ्चरीकः षट्पदश्च मधुव्रतः ।

मधुपोऽली[लिः] मधुकरो मधुलिट् पुष्पलिट् स्मृतः ॥ १३४ ॥

वल्ली प्रतानिनी वीरुद्धततिर्वल्ली लता ।

पुष्पं प्रसूनं कुसुमं सूतं सुमनसः सुमम् ॥ १३५ ॥

270

मकरन्दः पुष्परसः परागं पुष्पजं रजः ।

पञ्चं पर्णं दलं बह्वं पलाशं छदनं छदः ॥ १३६ ॥

नवं तत्स्यात्किसलयं प्रवालः पल्लवो नवः ।

फुल्लं विकसितं स्मेरं प्रबुद्धं विकचं स्मृतम् ॥ १३७ ॥

उज्जृम्भितं चोन्मिषितं हसितं च विजृम्भितम् ।

275

स्फुटं प्रफुल्लमुःफुल्लं विनिद्रं दलितं तथा ॥ १३८ ॥

संकुचितं मीलितं च निद्राणं मुद्रितं स्मृतम् ।

पण्ड आराम उद्यानं विपिनं काननं वनम् ॥ १३९ ॥

वाटिकोपवनं दावः कक्षः कान्तारनिःकुटौ ।

अटव्यरण्यं गहनं सान्धे कुञ्जो निकुञ्जवत् ॥ १४० ॥

280

131 B1 missing.

132 B1 missing. -d) B2 कैरवण्यं for कैरविणी.

133 B1 missing.

134 B1 missing.

135 B1 missing.-a) B2 वल्ली. for वल्ली.

136 B1 missing -a) D1 मकरन्दः.

137 B1 missing.-d) D1 स्मितं for स्मृतम्.

138 B1 missing.

139 B1 missing

वृक्षो द्रुमस्तरुः शाखी पादपश्च महीरुहः ।

अनोकह्योऽहिपः सालः पलाशी विटपी कुटः ॥ १४१ ॥

अगो नगोऽगमो द्रुश्च फलवांश्च वनस्पतिः ।

केतकः केतकी जाती चम्पको मल्लिका जपा ॥ १४२ ॥

285 बन्धुको यूथिका कुन्द इत्याद्याः पुष्पजातयः ।

आम्रो रसालो माकन्दः सहकारश्चूतनूतवत् (?) ॥ १४३ ॥

रम्भा तु कदली मोचा समौ करकदाडिमौ ।

गन्धसारो मलयजः श्रीखण्डश्चन्दनद्रुमः ॥ १४४ ॥

तैलपर्णिकमेवेदं गोशीर्षं हरिचन्दनम् ।

290 सर्पो भुजंगो भुजगः पन्नगोऽहिर्भुजंगमः ॥ १४५ ॥

उरगो जिह्मगो भोगी दन्दशूकः सरीसृपः ।

दर्वाकरो विषधरो द्विजिह्वः पवनाशनः ॥ १४६ ॥

काकोदरो दीर्घपृष्ठः पृदाकुः कुण्डली फणी ।

आशीविषो गुप्तपादो व्यालो नागो विलेशयः ॥ १४७ ॥

295 चक्षुःश्रवाः काद्रवेयः सर्पराजस्तु वासुकिः ।

शेषो नागाधिपोऽनन्तः सहस्रवदनश्च सः ॥ १४८ ॥

विपस्तु गरलं क्ष्वेडो रसरतीक्ष्णश्च तद्विदः ।

हालाहलः कालकूटो वत्सनागः प्रदीपनः ॥ १४९ ॥

सौराष्ट्रिको ब्रह्मपुत्रः काकोलो दरदोऽपि च ।

300 मृगः कुरङ्गो हरिण एणः सारङ्ग एव च ॥ १५० ॥

141 B1 missing

142 B1 missing.

143 B1 missing.

144 B1 missing ; -d) D1 समो for समौ.

145 B1 missing.

146 B1 missing

147 B1 missing.

148 B1 missing

149 B1 missing.

150 B1 missing

- नायुः कृष्णसारश्च रुरुमुख्यास्तु तद्विदः ।
 हो मृगेन्द्रः पारीन्द्रो हर्यक्षः केसरी हरिः ॥ १५१ ॥
 ग्ठीरवो महानादो मृगारिर्नखरायुधः ।
 ब्राननो गजारातिः पुण्डरीकस्तु चित्रकः ॥ १५२ ॥
 पी व्याघ्रश्चित्रकायः शार्दूलः शरभोऽष्टपाद् । 305
 नो मतङ्गजो हस्ती मातङ्गः कुञ्जरः करी ॥ १५३ ॥
 ः स्तम्बेरमः कुम्भी दन्ती दन्तावलो द्विपः ।
 रदः सिन्धुरो नागः सामयोनिर्महामृगः ॥ १५४ ॥
 नेकपश्च करटी करेणुः पीलुवारणौ ।
 टकस्तुरगो वाजी तुरंगोऽश्चस्तुरंगमः ॥ १५५ ॥ 310
 र्वा वाहो हयः सप्तिर्गन्धर्वो वीतिरेव च ।
 [म्बोजाः सैन्धवा देश्या अ[आ]जानेया वनायुजाः ॥ १५६ ॥
 श्वा वामी च वडवा किशोरो बालघोटकः ।
 नश्च शकटो गन्त्री शताङ्गः स्यन्दनो रथः ॥ १५७ ॥
 [विका याप्ययानं च दोला प्रेङ्गा सुखासनम् । 315
 हनं धोरणं यानं पत्रं युग्यं गतिर्ध्वजः ॥ १५८ ॥
 [जश्च केतनं केतुः पताका चिह्नमेव च ।
 गौऽध्वा निगमः पन्था पदवी वर्त्म पद्धतिः ॥ १५९ ॥
 यनं सरणिः पथ्या रथ्या वीथी च संचरः ।
 क्षा गौर्वृषभोऽनड्डान्भद्रः आर्करशर्करौ ॥ १६० ॥ 320

issing.

issing.

issing.-c) B2 मातङ्गजो for मतङ्गजो.-d) B2 कुञ्जरी for कुञ्जरः.

issing. -d) B2 श्यामयोनिः for सामयोनिः.

issing. -c) B1 तुरंगः for तुरगः.

issing.

issing.

issing.

issing.

issing. -b) B 2 संचरं for संचरः.

- बलीवर्दः सौरमेयः ककुब्बाञ्शांकरो वृषः ।
 सुरभिर्गौरनड्वाही सौरमेयी च रोहिणी ॥ १६१ ॥
- तम्पा तम्भार्जुनी धेनुर्माहेयी च निलिग्विका ।
 क्रमेलकोष्ट्रकरमा दासेरः कण्टकाशनः ॥ १६२ ॥
- 325 वराहः शूकरः कोलो गर्दभो रासभः खरः ।
 कुक्कुरः सारमेयः श्वा भषणः श्वानमण्डलः ॥ १६३ ॥
- शाखाशृगो मर्कटश्च वनौका वानरः कपिः ।
 शृगालो जम्बुकः क्रोष्टा फेरुगोमायुफेरवाः ॥ १६४ ॥
- उरभ्रो मेण्डको मेघ एडकोऽविहुडोरणाः ।
 330 अजस्तु छगलःछागःछगो बस्तः स्तभः पशुः ॥ १६५ ॥
- अग्निर्वह्निर्वृहद्भानुर्दहनो ज्वलनोऽनलः ।
 वैश्वानरः कृष्णवर्मा चित्रभानुर्धनंजयः ॥ १६६ ॥
- आशुशुक्षणिगपित्तं जातवेदा हुताशनः ।
 हव्यवाहो हुतवहो बर्हिः शुष्मा विभावसुः ॥ १६७ ॥
- 335 आश्रयाशो वायुसखः पांवको हुतभुक्शिखी ।
 वृषाकपिर्वीतिहोत्रः कृशानुःछागवाहनः ॥ १६८ ॥
- हिरण्यरेताः सप्तार्चिः शोचिष्केशस्तनूनपात् ।
 कृपीटयोनिर्दमुना रोहिताश्व उषर्बुधः ॥ १६९ ॥
- स्वाहापतिः शुचिः शुक्रो बर्हिर्ज्योतिर्विरोचनः ।
 340 ज्वालाजिह्वः सप्त मन्त्रः शुष्मा धूमध्वजोऽपि च ॥ १७० ॥

- 161 B1 missing. -d) B2D1 सौरमेया for सौरमेयी.
 162 B1 missing.
 163 B1 missing.
 164 B1 missing. -c) D1 क्रोष्टी for क्रोष्टा.
 165 B1 missing.
 166 B1 missing. -b) B2 ज्वलः for अनलः.
 167 B1 missing. -d) D1 बर्हिः for बर्हिः.
 168 B1 missing.
 169 B1 missing.
 170 B1 missing.

वडवानल और्वश्च वाडवो वडवामुखः ।
 संवर्तकः समुद्राग्निर्द्वो दात्रो वनानलः ॥ १७१ ॥
 सुवर्णं कनकं स्वर्णं हिरण्यं हेम काञ्चनम् ।
 चामीकरं शातकौम्भं गाङ्गेयं भर्म हाटकम् ॥ १७२ ॥
 कार्तस्वरं जातरूपं कलधौतं च कर्बुरम् । 345
 तपनीयं च कल्याणं रुक्मं जाम्बूनदं वसु ॥ १७३ ॥
 अष्टापदं भूरिचन्द्रो महारजतभूत्तमे ।
 दुर्वर्णं रजतं रूप्यं तारं खर्जूरमित्यपि ॥ १७४ ॥
 रत्नं वसु मणिस्तस्य भेदा मरकतादयः ।
 वैदूर्यवज्रमाणिक्यनीलमौक्तिकविद्रुमाः ॥ १७५ ॥ 350
 द्रव्यं स्वं द्रविणं वित्तं द्युम्नं रा विभवो धनम् ।
 अर्थो लक्ष्मीः स्वापतेयं रिक्थमृक्थ तथा वसु ॥ १७६ ॥
 भूतिर्विभूतिरैश्वर्यमणिमादिकमष्टधा ।
 अणिमा महिमा चैव गरिमा लघिमा तथा ।
 प्राप्तिः प्राकाम्यमीशित्वं वशित्वं चाष्ट सिद्धयः ॥ १७७ ॥ 355
 महापद्मस्तथा पद्मः शङ्खो मकरकच्छपौ ।
 मुकुन्दकुन्दौ नीलश्च खर्वश्च निधयो नव ॥ १७८ ॥
 अस्यां श्रीहेममालायां हर्षकीर्तिकवेः कृतौ ।
 देवव्योमधरावर्गैः काण्डोऽयं प्रथमोऽजनि ॥ १७९ ॥

इति श्रीहर्षकीर्त्युपाध्यायविरचितायां शारदीयाभिधायं

लघुनाममालायां प्रथमः काण्डः ॥ १ ॥

- 171 B1 missing. -a) B2 वाडवानल for वडवानल. D1 ऊर्वं for और्वं.
 -b) B2 वडवानलः for वडवामुखः. -c) D1 संवर्तकाः for संवर्तकः.
 172 B1 missing. -b) B3 हाटकं for काञ्चनं. -d) B2 कांचनं for हाटकम्.
 173 B1 missing. -d) B4 D1 जर्वं for जम्बु°. .
 174 B1 missing. -c) B2 रूपं for रूप्यं.
 175 B1 missing. -c) B2 माणिक्यं for माणिक्य-.-B2 मुक्तिकः for मौक्तिक-.
 176 B1 missing.
 177 B1 missing. -a) B2 भूतिः for विभूतिः.
 178 B1 missing. -d) All mss. read चर्वश्च (corrupt) for खर्वश्च.

Colophon: B1 missing; B3 हर्षकीर्तिस्रविरं.

- 360 मनुष्यो मानवो मर्त्यो मनुजो मानुषो नरः ।
 ना विट् पञ्चजनो भूस्पृक् पुरुषः पूरुषः पुमान् ॥ १ ॥
 स्त्री नारी वनिता योषा ललना महिलाबला ।
 कामिनी भामिनी रामा रमणी च नितम्बिनी ॥ २ ॥
 अङ्गना मानिनी योषिद्वर्णिनी वामलोचना ।
 365 बाला सीमन्तिनी भीरुः सुन्दरी युवती वशा ॥ ३ ॥
 मृगाक्षी प्रमदा भामा मुग्धा वामा विलासिनी ।
 कुशोदरी पुरन्ध्री च तन्वी लीलावती वधूः ॥ ४ ॥
 उपयामः परिणयो विवाहः पाणिपीडनम् ।
 पाणिग्रहणमुद्वाहो दारकर्म विवाहनम् ॥ ५ ॥
 370 भर्ता विवोढा रमणो भोक्ता नाथः पतिर्वधुः ।
 बरो वरयिता कान्तो वल्लभो दयितः प्रियः ॥ ६ ॥
 प्राणेशः प्रणयी प्रेयान्प्रेष्ठः प्राणसमोऽधिकः ।
 प्रीतः प्रियतमः सेक्ता आर्यपुत्रश्च नायकः ॥ ७ ॥
 भार्या सहचरी पत्नी वल्लभा प्रेयसी प्रिया ।
 375 कान्ता जाया जनी जानिर्गृहं दाराः परिग्रहाः ॥ ८ ॥
 ऊढा पाणिगृहीता च कलत्रं गृहिणी वधूः ।
 दयिता च प्रियतमा द्वितीया च सधर्मिणी ॥ ९ ॥
 पिता तु जनकस्तातो वप्ता जनयितापि च ।
 अम्बा माता सवित्री च जनयित्री जनन्यपि ॥ १० ॥
 380 नन्दनस्तनयः पुत्रो दारकः सूनुरुद्बहः ।
 सुतोऽङ्गज आत्मजश्च पुत्री तु दुहिता सुता ॥ ११ ॥

1 B1 missing.-b) B2 मानवो for मानुषो.

2 B1 missing.

3 B1 missing.

4 — a) B2 repeats दरी.-b) B2 पुरंदरी for पुरन्ध्री.

- बालः स्तनंधयः पोतः पाको डिम्भोऽर्भकः शिशुः ।
 कुमारः पृथुकः शावः क्षीरवाण्ठः किशोरकः ॥ १२ ॥
- कुमारी कन्यका कन्या बालिका दिक्करी कनी ।
 तोकापत्ये प्रसूतिस्तुक् संतानं संततिः प्रजाः ॥ १३ ॥ 385
- भ्राता सहोदरो बन्धुः सहजो बान्धवोऽपि च ।
 भगिनी तु स्वसा जामिदैपती दयितापती ॥ १४ ॥
- वंशोऽन्वयः कुलं गोत्रं जननाभिजने अपि ।
 सती पतिव्रता सार्ध्वी दासी चेटी च चेटिका ॥ १५ ॥
- दूती संचारिका चुन्दी कुट्टिनी सम्भली समाः । 390
 पण्यल्ली गणिका वेश्या रूपाजीवा पणाङ्गना ॥ १६ ॥
- असती पांशुलाशीला स्वैरिणी कुलटेवरी ।
 पुंश्चली बन्धुकी धृष्टा चर्षणी व्यभिचारिणी ॥ १७ ॥
- मित्रं सखा सहचरौ वयस्यः सवयाः सुद्वत् ।
 आली सखी वयस्या च सध्रीची सहचारिणी ॥ १८ ॥ 395
- शरीरं विग्रहो देहो गात्रं क्षेत्रं तनुस्तनूः ।
 अङ्गः कायो वपुर्वर्ष्म मूर्तिर्वैरं कलेवरम् ॥ १९ ॥
- संहननं घनो बन्धः पुरः पिण्डं च पुद्गलम् ।
 हृषीकमक्षं करणं ग्रहणं च खमिन्द्रियम् ॥ २० ॥
- आत्मा जीवोऽशुमाञ्जन्तुर्देही प्राणी च चेतनः । 400
 जन्युः शरीरी पुरुषो हंसः सत्त्वं पुनर्भवा (?) ॥ २१ ॥
- स्वान्तं चित्तं मनश्चेतो मानसं हृदयं च तत् ।
 अन्तःकरणमप्यस्य संकल्पश्च मनोरथः ॥ २२ ॥

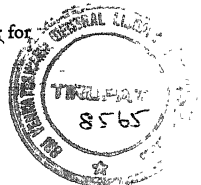
18 —b) B4 सवयः.

19 D1 missing.

20 D1 missing. —a) B3 बन्धुः for बन्धः. —d) B2 चक्षुरिन्द्रियम् for
च खमिन्द्रियम्.

21 D1 missing.

22 D1 missing.

- शीर्षकं मस्तकं मुण्डं मौलिर्मस्तं च मस्तिकम् ।
 405 उत्तमाङ्गं शिरो मूर्धा करणत्राणमेव च ॥ २३ ॥
 केशा बालाश्च चिकुरा अलकाः कुन्तलाः कचाः ।
 शिरोरुहास्तीर्थवाका मूर्धजास्तात्समुच्चये ॥ २४ ॥
 केशात्कलापरचनापाशभारचया अपि ।
 कवरी वेणिका वेणी धम्मिल्ला गुम्फिताः कचाः ॥ २५ ॥
 410 केशेषु वर्त्म सीमन्तः कुरलो भ्रमरालकः ।
 शिखा शिखण्डिका चूडा बालानां काकपक्षकः ॥ २६ ॥
 मुखकेशाः श्मश्रु कूर्चो लोम रोम तनूरुहम् ।
 रोमावली रोमलता रोमराजी हृदूदरे ॥ २७ ॥
 मुखं तु वदनं वक्त्रं तुण्डमास्यं तथाननम् ।
 415 ललाटमलिकं भालं गोध्यलीके ललाटिका ॥ २८ ॥
 कर्णः श्रोत्रं श्रवणं च शब्दग्राहः श्रुतिः श्रवः ।
 नक्रं तु नासिका नासा घ्राणं घोणा च शिङ्खिनी ॥ २९ ॥
 नयनं लोचनं नेत्रमीक्षणं चक्षुरम्बकम् ।
 अक्षि दृग्दृष्टिरस्यान्तस्तारका च कनीनिका ॥ ३० ॥
 420 अर्धदृग्दीक्षणं काक्षः कटाक्षोऽपाङ्गदर्शनम् ।
 क्रोधाद्भवो विकारो यो भ्रुकुटिर्भ्रुकुटिश्च सा ॥ ३१ ॥
 पक्ष्म स्यान्नेत्रोमाणि भ्रूरुर्ध्वं रोमपद्धतिः ।
 गह्वो गण्डः कपोलश्च चिबुकं त्वधरादधः ॥ ३२ ॥

23 D1 missing. - d) B1 करणः त्राण° for करणत्राण°.

24 D1 missing.

25 D1 missing.

26 D1 missing. - d) B3.4 °पक्षकं.

27 D1 missing. - a) B4 कूर्च. - b) B1 in marg. see. m.

28 D1 missing. - c) B1 ललाटः.

29 D1 missing.

30 D1 missing.

31 D1 missing. - b) B2 अनंग° for अपाङ्ग°. - c) B1 क्रोधाद्भवो.

32 D1 missing.

ओष्ठोऽधरो दन्तवर्त्तं तथा च रदनच्छदम् ।
 रदना दशना दन्ता द्विजा दंशा रदा अपि ॥ ३३ ॥ 425
 जिह्वा रसज्ञा रसना कण्ठो निगरणो गलः ।
 अंशः स्कन्धो भुजशिरो बाहुर्बाहा च दोर्भुजः ॥ ३४ ॥
 हस्तः करः शयः पाणिः पञ्चशाखश्च स स्मृतः ।
 अङ्गुल्यः करशाखाः स्युस्तथाङ्गुष्ठाङ्गुलौ समौ ॥ ३५ ॥
 कामाङ्कुशो महाराजः करजो नखरो नखः । 430
 करशूकः कररुहो भुजाकण्ठः पुनर्भवः ॥ ३६ ॥
 शिरोधिः कंधरा ग्रीवा धमनिश्च शिरोधरा ।
 उरो हृद्द्वयं वक्षः स्तनान्तरभुजान्तरे ॥ ३७ ॥
 स्तनौ कुचावुरोजौ च वक्षोजौ च पयोधरौ ।
 उदरं जठरं तुन्दं पिचण्डः कुक्षिरेव च ॥ ३८ ॥ 435
 त्रिवलिस्तूदरे रेखा नाभिः स्यात्तुन्दकूपिका ।
 अङ्गस्तु क्रोड उत्सङ्गः पृष्ठं वंशखिकं तथा ॥ ३९ ॥
 मध्योऽवलग्नं विलग्नं मध्यमोऽलङ्क एव च ।
 काञ्चीपदं कटिः श्रोणिः कटीरं च ककुब्धती ॥ ४० ॥
 अधो नितम्ब आरोहः स्त्रीकट्या जघनं पुरः । 440
 उपस्थं च भगो योनिः स्त्रीचिह्नं स्मरमन्दिरम् ॥ ४१ ॥
 पुंश्चिह्नं मेहनं मेढ्रं शिश्रं शेफ इति स्मृतम् ।
 अपानं तु गुदं पायुरूख सक्थि समे उमे ॥ ४२ ॥

33 D1 missing.

34 D1 missing.

35 D1 missing.

36 D1 missing.

37 D1 missing.

38 D1 missing. — c) B2 तुन्दः.

39 D1 missing.

41 —b) B1. 2 पुरं.

42 —d) B4 सक्थिः (in marg.)

- जानूरुपर्व चाष्टीवत्प्रतिजङ्घा तु पिण्डिका ।
 445 पादः पदोऽद्विध्वरणश्चलनः क्रमणः क्रमः ॥ ४३ ॥
 मण्डनं स्यादलंकारो भूषणभरणे अपि ।
 शीर्षाभरणं शीर्षपुष्पं चूडामणिः शिरोमणिः ॥ ४४ ॥
 मौलिः किरीटं कोटीरमुष्णीषं मुकुटं तथा ।
 आपीडः शेखरोत्तंसावतंसाः शिरसः स्रजि ॥ ४५ ॥
- 450 ललामकं ललाटस्थं कर्णपूरं तु कर्णगम् ।
 निलकं तमालपत्रं चित्रं पुण्ड्रं विशेषकम् ॥ ४६ ॥
 पत्रलेखा पत्रलता पत्रभङ्गी ललाटिका ।
 ताडङ्कस्तु ताडपत्रं कुण्डलं कर्णवेष्टकम् ॥ ४७ ॥
 नासानामग्रतः पुष्पमाभरणं च मौक्तिकम् ।
 455 अञ्जनं कज्जलं चैव ताम्बूलं मुखरञ्जनम् ॥ ४८ ॥
 ग्रैवेयं कण्ठाभरणं कण्ठसूत्रं च कण्ठिका ।
 हारो मुक्तावली मुक्तामाला मुक्ताकलापकम् ॥ ४९ ॥
 हारमध्यमणिः प्रोक्तो नायकस्तरलोऽपि च ।
 केयूरमङ्गदं बाहुर्क्षकं करभूषणम् ॥ ५० ॥
- 460 मुद्रिका ऊर्भिका मुद्राभिज्ञानं चाङ्गुलीयकम् ।
 कटको वलयावापौ कङ्कणं करभूषणम् ॥ ५१ ॥
 रसना मेखला काञ्ची कलापश्चापि सप्तकी ।
 कटिसूत्रं सारसनं किङ्किणी क्षुद्रघण्टिका ॥ ५२ ॥
 मञ्जीरं पादकटकं तुलाकोटिश्च नुपुरम् ।
 465 हंसकं सिञ्जिनी चेति यावकोऽलक्तकः स्मृतः ॥ ५३ ॥

45 —a) B1 कोटीरः

49 —a) B1 कण्ठाभरणे; -d) B1 om. माला मुक्ता.

51 —a) B1 transp मुद्रिका and ऊर्भिका; B2 om. cd.

52 B3 om. -a) B1 काञ्चिः.

माला स्रग्दाम माल्यं च स्नानं मज्जनमाप्लवः ।

चार्विक्यं समालम्भनमङ्गरागो विलेपनम् ॥ ५४ ॥

अंशुकं वसनं वस्त्रं वासश्चीवरमम्बरम् ।

पटश्च सिचयश्चेलं वस्त्रस्यान्तोऽञ्चलः स्मृतः ॥ ५५ ॥

क्षौमं दुकूलं दुगुलं पट्टकूलं पटोत्तमम् ।

470

त्रेषो नेपथ्यमाकल्पमुष्णीषो मूर्धवेष्टनम् ॥ ५६ ॥

प्रावार उत्तरासङ्गो वैकक्षं बृहदतिकापि च ।

परिधानं वेष्टनकं कच्छा तत्पश्चिमाञ्चलम् ॥ ५७ ॥

कक्षापटस्तु कौपीनं नक्तकः कर्पटोऽपि च ।

प्रच्छादनं प्रावरणं संव्यानं चोत्तरीयकम् ॥ ५८ ॥

475

कूर्पासः कञ्चुकश्चैव चोलः कञ्चुलिकाङ्गिका ।

चण्डातकं चलनकं साटी चोटी च साटिका ॥ ५९ ॥

अन्तरीयं निवसन परिधानमधोऽंशुकम् ।

नीची तद्वन्धनं ग्रन्थिः प्रालम्बं जुम्बणं सप्ते ॥ ६० ॥

चूर्णानि वासयोगाः स्युः पिष्टातः पटवासकः ।

480

वस्त्रादेर्यस्तु गन्धाद्यैः संस्कारः सोऽधिवासनम् ॥ ६१ ॥

आमोदश्च परिमलो गन्धो वासो विमर्दजः ।

इष्टगन्धः सुगन्धिः स्यात्सुरभिर्घ्राणतर्पणः ॥ ६२ ॥

कुङ्कुमं धुसृणं वर्ण्यं रक्तं काश्मीरजन्म च ।

श्रीखण्डो मलयजश्च गोशीर्षं चन्दनं स्मृतम् ॥ ६३ ॥

485

कर्पूरो घनसारश्च चन्द्राख्यो हिमवालुका ।

कस्तूरिका मृगमदो मृगनाभिर्मृगाण्डकः ॥ ६४ ॥

56 —c) B2 आकल्पः.

57 —d) B1 कक्षा for कच्छा. B3 om. 57cd.

58 B3 om. 58 ab. —c) B4 प्राच्छादनं.

59 —a) B1 कञ्चुकं.

62 —c) B1 इष्टगन्धिः. B3 om. सुगन्धिः स्यात्.... नर्पणः

63 B3 om. कुङ्कुमं.... श्रीखण्डो.

कस्तूरी गन्धधूली च मदना मृगनामिजा ।

कृष्णागरुः काकतुण्डो राजार्हं वंशिकागरुः ॥ ६५ ॥

490 चोचाह्वयं तस्य सत्त्वं तद्धूपो देववल्लभः ।

परिकर्माङ्गसंस्कारो मण्डनं च प्रसाधनम् ॥ ६६ ॥

दर्पणो मुकुरादशौ व्यजन तालवृन्तकम् ।

शोभा कान्तिर्विभूषा श्रीलक्ष्मीश्छाया द्युतिश्छविः ।

राढाभिख्या च लावण्यं सुषमा विभ्रमोऽपि च ॥ ६७ ॥

॥ इत्यङ्गवर्गः ॥

495 मन्दिरं सदनं सञ्च निलयो भवनं गृहम् ।

ओको निवास आवासो धिष्ण्यं धाम निकेतनम् ॥ ६८ ॥

आगारं वेश्म वसतिनिशान्तं शरणं श्रयः ।

प्रासाद आलयः सौधं हर्म्यं गेहं कुटाश्रयौ ॥ ६९ ॥

गर्भागारोऽपवरको मण्डपो जनताश्रयः ।

500 भाण्डागारः कोशकोषावङ्गण्यं [णं] चत्वरज्जिरे ॥ ७० ॥

अट्टमट्टालकं क्षौमं गृहस्योपरिभूमिका ।

चित्रशाला चतुर्द्वारं चन्द्रशाला शिरोगृहम् ॥ ७१ ॥

शय्यागृहं वासगृहं क्रीडासञ्च रतास्पदम् ।

वातायनं गवाक्षश्च जालको लघुमण्डपः ॥ ७२ ॥

505 दीपो गृहमणिर्ज्योतिः प्रदीपः कज्जलध्वजः ।

आसनं विष्टरः पीठं भद्रासनं तदुत्तमम् ॥ ७३ ॥

खट्वा पर्यङ्कपल्यङ्काष्टशल्यामञ्चमञ्चकाः ।

शय्या च शयनं तल्पं शयनीयं च तूलिका ॥ ७४ ॥

68 —c) B1 आवासौ for आवासो.

69 —a) B1 अंगारं. —b) B1 क्षयं.

73 —c) B2 विष्टरं.

74 —d) B1 शयनीय for शयनं.

उच्छीर्षकमुपधानमुपबहं च गिन्दुकम् ।
चन्द्रोदयो वितानं चोल्लोचः कदक इत्यपि ॥ ७५ ॥ 510

आलिङ्गनं परिष्वङ्गः संश्लेष उपगूहनम् ।
अङ्कपाली परिरम्भो मेलकः सङ्गसंगमौ ॥ ७६ ॥

मैथुनं कामकेलिश्च संभोगः सुगतं रतम् ।
रहोरतिर्निधुवनं प्राम्यधर्मश्च मोहनम् ॥ ७७ ॥

क्रीडा लीला विलासश्च केलिर्नर्म रतिर्द्रवः । 515
स्नेहः प्रीतिः प्रेमरागौ मैत्री सख्यं च सौहृदम् ॥ ७८ ॥

लज्जा व्रीडा त्रपा ह्रीश्च मन्दाक्षं स्यादपत्रपा ।
हासस्तु हासिका हास्यं हसनं हसितं स्मितम् ॥ ७९ ॥

हर्षः प्रमोद आनन्दो ह्लादो मुन्मोदसंमदाः ।
हावः सुखविकारः स्याद्भावश्चित्तसमुद्भवः ॥ ८० ॥ 520

विलासः सहजो ज्ञेयो विभ्रमो भ्रसमुद्भवः ।
तुष्टिः प्रीती रतिः स्वास्थ्यं संतोषो निर्वृतिर्धृतिः ॥ ८१ ॥

शान्तं सौख्यं सुखं शर्म शंसा वा शुभवेदनम् ।
विधिश्च नियतिर्दिष्टं दैवं भाग्यं शुभ त्वयः ॥ ८२ ॥

दयानुकम्पा करुणानुक्रोशश्च कृपा घृणा । 525
प्रसन्नता प्रसत्तिश्च प्रसादोऽनुग्रहो हितम् ॥ ८३ ॥

भावो मतमभिप्रायश्छन्द आकूत आशयः ।
शीलं स्वभावः सहजो निसर्गः प्रकृती रुचिः ॥ ८४ ॥

आश्चर्यमद्भुतं चित्रं विस्मयश्चोद्यमित्यपि ।
कौतूहलं च कुतुकं कौतुकं च कुतूहलम् ॥ ८५ ॥ 530

लोभस्तृष्णा स्पृहा लिप्सा काङ्क्षा सेहा च लालसा ।
कामस्तर्षः ऽभिलाषस्तृडिच्छा वाञ्छा मनोरथः ॥ ८६ ॥

गर्वोऽभिमानोऽहंकारो मानश्चित्तसमुन्नतिः ।

हठो मदः स्मयो दर्प औद्धत्यमवलितता ॥ ८७ ॥

535 कोपः क्रोधोऽमर्षरोषौ प्रतिघो मन्युरुद्वेगः ।

ईर्ष्यासूयाभिषङ्गश्च संरम्भोऽक्षान्तिरक्षमा ॥ ८८ ॥

कैतवं कपटं दम्भः कूट छद्मोपविच्छलम् ।

व्यपदेशो मिथं व्याजं निभं लक्ष्यं छलं च तत् ॥ ८९ ॥

माया तु शठता शाठ्यं वञ्चनं विप्रतारणम् ।

540 शङ्कातङ्कौ दरखासो भीतिर्भीः साध्वसं भयम् ॥ ९० ॥

निद्रा तन्द्रा प्रमीला च स्वापः संवेशसंलयौ ।

• उपांशुश्छन्नमेकान्तं विविक्तं विजनं रहः ॥ ९१ ॥

प्रस्तावोऽवसरो वेला वारश्च समयः क्षणः ।

आगोऽपराधो मन्तुश्च व्यलीकं विप्रियाहिते ॥ ९२ ॥

545 विप्रलम्भो विप्रयोगो वियोगो विरहः स्मृतः ।

रोदनं रुदितं क्रन्दो विलापः परिदेवनम् ॥ ९३ ॥

बाष्पो श्रमांशु (?) नेत्राम्बु घर्मः स्वेदः श्रमाम्बु च ।

पुलकः कण्टको रोमहर्षो रोमाञ्च इत्यपि ॥ ९४ ॥

उत्कण्ठोत्कलिः श्रौत्सुक्यं हृल्लेखारलकारती (?) ।

550 मौनं चाजल्पनं तूष्णी[र्णी?] चिन्तनं स्मरणं स्मृतिः ॥ ९५ ॥

शोकः शुक् शोचनं खेदः पश्चात्तापोऽप्यनिर्वृतिः ।

दिषाद आधिरुद्वेगश्चिन्ता कम्पश्च वेपथुः ॥ ९६ ॥

88 —b) B2 प्रतिघौ.

90 —d) B3 भीतिः for भीतिः

92 —b) B3 क्षयः for क्षणः

93 —c) B2 रुदनं for रुदितं.

94 —d) B1 रोमः हर्षो for रोमहर्षो.

96 B1 missing अधिरुद्वेग....वेपथुः.

दुःखं कष्टं व्यथा पीडा वेदना यातनासुखम् ।
कृच्छ्रं बाधार्तिराभीलं विधुरं व्यसनं विपत् ॥ ९७ ॥

प्रयासायासव्यायामा ग्लानिः खेदः क्लमः श्रमः । 555
व्यर्थं वृथा मुधा मोघं निःफलं च निरर्थकम् ॥ ९८ ॥

शाप आक्रोश आक्षेपो भर्त्सनं तर्जनं च धिक् ।
परिभाषणमुपालम्भः शपथः शपनं शपः ॥ ९९ ॥

अवधिः पूर्णता सीमा मर्यादा धारणा स्थितिः ।
वार्ता प्रवृत्तिर्वृत्तान्त उदन्तः किंवदन्त्यपि ॥ १०० ॥ 560

संदेशो वाचिकं वाच्यं लेखः पत्रं च पत्रिका ।
प्रसादनमनुनयः सान्त्वनं चटु चाटु च ॥ १०१ ॥

व्याहारो भाषितं चोक्तिर्वाग्वाक्यं वचनं स्मृतम् ।
प्रश्नः पृच्छानुयोगश्च प्रतिवाक्यं तदुत्तरम् ॥ १०२ ॥

॥ इति संयोगादिवर्गः ॥

गीतं नृत्यं च वादित्रं त्रयं संगीतमुच्यते । 565
गीतं गानं गेयं गीतिर्नादो गन्धर्व एव च ॥ १०३ ॥

नर्तनं नाटक नृत्यं लास्य नाट्यं च ताण्डवम् ।
अङ्गहारोऽङ्गविशेषो व्यञ्जकोऽभिनयो लयः ॥ १०४ ॥

पङ्कजर्षभगान्धारा मध्यमः पञ्चमस्तथा ।
धैवतो निषधः सप्त स्वरास्तन्त्र्यादिषूङ्गवाः ॥ १०५ ॥ 570

97 B1 missing.

98 B1 missing. -a) B2 व्यायाम.

99 B1 missing.

100 B1 missing. B3 om. d.

101 B1 missing. B3 om. -ab) B2 corrupt.

102 B1 missing. -a) B3 व्यवहारो for व्याहारो.

Colophon: B3.4 संयोगादि, B1 colophon missing.

103 B1 missing.

104 B1 missing. -a) B2 नाटिका नृत्त for नाटकं नृत्यं.

105 B1 missing. -a) B2 गंधारा for गान्धारा.

द्रुतं विलम्बितं मध्यमिति गीते त्रयो लयाः ।

ग्रामा घोरमन्द्रतारास्तालाश्च चपुटादयः ॥ १०६ ॥

सप्त स्वरास्त्रयो ग्रामा मूर्छनाश्चैकविंशतिः ।

ताना एकोनपञ्चाशत्तालाः स्युर्द्विचतुर्मिताः ॥ १०७ ॥

575 वाद्यं वादित्रमातोद्यं तूर्यं तूरः स्मरध्वजः ।

ततं वीणाप्रभृतिकं वंशतालादिकं घनम् ॥ १०८ ॥

वंशादिकं तु सुविरमानद्वं मुरजादिकम् ।

विपश्ची वल्लकी वीणा मुरलीवंशवेणवः ॥ १०९ ॥

मृदङ्गो मुरजश्चैव मर्दलः पुष्करलिधा ।

580 स्याद्यशःपटहो ढक्का मेरी दुन्दुभिरानकः ।

वाद्यमेदाः शङ्खताला झल्लरीपटहादयः ॥ ११० ॥

शृङ्गारहास्यकरुणरौद्रवीरभयानकाः ।

बीभत्साद्भुतशान्ताश्चेत्येते नव रसाः स्मृताः ॥ १११ ॥

मभजासानयरता गणा अष्ट लघुर्गुरु ।

585 एकं द्विचतुःषट्स्वरैर्द्रुतो लघुर्गुरुः पुनः ॥ ११२ ॥

न स्यात्पञ्चस्वरान्नूनं पञ्चभिः षा[ओ]डवं स्मृतम् ।

षट्स्वरैः षाडवं प्रोक्तं सम्पूर्णं तु सप्तभिः ॥ ११३ ॥

॥ इति श्रीसंगीतवर्गः ॥

106 B1 missing.

107 B1 missing.

108 B1 missing. -a) B2 वाद्यं for वाद्य.

109 B1 missing.

110 B1 missing.

111 B1 missing. -a) B2 करुणा for करुण.

112 B1 missing.

113 B1 missing. -d) B4 सम्पूर्ण.

पण्डितः कोविदः प्राज्ञो धीमान्विद्वान्बुधः सुधीः ।

कृती मनीषी मेधावी कविः सूरिर्विशारदः ॥ ११४ ॥

कृष्टिर्विपश्चिन्संख्यावान्दोषज्ञो ज्ञो विचक्षणः ।

590

प्रवीणश्चतुरो विज्ञो विदग्धः कुशलः पटुः ॥ ११५ ॥

निष्णातो निपुणो दक्षो लब्धलक्षः सुशिक्षितः ।

छेको नागरिकः सुज्ञो वाग्मी व्युत्पन्न एव च ॥ ११६ ॥

मूर्खो मन्दो जडो मूढो बाधोऽज्ञो जाल्मबालिशौ ।

शठः कुण्ठश्च वठरो निर्बुद्धिश्च निरक्षरः ॥ ११७ ॥

595

उपाध्यायोऽध्यापकश्चोपदेष्टा पाठको गुरुः ।

आचार्यः शिक्षकः शास्तानूचानः साङ्गशास्त्रविद् ॥ ११८ ॥

शिष्यश्छात्रो विनेयोऽन्तेवासी शैक्षश्च दीक्षितः ।

आस्तिकः श्रावकः श्राद्धः स्याच्छूद्रालुरुपासकः ॥ ११९ ॥

यतिर्यती मुनेः साधुस्तपस्वी संयतो व्रती ।

600

मिश्रमुमुक्षुर्निर्ग्रन्थः ऋषिर्योगी च संयमी ॥ १२० ॥

नतिः प्रणामः प्रणतिर्नमस्कारोऽभिवादनम् ।

वन्दनं प्रणिगानश्च नमस्या च नमस्किया ॥ १२१ ॥

भक्तिः सेवा च सु[शु]श्रूपा परिचर्या प्रसादना ।

वरिवस्याराधनोपास्तिर्विनयः समुपासनम् ॥ १२२ ॥

605

पूजार्हणा सपर्याचोपहारोऽपचितिर्बलिः ।

* सम्मानादरसत्कारा अभ्युत्थानं च गौरवम् ॥ १२३ ॥

114 B1 missing. -b) B2 बुद्ध. for बुध.

115 B1 missing.

116 B1 missing. -c) B4 त्त(सु in marg.)ज्ञो.

117 B1 missing.

118 B1 missing. -c) All mss. शिष्यकः for शिक्षकः.

119 B1 missing.

120 B1 missing up to मुमुक्षुः.

उपप्राह्यं दौकनिका प्राभृतो गायनोपदाः ।

आज्ञा नियोग आदेशो निर्देशः शासनं वचः ॥ १२४ ॥

610 वाचा संधा प्रतिज्ञागूः संगरः संविदाश्रवः ।

आम्नायः संप्रदायश्च गुरुक्रमः परंपरा ॥ १२५ ॥

प्रशंसा वर्णना श्लाघा स्तवः स्तोत्रं स्तुतिर्नुतिः ।

कीर्तिः श्लोको यशो वर्णः साधुवादः समाज्ञया ॥ १२६ ॥

उपक्रोशोऽवर्णवादः कौलीनं वचनीयता ।

615 जुगुप्सा गर्हणा निन्दा निर्वादश्चापवादवत् ॥ १२७ ॥

अनादरः परिभ्रो रीटावज्ञा निरस्क्रिया ।

अवहेलावगणना तक्षणं चापमानता ॥ १२८ ॥

अभिधानं नामधेयं नामाख्या आह्वयोऽभिधा ।

गोत्रं संज्ञा च संबुद्धिर्हूतिराकरणं हवः ॥ १२९ ॥

620 अर्दना प्रार्थना याच्ना दानं त्यागो विसर्जनम् ।

विश्राणनं वितरणं स्पर्शनं प्रतिपादनम् ॥ १३० ॥

याचकस्तर्कुको ग्राही मार्गणोऽर्थी वनीपकः ।

धर्मः पुण्यं वृषः श्रेयः सुकृतं शुभकर्म च ॥ १३१ ॥

त्रिलिखं कल्मषं पापमेनः पाप्मा च पातकम् ।

625 दुरितं वृजिनं पङ्कमघमंहश्च दुःकृतम् ॥ १३२ ॥

असत्यं वितथं कूट मिथ्यालीकं मृषानृतम् ।

सत्यं तथ्यमृतं सम्यक् सूतृतं च यथास्थितम् ॥ १३३ ॥

विधिः कल्पाचारमार्गा वृत्तं शीलं स्वभाववत् ।

क्षान्तिः क्षमा तितिक्षा च तपस्या नियमस्तपः ॥ १३४ ॥

124 —d) B1 शसनं for शासनं.

132 —c) B2 वृजनं for वृजिनं.

134 —b) B1 सुभा^१ for स्वभाव^२.

- उपवासश्चोपवस्तं व्रतं नियमपालनम् । 630
 समाधिर्धारणा ध्यानं प्रणिधानं च चिन्तनम् ॥ १३५ ॥
 बुद्धिर्मेधा मतिः प्रज्ञा धिषणा धीश्च शेमुषी ।
 मनीषा प्रतिभा ज्ञप्तिः प्रेक्षा पण्डा च चेतना ॥ १३६ ॥
 चित्संविज्ज्ञानसंवित्तिर्भगवोबोपलब्धयः ।
 तत्त्वं रहस्यं सारश्च परमार्थश्च निश्चयः ॥ १३७ ॥ 635
 सिद्धान्तागमराद्धान्तकृतान्ताः प्रोक्तयः श्रुतम् ।
 समयः प्रवचनं सूत्रं ग्रन्थः शास्त्रं च पुस्तकम् ॥ १३८ ॥
 स्वाध्यायः पठनं पाठोऽधीतिरध्ययनं पठः ।
 जाप्यं जापो जपो मन्त्रे मानसे वचनेऽपि च ॥ १३९ ॥
 शब्दो नादो ध्वनिध्वानं निर्घोषो निस्वनः स्वनः । 640
 निर्द्वाद आरवो रावो निनादो निनदोऽपि च ॥ १४० ॥
 प्रतिनादः प्रतिशब्दः प्रतिध्वानं प्रतिश्रुतिः ।
 निदानं कारणं हेतुः कृत्यमर्थः प्रयोजनम् ॥ १४१ ॥
 दैवज्ञो गणको ज्ञानी मौहूर्तिको निमित्तवित् ।
 सांवत्सरो ज्योतिषिको ज्योतिर्विप्रश्चविच्च सः ॥ १४२ ॥ 645
 चिकित्सिको मिषवैद्योऽगदंकारश्च रोगहृत् ।
 चिकित्सितज्ञो दोषज्ञ आयुर्वेदस्तु वैद्यकः ॥ १४३ ॥
 ऋग्वेदश्च यजुर्वेदः सामवेदोऽप्यथर्वणः ।
 शिक्षा कल्पो व्याकरणं छन्दोज्योतिर्निरुक्तयः ॥ १४४ ॥
 षडङ्गा वेदाश्चत्वारो मीमांसान्विशिकी तथा । 650
 धर्मशास्त्रं पुराणं च विद्या एताश्चतुर्दश ॥ १४५ ॥

137 —a) B2 धि for चित्.

141 —b) B2 प्रतिधानं for प्रतिध्वानं. —d) B2 अर्थ for अर्थः.

142 —b) B2 मुहूर्त्तकः. —c) B2 संवत्सरः for सांवत्सरः.

143 —d) B2 वैद्यकं for वैद्यकः.

144 —c) All mss. शिक्षा for शिक्षा.

145 —b) All mss. आन्विषिकी for आन्विशिकी.

देवालयो देवगृहं चैत्यमायतनं मठः ।

बिम्बं मूर्तिः प्रतिमार्चा महः पर्व महोत्सवः ॥ १४६ ॥

जैना मीमांसका बौद्धाः शैवा वैशेषिका अपि ।

655 नैयायिकाश्च मुख्यानि दर्शनानीह सन्ति षट् ॥ १४७ ॥

मोक्षोऽपवर्गो निर्वाणं मुक्तिर्निःश्रेयसं शिवः ।

महोदयोऽमृतं सिद्धिः कैवल्यमपुनर्भवः ॥ १४८ ॥

कुशलं मङ्गलं भद्रं कल्याणं भावुकं शुभम् ।

क्षेमं भव्यं शिवं श्रेयः शस्तं स्वःश्रेयसं स्मृतम् ॥ १४९ ॥

660 स्वागतं स्वस्तिमेदं च स्वास्थ्यं वार्तमानायम् ।

सदा ददातु सानन्दं चिदानन्दो जगत्प्रभुः ॥ १५० ॥

॥ इति पण्डितवर्गः ॥

इति श्रीहर्षकीर्त्युपाध्यायविरचितायां शारदीयाभिधायं
लघुनाममालायां द्वितीयः काण्डः ॥ २ ॥

ब्राह्मणाः क्षत्रिया वैश्याः शूद्रा वर्णचतुष्टयम् ।

ब्रह्मचारी गृही वानप्रस्थो भिक्षुरिहाश्रमाः ॥ १ ॥

ब्रह्मचारी तु वर्णा स्याद्ब्रह्मस्थः स्नातको गृही ।

665 वैखानसो वानप्रस्थो भिक्षुः सांन्यासिको यतिः ॥ २ ॥

परिव्राट् परिरक्षी च परिव्राजकतापसौ ।

पाराशरी मस्करी च पाषण्डाः सर्वलिङ्गिनः ॥ ३ ॥

द्विजातिर्ब्राह्मणो विप्रो भूदेवो वाडवो द्विजः ।

अग्रजन्मा द्विजन्मा च षट्कर्मा मुखसंभवः ॥ ४ ॥

149 —b) B1.2 भावकं for भावुकं.

150 After st. 150 B4 adds:—

अंगसम्भोगसंगीतपण्डिताद्यैः सुसंस्कृतैः ।

वर्गैर्द्वितीयकाण्डोऽयं विदधे हर्षकीर्तिना ॥

2 —d) B2 संन्यासिको यती for सांन्यासिको यतिः,

3 —d) B2 पाषण्डी for पाषण्डाः,

यज्ञोऽयागः क्रतुः सत्रं सप्ततन्तुर्मखोऽध्वरः । 670
 होमो होत्रं वषट्कारो हवनं देवतर्पणम् ॥ ५ ॥
 अजिनं चर्म कृत्तिस्त्वक्चीरं वल्कं च वल्कलम् ।
 त्रितद्विर्वेदिका वेदी गुहा स्यात्कन्दरा दरी ॥ ६ ॥
 ॥ इति ब्रह्मवर्गः ॥

क्षत्रियो बाहुजः क्षत्रं राजन्यो राजवंशजः ।
 राजा राट् पार्थिवः क्षमाभृन्महीक्षिन्नृपतिर्नृपः ॥ ७ ॥ 675
 प्रजापतिः क्षितिपतिर्नरदेवो नराधिपः ।
 भूपः क्षितीशो भूपालः क्षोणीनाथो नरेश्वरः ॥ ८ ॥
 नरेन्द्रो भूपतिर्भूभुक् सम्राट् तु शास्ति यो नृपः ।
 चक्रवर्ती सार्वभौमः सर्वदेशाधिपो हि यः ॥ ९ ॥
 नाथः प्रभुः पतिः स्वामी विभुः परिवृढोऽधिपः । 680
 ईश्वरो नायको नेता भर्तेन्द्र इन ईशिता ॥ १० ॥
 राजचिह्नं त्वातपत्रं छत्रमातपवारणम् ।
 चामरं बालव्यजनं सिंहासनं नृपासनम् ॥ ११ ॥
 सभा समज्या परिषत्संसच्च समितिः सदः ।
 गोष्ठ्यास्थानी समाजश्च पर्षत्सभ्याः समाजिकाः ॥ १२ ॥ 685
 अन्तःपुरं च शुद्धान्तोऽवरोधो नृप[तिः] स्त्रियः ।
 महिषी पट्टराज्ञी स्यात्सौविदलश्च कञ्चुकी ॥ १३ ॥
 परिवारः परिकरः परिवर्हः परिच्छदः ।
 प्रतिहारो द्वारपालो दौवारिकश्च वेत्रभृत् ॥ १४ ॥

5 —b) B2 अध्वरं.

10 —d) B1 भर्ता च for भर्तेन्द्र. B2 ईशिता for ईशिता.

11 —d) B2 सिंहासनं तु.

13 —a) B2 शुद्धान्तं.

- 690 अवसर्पः स्पशश्चरो हेरिकः प्रण(णि)विश्वरः ।
 संदेशहारको दूतः पान्थस्तु पथिकोऽध्वगः ॥ १५ ॥
 सेवकः किंकरो भृत्योऽनुजीव्यनुचरोऽनुगः ।
 दासः प्रेक्षो भृतकश्च चेटः कर्मकरोऽपि च ॥ १६ ॥
 पत्तिः पदातिः पदगः पुरोगामी पदातिकः ।
 695 भटा योधाश्च योद्धारः सैन्याश्च सैनिका अपि ॥ १७ ॥
 शूरो वीरश्चरभटो विक्रान्तः सुभटो बली ।
 कातरो भीरुको भीरुः कांदिशीको भयद्रुतः ॥ १८ ॥
 पराक्रमः पौरुषं च बलं शौर्यं च विक्रमम् ।
 ओजः प्राणस्तरः स्थाम शक्तिर्वीर्यं तथोर्जवत् ॥ १९ ॥
 700 अरिवैरी रिपुः शत्रुर्विपक्षो द्विद् द्विषत्परः ।
 प्रत्यर्थी प्रत्यवस्थाता सपत्नः शात्रवोऽहितः ॥ २० ॥
 परिपन्थी प्रस्यनीको दस्युर्दुर्द्धरातयः ।
 अनीकं कटकं सैन्यं चक्रं दण्डो बलं चम् ॥ २१ ॥
 बाहिनी ध्वजिनी सेना पृतना च वरूथिनी ।
 705 अनीकिन्यक्षौहिणी च स्कन्धावारः पनाकिनी ।
 हस्त्यश्चरथपद्भिश्च चतुरङ्गं बलं स्मृतम् ॥ २२ ॥
 स्यात्सेनाक्षौहिणी नाम खागाष्टैकद्विकै(२१८७०) गैजैः ।
 रथैश्चभ्यौ ह्यैस्त्रिभ्यैः(६५६१०) पञ्चत्रैश्च(१०९३५०) पदातिभिः ॥ २३ ॥
 आधोरणो हस्तिपको माहामात्रो निषाद्यपि ।
 710 यन्ता सादी त्वश्ववारो नियन्ता सूतसारथी ॥ २४ ॥
 संनाहः कवचं दंशस्तनुत्रं वर्म कङ्कटः ।
 सारसनं त्वधिकाङ्गं वारवाणस्तु कञ्चुकः ॥ २५ ॥

17 —c) B2 भटो.-d) B2 रेवका for सैनिका.

21 —d) B3 चक्रदण्डो.

25 —b) B2 कटकं for कङ्कटः. —b) B2 कञ्चुकं.

- शिरस्त्राणं तु शीर्षण्यं जालिका त्वङ्गरक्षिका ।
 शस्त्रमायुधमस्त्रं च हेतिः प्रहरणं स्मृतम् ॥ २६ ॥
- धनुः कोदण्डमिष्वासश्वापो धन्व शरासनम् । 715
 कार्मुकं जीवा प्रत्यश्चा ज्यामौर्वीसिञ्जिनीगुणाः ॥ २७ ॥
- निषङ्गस्तूणतूणीरावुपासङ्गस्तथेषुधिः ।
 इषुर्वीणाः शरः पत्री काण्डो विशिख आशुगः ॥ २८ ॥
- पृषत्कः सायको रोपः कङ्कपत्रः शिलीमुखः ।
 कलम्बाजिह्वागलगा नाराचश्च क्षुरप्रवत् ॥ २९ ॥ 720
- खेटकः पलकं चर्म शस्त्रिका तु कृपाणिका ।
 असिधेनुरसिपुत्री छुरिका क्षुरिका च सा ॥ ३० ॥
- करवालासिनिखिशकृपाणतरवारयः ।
 मण्डलाग्रश्चन्द्रहासः खङ्गकौक्षेयरिष्टयः ॥ ३१ ॥
- कुन्तः प्रासस्तथा भल्लो द्रुघणो मुद्गरो घनः । 725
 कुठारः परशुः पर्शुः सुधितिश्च परश्वधः ॥ ३२ ॥
- संग्रामः समरं युद्धं प्रघनं संयुगं रणम् ।
 जन्यमायोधनं संख्यमाहवः संपरायकम् ॥ ३३ ॥
- संयत्समिति राजिर्युध् द्वंद्वमास्कन्दनं मृधम् ।
 राटिः समीकं संस्फोटो विग्रहः कलहः कलिः ॥ ३४ ॥ 730
- वैतालिका बोधकरा बन्दिनः स्तुतिपाठकाः ।
 देशो जनपदो राष्ट्रं नीवृद्धिषयमण्डले ॥ ३५ ॥
- पूः पुरं नगरं द्रङ्गो निवेशो नगरी पुरी ।
 स्थानीयं निगमो ग्रामः पत्तनं पुटमेदनम् ॥ ३६ ॥
- वप्रः शालः कोट्टुर्गौ प्राकारो वरणश्चयः । 735
 प्रतोली विशिखा रथ्या पुरद्वारं च गोपुरम् ॥ ३७ ॥

- तुरुष्का यवना म्लेच्छाः पारसीकाः शकास्तथा ।
 प्रष्टाना मुद्रलाश्चैव स साहिस्तेषु योऽधिपः ॥ ३८ ॥
- सीतापतिर्दाशरथिः काकुत्स्थो भरताग्रजः ।
 740 रघुनाथो रामचन्द्रः स्यात्सौमित्रिस्तु लक्ष्मणः ॥ ३९ ॥
- वैदेही मैथिली सीता जानकी पृथिवीसुता ।
 पौलस्त्यो रावणो रक्षो लङ्केशो दशकन्धरः ॥ ४० ॥ *
- धर्मात्मजोऽजातशत्रुः शत्र्यारिश्च युधिष्ठिरः ।
 भीमोऽरिर्वक्त्रकीचकयोर्वीर्युपुत्रो वृकोदरः ॥ ४१ ॥
- 345 धनंजयोऽर्जुनः पार्थ इन्द्रपुत्रः कपिध्वजः ।
 श्वेताश्वः फाल्गुनो जिष्णुः सव्यसाची च कर्णजित् ॥ ४२ ॥
- प(पा)ञ्चाली द्रौपदी कृष्णा याज्ञसेनी च वेदिजा ।
 हनूमानञ्जनीपुत्रो मारुतिर्वज्रकङ्कटः ॥ ४३ ॥
- ॥ इति राजवर्गः ॥
- वैदेहिकश्चापणिको नैगमो वाणिजो वणिक् ।
 750 पण्याजीवः सार्थवाहः क्रयविक्रयिकः क्रयी ॥ ४४ ॥
- आपणो विपणिर्हृदस्तन्मार्गे स्याच्चतुष्पथः ।
 धान्यं शस्यं च तद्भेदा मुद्रगोधूमतन्दुलाः ॥ ४५ ॥
- अमत्रं भाजनं पात्रं पण्यं भाण्डं क्रयाणकम् ।
 वर्तनं जीवनं वृत्तिराजीवो जीविकापि च ॥ ४६ ॥

38 B3 missing cd.

39 B3 missing. -d) B2 सौमित्रः for सौमित्रिः.

40 B3 missing.

41 B3 missing.

42 B3 missing.

43 B3 missing.

44 B3 missing. -d) B2 विक्रयकः.

45 B3 missing. -b) B2 मार्गो for मार्गे; B4 चतुष्पथं.

46 B3 missing.

मूलद्रव्यं परिपणो नीवी लाभोऽधिकं फलम् । 755

सत्यापनं सत्यंकारो मूल्यवस्त्वर्थवक्रयाः ॥ ४७ ॥

संपत्तिः श्रीर्विभूतिश्च लक्ष्मीसंपत्समृद्धयः ।

श्रीमान्समृद्धो लक्ष्मीवानिभ्य आढ्यो धनेश्वरः ॥ ४८ ॥

आपद्विप[द्विप]त्तिश्च दारिद्रं निःस्वनिर्धनौ ।

कदर्यः कृपणो लोभी बद्धमुष्टिर्मितंपचः ॥ ४९ ॥ 760

गोकुलं तु ब्रजो घोषो गोष्ठं गोपास्तु बल्लवाः ।

दुग्धं पयोऽमृतं क्षीरं गोरसः क्षीरजं दधि ॥ ५० ॥

घृतमाज्यं हविः सर्पिः नवनीतं तु म्रक्षणम् ।

उदश्चिन्मथितं तक्रमारनालं तु काञ्जिकम् ॥ ५१ ॥

हविष्यान्नं तु क्षैरेयी परमान्नं च पायसम् ।

765

घृतपक्वं तु पक्वान्नं घृतपूरादिभेदवत् ॥ ५२ ॥

सूपः स्यात्प्रहितं सूदोऽन्धः कूरं भक्तमोदनम् ।

व्यञ्जनं तेमनं शाकः पूपः पूपा च पोलिका ॥ ५३ ॥

भोजनं जेमनाहारौ भक्षणं खादनाशने ।

पिपासा तृट् तृषोदन्या बुभुक्षा क्षुत्क्षुधा रुचिः ॥ ५४ ॥ 770

खण्डस्तु मधुधूलिः स्यान्मत्स्यण्डी फाणितं वरा ।

सितोपला शर्करा च सिताथेक्षुरसो गुडः ॥ ५५ ॥

47 B3 missing.

48 B3 missing -a) B2 संपत् for संपत्तिः.

49 B3 missing. -a) B2 दारिद्रः for दारिद्रं.

50 B4 missing घोषो..... ..दधि.

51 B4 missing.

52 B4 missing.

53 B4 missing.

54 B4 missing.

55 B4 missing. After st. 55 B3 adds: पूजा लोकाः प्रकृतयो जनाः

- क्षेत्री जीवश्च कृषिकृत्कर्षकश्च कृषीवलः ।
क्षेत्रं वप्रश्च केदारो हलः सीरश्च लाङ्गलम् ॥ ५६ ॥
- 775 कुम्भकारः कुलालश्च कुम्भस्तु कलशो घटः ।
स्वर्णकारः कलादश्च मालाकारस्तु मालिकः ॥ ५७ ॥
क्षुरमर्दी दिवाकीर्तिर्नीपितोऽन्तावसाय्यपि ।
मुण्डनं भद्राकरणं वपनं परिवापनम् ॥ ५८ ॥
वर्धकिः स्थपतिस्तक्षा रथकारश्च काष्ठतक् ।
व्योक्तारो लोहकारश्च शस्त्रमार्जोऽसिधावकः ॥ ५९ ॥
- 780 रङ्गाजीवश्चित्रकारस्तन्तु[स्तुन]वायस्तु सौचिकः ।
निर्णेजकः स्याद्रजकस्तन्तुवायः कुविन्दकः ॥ ६० ॥
चाक्रिकस्तैलिकस्तैली शिल्पिकारूककारवः ।
कल्पपालः सुराजीवी शौण्डिको मण्डहारकः ॥ ६१ ॥
- 785 मदिरा वारुणी मद्यं सुरा कादम्बरी मधु ।
शुण्डा दालासवः सीधुर्माध्वीकं कापिशायनम् ॥ ६२ ॥
आमिषं पिशितं मांसं पलं कव्यं च जङ्गलम् ।
रुधिरं शोणितं रक्तमलं क्षतजमप्यसृक् ॥ ६३ ॥
भूतकारोऽक्षदेवी चाक्षधूर्तः कितवश्च सः ।
790 भूतं दुरोदरं चाक्षवती पणश्च कैतवम् ॥ ६४ ॥
पाशका देवना अक्षाः सारयोऽष्टपदं फलम् ।
स्तेनः पाटच्चगे दस्युश्चौरस्तस्करमोषकौ ॥ ६५ ॥

56 B4 missing.

57 B4 missing.

58 B4 missing.

59 B4 missing; -a) B2 तक्षो for तक्षा.

60 B4 missing.

61 B4 missing.

62 B4 missing. B2 missing 62 a

63 B4 missing. -b) B3 जांगलं for जङ्गलं.

64 B4 missing. B2 om. कितवश्च सः । भूतं दुरो. —d) B3 वणश्च for पणश्च.

65 B4 missing.

कैवर्तो धीवरो दासो वागुरिकस्तु जालिकः ।
 लब्धको मृगयुर्व्याधो मृगयाखेटकौ समौ ॥ ६६ ॥
 जीवान्तकः शाकुनिको वैतंसिकस्तु सौनिकः । 795
 पादूकचर्मकारश्चोपानत्पादूश्च पादुका ॥ ६७ ॥
 चाण्डालस्तु दिवाकीर्तिर्निषादश्च जनंगमः ।
 मातङ्गः अपचोऽस्पृश्योऽन्तेवासी प्लवबुक्कसौ ॥ ६८ ॥
 इतरः प्राकृतो नीचः पामरश्च पृथग्जनः ।
 पुलिन्दः शम्बरो भिल्लः किरातश्च वनेचरः ॥ ६९ ॥ 800

॥ इति शूद्रवर्गः ॥

उत्पत्तिर्जन्म जननमुत्पादो जनिरुद्भवः ।
 जीवितं चासवः प्राणाः आसश्च असितं मरुत् ॥ ७० ॥
 युवा वयःस्थस्तरुणस्तरुण्यं यौवनं वयः ।
 जरीयान्स्थविरो वृद्धो वार्धक्यं विस्रसा जरा ॥ ७१ ॥
 गुणवानुत्तमः श्रेष्ठो योग्यः पूज्यो महान्गुणी । 805
 श्रेयाश्शिष्टः सदाचारः साधुसभ्यार्यसज्जनाः ॥ ७२ ॥
 विख्यातः प्रथितो ज्ञातः प्रतीतो विश्रुतोऽपि च ।
 दातोदारो वदान्यश्च त्राता गोप्ता च रक्षकः ॥ ७३ ॥
 कर्णेजपश्च पिशुनो द्विजिह्वो दुर्जनः खलः ।
 पापो धूर्तः शठः क्रूरः क्षुद्रो नीचोऽधमोऽनृजुः ॥ ७४ ॥ 810

66 B4 missing. -b) B2 जालिका for जालिकः.

67 B4 missing. B2 missing a. -a) B1.3 जीवांतिकः for जीवान्तकः.

-b) B शौनिकः for सौनिकः.

68 B4 missing. -a) B2 चंडालः. -c) B2 अस्पृशः for अस्पृश्यः.

69 B4 missing. -c) B2 संबरः for शम्बरः.

70 B4 missing.

71 B4 missing.

72 B4 missing. -c) B1 श्रेष्ठः for शिष्टः.

73 B4 missing. -a) B2 ज्ञाते.

74 B4 missing -c) B2 transp. धूर्तः and शठः.

- दृतोऽभिमानी गर्विष्ठो गर्वितः स्तब्ध उन्नतः ।
 कलङ्को लाञ्छनं लक्ष्म चिह्नमङ्गश्च लक्षणम् ॥ ७५ ॥
- वैरं विरोधो विद्वेषः शृङ्खलो निगडोऽन्दुकः ।
 विघ्नोऽन्तरायः प्रत्यूहो रोगातङ्कगदामयाः ॥ ७६ ॥
- 815 पाषाणः प्रस्तरो ग्रावा दृषदश्मोपलः शिला ।
 रेणुधूली रजः पांशुः पङ्कश्चिखिल्लकर्दमौ ॥ ७७ ॥
- व्यवसायोद्यमोद्योगाभियोगोत्साहविक्रमाः ।
 खुरली तु श्रमोऽभ्यासः संवाहनं तु मर्दनम् ॥ ७८ ॥
- मिष्टं स्वादुश्च मधुरः कषायस्तुवरो रसः ।
 820 पाचनोऽम्लो दन्तशठः कटुकः कटुरुष्णः ॥ ७९ ॥
- स्याल्लवणः सर्षपः क्षारस्तिकं तु तीक्ष्णवत् ।
 रक्तः शोणोऽरुणस्ताम्रो लोहितः पाटलोऽपि च ॥ ८० ॥
- भेतः शुक्लः सितः शुभ्रो बलक्षो धवलः शुचिः ।
 गौरोऽवदातो विशदः पाण्डुः पाण्डुर उज्ज्वलः ॥ ८१ ॥
- 825 पीतो गौरो हरिद्राभः पालाशो हरितो हरित् ।
 कालः श्यामः सितिः कृष्णः श्यामलो मेचकोऽसितः ॥ ८२ ॥
- नीलो रामोऽञ्जनाभश्च कर्बुराद्यास्तु मिश्रिताः ।
 युगं द्वयं युगं द्वंद्वमुभयं युगलं द्वयी ॥ ८३ ॥
- यमलं मिथुनं द्वैतं त्रयं च त्रितयं त्रयी ।
 830 समूहो निबहो व्यूहो वृन्दं चक्रं कदम्बकम् ॥ ८४ ॥

75 B4 missing. -a) B2 दृष्टो for दृतो. -c) B2 लक्षं for लक्ष्म.

76 B4 missing.

77 B4 missing. -a) B2 प्रस्तारो for प्रस्तरो.

78 B4 missing.

79 B4 missing.

80 B4 missing. -c) B2 रक्तं.

81 B4 missing.

82 B4 missing. -b) B2 पलाशो.

83 B4 missing.

84 B4 missing.

ओषः संघो व्रजो व्रातो निकरः प्रकरश्चयः ।

संदोहः संहतिः स्तोमो वारः समुदयो गणः ॥ ८५ ॥

समुदायः समवायो निकुरम्भं च संचयः ।

जालः कलापः पटलः संवातः पूगमण्डलौ ॥ ८६ ॥

राशिः पुञ्जोत्करौ कूटं जातं यूथं भरः कुलम् ।

835

ग्रामो वर्गः समाहारो निकायो निचयोऽपि च ॥ ८७ ॥

राजिर्मालावलिः श्रेणिस्तितिः पङ्क्तिश्च घोरिणी ।

सर्वं समस्तं सकलं समग्रं निखिलाखिले ॥ ८८ ॥

विश्वं कृत्स्नं तथाशेषं खण्डेऽर्धं शकलं दलम् ।

स्तोकं तुच्छं दभ्रमल्पं मात्रा लेशः कणो लवः ॥ ८९ ॥

840

अणु सूक्ष्मं लघु श्लक्ष्णं क्षामः क्षीणः कृशस्तनु ।

बंहिष्ठं प्रचुरं प्राज्यं पुष्कलं बहुलं बहु ॥ ९० ॥

अदभ्रं भूरि भूयिष्ठं भूयश्च प्रबलोऽधिकः ।

खर्वं ह्रस्वं वामनं च प्रलम्भं दीर्घमायतम् ॥ ९१ ॥

उच्चं प्रांशून्यं तुङ्गं निम्नं नीचं न्यगानतम् ।

845

विवरं कुहरं छिद्रं रन्ध्रं गर्तावटौ बिलम् ॥ ९२ ॥

विचालं त्वन्तरं मध्यमन्तरालं च मध्यमम् ।

अरालं कुटिलं वक्रं सरलं प्रगुणो ऋजु ॥ ९३ ॥

बृहद्विशालं विस्तीर्णं महच्च विपुलं पृथु ।

कठोरः कठिनो रूक्षो निष्ठुरः कर्कशः खरः ॥ ९४ ॥

850

85 B4 missing. -d) B2 वारं; B3 वापः. B1.2 गुणः for गणः.

86 B4 missing

87 B4 missing

88 B4 missing.

89 B4 missing. -c) B3 transp. स्तोकं and तुच्छं. -d) B2 लेशं.

90 B1.4 missing.

91 B1.4 missing.

92 B1.4 missing.

93 B1.4 missing. -a) B3 अन्तरे.

94 B1.4 missing -After 94 ab, B3 adds: रकारं गरिष्ठं विनथमूरु व्युष्टं

- तीत्रोग्रौ दारुणं घोरं दृढमुद्राममुत्कटम् ।
 सुकुमारः सुखस्पर्शः कोमलो मृदुलो मृदु ॥ ९५ ॥
 सुन्दरं रुचिरं रुच्यं × × × × मनोहरम् ।
 मनोज्ञं मञ्जुलं मञ्जु पेशलं वल्गु बन्धुरम् ॥ ९६ ॥
- 855 कान्तं रम्यं चारु हारि कमनीयं मनोरमम् ।
 हृद्यं काम्यं रमणीयं प्रशस्तं साधु शोभनम् ॥ ९७ ॥
 मुख्यः प्रधानः प्रवरो वर्योऽग्रयोऽग्रेसरोऽग्रणीः ।
 प्रकृष्टश्च परार्थश्च पुंगवः सत्तमः परः ॥ ९८ ॥
 पौरस्व्यः प्रथमः पूर्व आदिराद्यादिमोऽग्रिमः ।
 860 जघन्यः पश्चिमोऽन्त्यश्च पाश्चात्त्यश्चरमोऽन्तिमः ॥ ९९ ॥
 पूनं पवित्रं मेथ्यं च मलिनं च मलीमसम् ।
 निर्णिकं क्षालितं धौतमुज्ज्वलं निर्मलं शुचि ॥ १०० ॥
 समानं सदृशं × × संकाशः संनिभः समः ।
 अनुहारश्चोपमानं समकक्षा तुलोपमा ॥ १०१ ॥
- 865 समीपं निकटं पार्श्वं समयाभ्यर्णमन्तिकम् ।
 उपकण्ठं संनिधानोपान्ते सविधसंनिधी ॥ १०२ ॥
 विप्रकृष्टं परं दूरं ध्रुवं नित्यं च शाश्वतम् ।
 चञ्चलं चपलं लोलं तरलं चटुलं चलम् ॥ १०३ ॥
 वेलितं प्रेक्षितं धूतमान्दोलितं च वीजितम् ।
 870 दोल्य प्रेङ्खोलनं प्रेङ्खा हिन्दोलश्चापहिञ्चितम् (?) ॥ १०४ ॥

95 B1.4 missing.

96 B1.4 missing.

97 B1.4 missing.

98 B1.4 missing.

99 B1.4 missing. -b) B2 आद्य for आदि.

100 B1.4 missing.

101 B1.4 missing. B3 om. 101.

102 B1.4 missing. -a) B2 उपचर्य for पार्श्व.

103 B1.4 missing.

104 B1.4 missing.

- संहनं मेदुरं सान्द्रं नीरन्ध्रं निविडं दृढम् ।
 प्रकटं तु स्फुटं स्पष्टं प्रकाशं व्यक्तमुत्खणम् ॥ १०५ ॥
- त्वरितं सत्वरं शीघ्रं तूष्णं क्षिप्रं द्रुतं लघु ।
 जवो वेगो रयो रंहस्तरो मन्दे तु मन्यरः ॥ १०६ ॥
- अत्यथै निर्भरं तीव्रं गाढं बाढं दृढं भृशम् । 875
 पूरितं भरितं पूर्णं शून्यरिक्ताखिलोद्घसाः ॥ १०७ ॥
- संकुलाकुलसंकीर्णाकीर्णसंबाधसंकटाः ।
 परीतं निचितं व्याप्तं दिग्धलिप्ताक्तगुण्डिताः ॥ १०८ ॥
- संपृक्तः खचितो मिश्रः संवलितः करम्बितः ।
 आश्रितः सहितो युक्तः समवेतः समन्वितः ॥ १०९ ॥ 880
- सिद्धे निर्वृत्तनिष्पन्नौ निर्मितो विहितः कृतः ।
 लब्धमासादितं प्राप्तं त्यक्तमुत्सृष्टमुष्जितम् ॥ ११० ॥
- उरीकृतं प्रतिज्ञातमङ्गीकृतं प्रतिश्रुतम् ।
 प्रस्थापितः प्रतिसृष्टः प्रहितः प्रेषितोऽपि च ॥ १११ ॥
- रुद्धं तिरोहितं छन्नं छादितं पिहिताचृते । 885
 उत्पाटितमुन्मूलितमुत्खातं भग्नमुद्धृतम् ॥ ११२ ॥
- उक्तं जल्पितमाख्यातं भाषितं कथितोदिते ।
 प्रतिकूलं विलोमं च प्रतीपं वाममेव च ॥ ११३ ॥
- ज्ञातं बुद्धमवसितं विदितावगते अपि ।
 व्यव्यासस्तु विपर्यासो वैपरीत्यं विपर्ययः ॥ ११४ ॥ 890

105 B1.4 missing.

106 B1.4 missing.

107 B1.4 missing. -c) B3 पूर्णितं for पूरितं. -d) B3 om. रिक्ता.

108 B1.4 missing.

109 B1.4 missing.

110 B4 missing. B1 missing 110 ab.

111 B4 missing.

112 B4 missing. -a) B2 रुद्धः.

113 B4 missing. B3 om. 113 cd.

114 B4 missing. After st. 114, B3 adds: प्रतिकूलं विलोमं च प्रतीपं वाममेव च ।

- प्रत्यादिष्टं प्रतिक्षितं निरस्तं नुनमीरितम् ।
 श्र(क्ष)स्तं भ्रष्टं च प्रस्कन्नं पतितं गलितं च्युतम् ॥ ११५ ॥
 अन्वेषितं गवेषितमन्विष्टं मार्गितं तथा ।
 छेदितं खण्डितं कृत्तं छिन्नं दूढं छितं दितम् ॥ ११६ ॥
 895 पाटितं दारितं भिन्नं विद्धे छिद्रितवेधितौ ।
 बद्धो निगडितो नद्धः कीलितो यन्त्रितः सितः ॥ ११७ ॥
 दग्धः प्रज्वलितः प्लुष्टो हेतिर्ज्वालाशिखार्चिषः ।
 अङ्गारेज्जालौ रक्षा तु भसितं भस्म भूतिवत् ॥ ११८ ॥
 आर्द्रं तु स्तिमितं क्लिन्नं शुष्कमाश्याननीरसौ ।
 900 निशितं तेजितं तीक्ष्णं कुण्ठितं वेगवर्जितम् ॥ ११९ ॥
 वर्तुलं मण्डलं वृत्तं निस्तलं वलयाकृतिः ।
 अस्रं कोटिरणिः कोणं प्रान्तं पर्यन्तमन्तवत् ॥ १२० ॥
 संदेहः संशयो रेको निश्चयो निर्णयोऽपि च ।
 तथा विश्रम्भविश्वासप्रतीतिप्रत्ययाः समाः ॥ १२१ ॥
 905 आर्भक्याडम्बराटोपाः व्यापप्रसरमूर्च्छनाः ।
 आधारः स्यादवष्टम्भः स्यादालम्बनमाश्रयः ॥ १२२ ॥
 स्वरूपं लक्षणं भावो रूपधर्मात्मरीतयः ।
 सृष्टिः सर्गश्च निर्माणं करणं घटनं कृतिः ॥ १२३ ॥
 जम्बूः पृक्षः शाल्मलिश्च कुशः क्रोञ्चाभिधस्तथा ।
 910 शाकद्वीपः पुष्कराख्यः सप्त द्वीपा इमे स्मृताः ॥ १२४ ॥
 लवणक्षीरदध्याज्यसुरेक्षुस्वादुसागराः ।
 भारताख्यं किंपुरुषं हरिवर्षमिलावृतम् ।
 रम्यकाख्यं पञ्चमकं खण्डं षष्ठं हिरण्यम् ॥ १२५ ॥

115 B4 missing.

116 B4 missing अन्वेषितं गवेषितं.

119 —b) B2 नीरस्ते.

कुरुखण्डं च भद्राख्यं केतुमालमिति स्मृतम् ।
 एतानि नव खण्डानि जम्बूद्वीपविभागतः ॥ १२६ ॥ 915
 वीणावारणवाजिसिंहहरिणानङ्गप्रवालाचलाः
 चन्द्रश्चातकचञ्चरीकजलमुक्तापासिवज्राहयः ।
 हंसः कोकिलकेकिरीरगरुहः स्वर्णानिलाकास्तमो
 गुह्या श्रीफलपद्मदीपखटीकाः सारङ्गशब्दा इमे ॥ १२७ ॥
 श्रीसिंहे च कपौ शुके हरिहरे चामीकरे भार्गवे 920
 चन्द्रेभे कविराजवाजिवहने वंशे यमे पारदे ।
 नागे वर्णसमीरणेऽपि दहने स्कन्दे च संक्रन्दने
 मार्तण्डेऽशनिपद्मगेश्वरदिने खड्गे हरिः कीर्तितः ॥ १२८ ॥
 अर्कमर्कटमण्डूकविष्णुवासववायवः ।
 तुङ्गसिंहशीतांशुयमाश्च हरयो दश ॥ १२९ ॥ 925
 दिग्दृष्टिदीधितिस्वर्गवज्रवाग्बाणवारिषु ।
 भूमौ पशौ च गो वन्दो विद्वद्भिर्दशधा मतः ॥ १३० ॥
 ॥ इति श्रीसंकीर्णवर्गः ॥

ब्रह्मक्षत्रियविदूशसंकीर्णाख्यैर्मनोरमैः ।
 वैगैस्तृतीयः काण्डोऽयं पूर्णितो हर्षकीर्तिना ॥ १३१ ॥
 श्रीमन्नागपुरीयकाह्वयतपागच्छाधिपाः सज्जपाः 930
 सूरिश्रीप्रभुचन्द्रकीर्तिगुरवस्तेषां पदनुग्रहात् ।
 भूपभिज्ञजनोचितां लघुतरां श्रीनाममालामिमां
 चक्रे पाठकहर्षकीर्तिरखिलां श्रेताम्बरग्रामणीः ॥ १३२ ॥
 भूद्वीपवर्षसरिदद्रिनभःसमुद्र-
 पातालदिग्ज्वलनवायुवनानि यावत् । 935
 यावन्मुदं वितरतो भुवि पुष्पदन्तो
 तावत्स्थिरा विजयतां बत नाममाला ॥ १३३ ॥

॥ इति श्रीशारदीयाख्यनाममाला संपूर्णा ॥

GLOSSARY

[*Figures indicate line-numbers*]

अ

अंश *m.* shoulder. 427
 अंशु *m.* ray. 141
 अंशुक *n.* garment. 468
 अंशुमत् *m.* the individual soul. 400
 अंशुमालिन् *m.* the sun. 128
 अंहस् *n.* sin. 625
 अंहि *m.* foot. 445
 अंह्रिप *m.* tree. 282
 मकूपार *m.* sea, ocean. 224
 मक्त *p. p.* smeared. 878
 नक्ष *n.* an organ of sense. 399
 मक्ष *m.* die. 791
 नक्षदेविन् *m.* gambler. 789
 मक्षधूर्त *m.* gambler. 789
 मक्षमा *f.* envy, jealousy. 536
 मक्षवती *f.* gambling. 790
 मक्षान्ति *f.* envy, jealousy. 536
 मक्षि *n.* the eye. 419
 मक्षौहिणी *f.* army. 705
 मखिल *a.* all, whole. 838
 मगदंकार *m.* physician. 646
 मगम *m.* tree. 283
 मगरु *m.* fragrant substance. 489
 मगस् *m.* tree. 283
 मगस्ति *m.* The sage Agastī. 152
 मगोचर *m.* Brahman. 9
 मग्नि *m.* fire. 331
 मग्निभू *m.* N. of Kārttikeya. 67
 मग्निजन्मन् *m.* brahmin. 669
 मग्निन् *a.* chief. 857
 मग्निम *a.* first. 859
 मग्नेसर *a.* foremost. 857
 मग्र्य *a.* chief. 857
 मच *n.* sin. 625
 मङ्क *m.* the lap. 437
 मङ्क *m.* mark. 813
 मङ्कपाली *f.* embrace. 512
 मङ्ग *m.* body. 397
 मङ्गज *m.* son. 381
 मङ्गण्य(ण) *n.* court-yard. 500

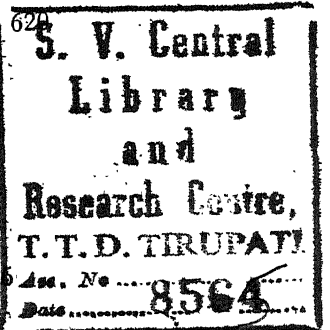
अङ्गद *n.* armlet. 459
 अङ्गना *f.* woman. 364
 अङ्गरक्षिका *f.* armour. 713
 अङ्गराग *m.* smearing. 467
 अङ्गविक्षेप *m.* kind of dance or movement of the limbs. 568
 अङ्गसंस्कार *m.* decoration of the body. 491
 अङ्गहार *m.* kind of dance. 568
 अङ्गार *m.* charcoal. 898
 अङ्गारक *m.* the planet Mars. 146
 अङ्गिका *f.* bodice. 476
 अङ्गिरस् *m.* epithet of Bṛhaspati. 147
 अङ्गीकृत *a.* accepted. 883
 अङ्गुल *m.* thumb. 429
 अङ्गुलि *f.* finger. 429
 अङ्गुलीयक *n.* finger-ring. 460
 अङ्गुष्ठ *m.* the thumb. 429
 अचल *m.* mountain. 215
 अचला *f.* the earth. 211, 916
 अच्युत *m.* N. of Viṣṇu. 21
 अज *m.* epithet of Brahman. 18
 अज *m.* goat. 330
 अजल्पन *n.* silence. 550
 अजातशत्रु *m.* epithet of Yudhiṣṭhira. 743
 अ[आ]जानेय *m.* species of horse. 312
 अजिन *n.* hide (of an antelope). 672
 अजिर *n.* court-yard. 500
 अजिह्वा *m.* arrow. 720
 अज्ञ *m.* fool. 594
 अञ्चल *m.* the end of a garment. 469
 अञ्जन *n.* black pig-ment. 455
 अञ्जनाम् *a.* dark-blue. 827
 अञ्जनीपुत्र *m.* N. of Hanūmān. 748
 अटवी *f.* forest. 280
 अट्ट *n.* upper storey. 501
 अट्टालक *n.* upper storey. 501
 अणि *f.* corner. 902
 अणिमत् *m.* one of the eight powers of siddhis. 354

अणु *a.* small, little. 841
 अण्डज *m.* bird. 197
 अण्डज *m.* fish. 243
 अत्यर्थ *a.* excessive. 875
 अथर्वण *m.* the Atharvaveda, 648
 अद्भुत *a.* plentiful, much. 843
 अद्भुत *n.* wonder. 529
 अद्भुत *m.* N. of a sentiment. 583
 अद्रि *m.* mountain. 216
 अधर *m.* lip. 424
 अधर्म *m.* wicked person. 810
 अधिक *a.* much, abundant. 843
 अधिकाङ्ग *n.* military girdle. 712
 अधिप *m.* lord. 680
 अधिवासन *n.* scenting with perfumes.
 481
 अधीति *f.* study. 638
 अधोऽश्रुक *n.* under-garment. 478
 अधोक्षज *m.* N. of Viṣṇu. 31
 अध्ययन *n.* study. 638
 अध्यापक *m.* teacher. 596
 अध्वग *m.* traveller. 691
 अध्वन् *m.* way. 318
 अध्वर *m.* sacrifice. 670
 अन *m.* chariot. 314
 अनङ्ग *m.* god of love. 57
 अनङ्ग *m.* name of Kāmadeva. 916
 अनड्वन् *m.* bull. 320
 अनड्ववाही *f.* cow. 322
 अनन्त *n.* sky. 119
 अनन्त *m.* N. of Śeṣa. 296
 अनन्ता *f.* the earth. 211
 अनन्यज *m.* god of love. 61
 अनल *m.* fire. 331
 अनादर *m.* disrespect. 616
 अनिमिष *m.* fish. 244
 अनिवृत्ति *f.* uneasiness, anxiety. 551
 अनिल *m.* wind. 203
 अनीकि *m.* army. 703
 अनीकिनी *f.* army. 705
 अनुकम्पा *f.* compassion. 525
 अनुक्रोश *m.* compassion. 525
 अनुग *m.* servant. 692
 अनुग्रह *m.* favour. 526
 अनुचर *m.* servant. 692

अनुजीविन् *m.* servant. 692
 अनुनय *m.* conciliation. 562
 अनुयोग *m.* inquiry. 564
 अनुवादिन् *m.* parrot. 189
 अनुहार *m.* similarity. 864
 अनूचान *m.* one well-versed in the
 Vedas. 597
 अनृजु *m.* wicked person. 810
 अनृत *n.* falsehood. 626
 अनेकप *m.* elephant. 309
 अनोकह *m.* tree. 282
 अन्त *m.* end, limit. 902
 अन्तक *m.* N. of Yama. 110
 अन्तराय *m.* obstacle. 814
 अन्तराल *n.* middle part. 847
 अन्तरिक्ष *n.* the sky. 118
 अन्तरीय *n.* under-garment. 478
 अन्तःकरण *n.* mind. 403
 अन्तःपुर *n.* harem. 686
 अन्तावसायिन् *m.* barbar. 777
 अन्तिक *a.* near. 865
 अन्तिम *a.* last. 860
 अन्तेवासिन् *m.* pupil. 598
 अन्तेवासिन् *m.* cāṇḍāla. 798
 अन्त्य *a.* last. 860
 अन्दुक *m.* chain. 813
 अन्धकार *n.* darkness. 160
 अन्धकारि *m.* N. of Śiva. 46
 अन्धतमस *n.* darkness. 161
 अन्धस् *m.* god. 73
 अन्धु *f.* well. 249
 अन्वय *m.* family, race. 388
 अन्विष्ट *p. p.* searched, sought. 89
 अन्वेपित *p. p.* searched for. 893
 अपचिति *f.* worship, offering. 606
 अपत्य *n.* offspring. 385
 अपत्रपा *f.* bashfulness. 517
 अपमानता *f.* disrespect. 617
 अपराध *m.* fault. 544
 अपर्णा *f.* N. of Pārvatī. 54
 अपवरक *m.* inner apartment. 499
 अपवर्ग *m.* final emancipation. 656
 अपवाद *m.* censure, reproach. 61
 अपहिञ्चित (?) *n.* swing. 870
 अपाङ्गदर्शन *n.* side-glance. 420

मपान *n.* anus. 443
मपिप्त *n.* fire. 333
मप्सरस् *f.* nymph. 99
मबला *f.* woman. 362
मवज *m.* the moon. 136
मवज *n.* lotus. 257
मव्जिनी *f.* lotus-plant. 261
मवद *m.* year. 166
मवधि *m.* sea, ocean. 225
मवधिनन्दिनी *f.* N. of Lakṣmī. 50
मवधिप *m.* N. of Agastya. 153
मवधिमन्दिर *m.* epithet of Varuṇa. 107
मवधिवल्लभा *f.* river. 230
मवधिक्षायिन् *m.* N. of Viṣṇu. 29
मवधिक *m.* husband. 372
मवदिख्या *f.* splendour, lustre. 494
मवजिन *m.* family, race. 388
मवधिधा *f.* name. 618
मवधिवान *n.* name. 618
मवधिनय *m.* dramatic action. 568
मवधिस्राय *m.* opinion. 527
मवधिसान *m.* pride. 533
मवधिसानिन् *a.* proud. 811
मवधियोग *m.* effort. 817
मवधिलाष *m.* desire. 532
मवधिवान *n.* bow. 602
मवधिषड् *m.* jealousy. 536
मवधिर्य *m. f. n.* near. 865
मवध्यास *m.* practice, study. 818
मवधुत्थान *n.* rising in honour of 607
मवध्र *n.* sky. 117
मवध्र *n.* cloud. 173
मवध्र *m.* god. 70
मवध्र *n.* pot, vessel. 753
मवध्र *m.* anger. 535
मवध्रवती *f.* N. of Indra's city. 89
मवध्र्य *m.* god. 72
मवध्रुत *m.* god. 73
मवध्रुत *n.* nectar. 87
मवध्रुत *n.* water. 221
मवध्रुत *n.* final beatitude. 657
मवध्रुत *n.* milk. 762
मवध्रक *n.* the eye. 418
मवध्र *n.* the sky. 118
मवध्र *n.* garment. 468

अम्बा *f.* mother. 379
अम्बु *n.* water. 220
अम्बुज *n.* lotus. 257
अम्बुद *m.* cloud. 175
अम्बुध्रुत *m.* cloud. 173
अम्भस् *n.* water. 220
अम्भोज *n.* lotus. 258
अम्भोजिनी *f.* lotus-plant. 261
अम्भोधर *m.* cloud. 175
अम्भोरुह *n.* lotus. 254
अम्भ *a.* sour. 820
अभयन *n.* year. 162
अभयन *n.* way, road. 319
अरण्य *n.* forest. 280
अरविन्द *n.* lotus. 253
अराति *m.* enemy. 702
अराल *a.* crooked. 848
अरि *m.* enemy. 700
अरुज् *m.* god. 74
अरुण *m.* the sun. 131
अरुण *a.* red. 822
अरुणानुज *m.* N. of Garuḍa. 193
अर्क *m.* the sun. 121
अर्चा *f.* worship. 606
अर्चा *f.* idol, image. 653
अर्चि *m. f.* flame. 897.
अर्चिस् *n.* ray. 142
अर्जुन *m.* Arjuna. 745
अर्जुनी *f.* cow. 323
अर्ण *m.* water. 220
अर्णव *m.* sea, ocean. 225
अर्थ *m.* wealth. 352
अर्थ *m.* motive. 645
अर्थिन् *m.* suppliant. 622
अर्दना *f.* asking, begging. 624
अर्द्ध *n.* half. 839
अर्धदृष्ट *f.* glance. 420
अर्भक *m.* child. 382
अर्यमन् *m.* the sun. 124
अर्वन् *m.* horse. 311
अर्हणा *f.* worship. 606
अर्हन् *m.* lord, god. 12
अलंकार *m.* ornament. 446
अलं *m.* waist. (?) 438
अलक *m.* hair. 406

अलकापति *m.* epithet of Kubera. 106
 अलक्तक *m.* red lac. 465
 अलि *m.* bee. 268
 अलिक *n.* forehead. 415
 अलीक *n.* forehead. 415
 अलीक *a.* false. 626
 अल्प *a.* little. 840
 अवगणना *f.* disrespect. 617
 अवगत *p. p.* known, understood. 889
 अवज्ञा *f.* disrespect. 616
 अवट *m.* hole, cavity. 846
 अवतंस *m.* ornament worn on the head. 449
 अवदात *a.* white. 824
 अवधि *f.* boundary. 559
 अवनि *f.* the earth. 211
 अवरोध *m.* harem. 686
 अवर्णवाद *m.* reproach, censure. 614
 अवलम्ब *n.* the waist. 438
 अवलिप्तता *f.* pride. 534
 अवष्टम्भ *m.* support. 906
 अवसर *m.* time. 543
 अवसर्प *m.* spy. 690
 अवसित *p. p.* known, understood. 889
 अवहेला *f.* disrespect. 617
 अवि *m.* ram. 329
 अशन *n.* eating. 769
 अशीला *f.* unchaste woman. 392
 अशेष *a.* all, whole. 839
 अश्मन् *n.* stone. 815
 अश्व *m.* horse. 310
 अश्ववार *m.* horse-man. 710
 अश्वा *f.* mare. 313
 अश्विनीपुत्र *m. du.* the physicians of gods. 94
 अष्टपाद् *m.* the fabulous animal Sarabha. 305
 अष्टमूर्ति *m.* N. of Śiva. 44
 अष्टशय्या *f.* bedstead. (?) 507
 अष्टापद *n.* game-board. 791
 अष्टापद *n.* gold. 347
 अष्टीवत् *m. n.* knee. 444
 अश्विनी *f.* unchaste woman. 392
 असरय *n.* lie. 626
 असि *m.* sword. 723

असित *m.* the planet Saturn. 15
 असित *a.* black. 826
 असिधावक *m.* armourer. 780
 असिधेनु *f.* knife. 722
 असिपुत्री *f.* knife. 722
 असुख *n.* pain, agony. 553
 असुर *m.* demon. 113, 115
 असूया *f.* malice, envy. 536
 असृज् *n.* blood. 788
 अस्त्र *n.* weapon. 714
 अस्वप्न *m.* god. 74
 अस्पृश्य *m.* Cāṇḍāla. 798
 अस्त्र *n.* blood. 788
 अस्त्र *m.* corner, angle. 902
 अहंकार *m.* pride. 533
 अहन् *n.* day. 156
 अहर्षति *m.* the sun. 130
 अहर्मुख *n.* day-break, dawn. 1
 अहस्कर *m.* the sun. 123
 अहि *m.* serpent. 290
 अहिक *m.* N. of Ketu. 152
 अहित *a.* disagreeable. 544
 अहित *m.* enemy. 701
 अहिप्रिय *m.* wind. 205
 अह्लिविकासभाक् *n.* lotus. 258

आ

आकल्प *n.* dress. 471
 आक(का)रण *n.* invitation. 61
 आकाश *n.* sky. 117
 आकीर्ण *a.* filled with. 877
 आकुल *a.* filled with. 877
 आकृत *n.* meaning, intention
 आक्रोश *m.* curse. 557
 आक्षेप *m.* censure, reproach
 आखण्डल *m.* epithet of Indra.
 आखेटक *m.* chase. 794
 आख्या *f.* name. 618
 आख्यात *p. p.* said. 887
 आग *m.* fault. 544
 आगम *m.* the Vedas. 636
 आगार *n.* house. 497
 आगू *f.* promise. 610
 आग्नेयी *f.* south-east. 170
 आचार *m.* custom. 628

चार्य *m.* teacher. 597
 ज्मि *m. f.* battle. 729
 जीव *m.* livelihood. 754
 ज्ञा *f.* order. 609
 ज्य *n.* ghee. 763
 ज्य *m.* N. of an ocean. 911
 शोष *m.* pride, arrogance. 905
 इम्बर *m.* pride, arrogance. 905
 श्रु *a.* rich. 758
 तङ्क *m.* fear. 540
 तङ्क *m.* disease. 814
 तपत्र *n.* umbrella. 682
 तपवारण *n.* parasol. 682
 तोद्य *n.* musical instrument. 575
 समज *m.* son. 381
 समन् *m.* the individual soul. 400
 समभू *m.* N. of Brahman. 19
 समरीति *f.* nature. 907
 दर *m.* respect. 607
 दर्श *m.* mirror. 492
 दि *a.* first. 859
 दितेय *m.* god. 72
 दित्य *m.* god. 70
 दित्य *m.* the sun. 120
 दिम *a.* first. 859
 देश *m.* order. 609
 द्य *a.* first. 859
 धार *m.* support. 906
 धि *f.* agony. 552
 धोरण *m.* elephant-driver. 709
 नक *m.* kettle-drum. 580
 नत *a.* low. 845
 नद्ध *n.* drum. 577
 नन *n.* the mouth. 414
 नन्द *m.* joy. 519
 न्दोलित *a.* shaken, trembled. 869
 निवक्षिकी *f.* logic. 650
 प *m.* water. 222
 पगा *f.* river. 229
 पण *m.* market-place. 751
 पणिक *m.* merchant. 749
 पद् *f.* adversity. 759
 पीड *m.* chaplet tied on the crown
 of the head. 449
 पत्र *m.* leaf. 466

आभरण *n.* ornament. 446
 आभरण *n.* nose-ornament (?) 454
 आभील *n.* injury, pain. 554
 आमय *m.* disease. 814
 आमिष *n.* flesh. 787
 आमोद *m.* fragrance, perfume. 482
 आम्नाय *m.* tradition. 611
 आम्र *m.* mango-tree. 286
 आयत *a.* long. 844
 आयतन *n.* sanctuary. 652
 आयास *m.* exertion, effort. 555
 आयुध *n.* weapon. 714
 आयुर्वेद *m.* physician. 647
 आयोधन *n.* battle. 723
 आर *m.* the planet Mars. 148
 आरनाल *n.* gruel (= Mar. काजी). 764
 आरभट *m.* hero. 696
 आरव *m.* sound. 641
 आराधना *f.* service, devotion. 605
 आराम *m.* grove. 278
 आरोह *m.* woman's waist, the buttocks. 440
 आर्ति *f.* distress. 554
 आर्द्र *a.* wet. 899
 आर्भटी *f.* pride, self-conceit. 905
 आर्य *a.* respectable. 806
 आर्यपुत्र *m.* husband. 373
 आर्या *f.* N. of Pārvatī. 54
 आलम्बन *n.* support. 906
 आलय *m.* house. 498
 आलिङ्गन *n.* embrace. 511
 आली *f.* female companion
 (of a woman). 395
 आवर्त *m.* whirl-pool. 236
 आवलि *f.* line, row. 837
 आवाप *m.* bracelet. 461
 आवास *m.* house. 496
 आवृत्त *p. p.* concealed, hidden. 885
 आशय *m.* meaning, intention. 527
 आशा *f.* quarter. 168
 आशीविष *m.* serpent. 294
 आशुग *m.* wind. 205
 आशुग *m.* arrow. 718
 आशुशुक्षणि *m.* fire. 333
 आश्चर्य *n.* wonder. 529
 आश्चर्य *m. f.* a dried up 800

आश्रय *m.* house. 498
 आश्रय *m.* support. 906
 आश्रयाश *m.* fire. 335
 आश्रव *m.* promise. 610
 आश्रित *a.* accompanied. 880
 आसन *n.* seat. 506
 आसव *m.* wine, liquor. 786
 आसादित *a.* obtained. 882
 आसु *m. pl.* life. 802
 आस्कन्द *n.* battle. 729
 आस्तिक *m.* pupil. 599
 आस्थानी *f.* assembly. 685
 आस्य *n.* the mouth. 414
 आश्रप *m.* demon. 116
 आहव *m.* battle. 728
 आहार *m.* eating, food. 769
 आह्वय *m.* name. 618.

इ

इक्षु *m.* N. of an ocean. 911
 इक्षुरस *m.* unrefined sugar. 772
 इङ्गाल (?) *m.* charcoal. 898
 इच्छा *f.* desire. 532
 इतर *m.* low man. 799
 इवरी *f.* unchaste woman. 392
 इन *m.* the sun. 128
 इन *m.* lord 681
 इन्दिन्द्रे *m.* bee. 267
 इन्दिरा *f.* N. of Lakṣmī. 50
 इन्दीवर *n.* lotus. 263
 इन्दु *m.* the moon. 135
 इन्दुमौलि *m.* N. of Śiva. 48
 इन्दुरुच् *f.* moon-light. 138
 इन्द्र *m.* Indra. 77
 इन्द्र *m.* lord. 681
 इन्द्रपुत्र *m.* N. of Arjuna. 745
 इन्द्राणी *f.* Indra's wife. 87
 इन्द्रावरज *m.* N. of Viṣṇu. 28
 इन्द्रिय *n.* organ of sense. 399
 इभ *m.* elephant. 307
 इभ्य *a.* rich. 758
 इला *f.* the earth. 214
 इलावृत *n.* one of the nine divisions of
 the earth. 912
 इषु *m.* arrow. 718

इषुधि *m.* quiver. 717
 इष्टगन्धि *m.* fragrance. 483
 इत्वास *m.* bow. 715

ई

ईक्षण *n.* the eye. 418
 ईरित *p.p.* said. 891
 ईर्षा *f.* malice, envy. 536
 ईश *m.* N. of Śiva. 40
 ईशान *m.* N. of Śiva. 40
 ईशानी *f.* the north-east. 171
 ईशितृ *m.* lord. 681
 ईशित्व *n.* one of the eight powers
 siddhis. 355
 ईश्वर *m.* Lord. 681
 ईश्वरा *f.* N. of Pārvatī. 52
 ईश्वरी *f.* N. of Pārvatī. 51

उ

उक्त *p.p.* spoken, uttered. 887
 उक्ति *f.* speech. 563
 उक्षन् *m.* bull. 320
 उग्र *m.* N. of Śiva. 38
 उग्र *a.* dreadful. 851
 उच्च *a.* high. 845
 उच्चैःश्रवस् *m.* Indra's horse. 92
 उच्छिषिक *n.* pillow. 509
 उज्जृम्भित *n.* full-blown flower. 275
 उज्झित *a.* abandoned. 882.
 उज्ज्वल *a.* white. 824
 उज्ज्वल *a.* clean, clear. 862
 उडु *f.* star. 139
 उडुप *n.* raft. 241
 उडुपति *m.* the moon. 136
 उत्कट *a.* excessive. 851
 उत्कण्ठा *f.* eagerness. 549
 उत्कर *m.* heap, multitude. 835
 उत्कलिका *f.* wave. 235
 उत्कलिका *f.* anxiety, eagerness. 549
 उत्खात *p.p.* uprooted, removed. 886
 उत्तंस *m.* garland in the hand. 449
 उत्तम *a.* the best. 805
 उत्तमाङ्ग *n.* the head. 405
 उत्तर *n.* reply. 564
 उत्तरा *f.* the north. 171
 उत्तराश्रपति *m.* epithet of Kubera. 1

उत्तरासङ्ग *m.* upper garment. 472
 उत्तरीयक *n.* upper garment. 475
 उत्तानपादज *m.* N. of Dhruva. 152
 उत्पत्ति *f.* birth, origin. 801
 उत्पल *n.* lotus. 262
 उत्पाटित *p.p.* removed, uprooted. 886
 उत्पाद *m.* birth. 801
 उत्फुल्ल *n.* full-blown flower. 276
 उत्सङ्ग *m.* the lap. 437
 उत्साह *m.* effort, energy. 817
 उत्सृष्ट *a.* abandoned. 882
 उदधित् *n.* butter-milk. 764
 उदक *n.* water. 221
 उदधि *m.* sea, ocean. 223
 उदन्त *m.* news, report. 560
 उदन्या *f.* thirst. 770
 उदन्वत् *m.* sea, ocean. 225
 उदपान *n.* well. 249
 उदय *m.* N. of a mountain. 914
 उदयाद्रि *m.* N. of a mountain. 218
 उदर *n.* the belly. 435
 उदार *a.* liberal, munificent. 808
 उदित *p.p.* spoken, uttered. 887
 उद्दाम *a.* excessive. 851
 उद्धृत *a. p.p.* uprooted, removed. 896
 उद्भव *m.* birth. 801
 उद्यम *m.* business, effort. 817
 उद्यान *n.* garden. 278
 उद्योग *m.* business. 817
 उद्वस *a.* empty. 816
 उद्बह *m.* son. 380
 उद्वाह *m.* marriage, wedding. 369
 उद्वेग *m.* anxiety, sorrow. 552
 उन्नत *a.* elevated, proud. 811
 उन्मादन *m.* N. of one of the five
 arrows of Cupid. 64
 उन्मिषित *n.* full-blown (flower). 275
 उन्मूलित *p. p.* removed, uprooted. 886
 उपकण्ठ *a.* near. 866
 उपक्रोश *f.* censure, reproach. 614
 उपगृहन *n.* embrace. 511
 उपग्राह्य *n.* offering, present. 608
 उपदा *f.* present. 608
 उपदेष्टृ *m.* teacher. 596
 उपधान *n.* pillow. 509

उपधि *f.* fraud, deceit. 537
 उपबर्ह *n.* pillow. 509
 उपमा *f.* comparison. 864
 उपमान *n.* resemblance. 864
 उपयाम *m.* marriage. 368
 उपल *m.* stone. 815
 उपलब्धि *f.* knowledge, intellect. 634
 उपवन *n.* grove, garden. 279
 उपवस्त *n.* fast. 630
 उपवास *m.* fast. 630
 उपस्थ *n.* the organ of generation. 441
 उपहार *m.* offering. 606
 उपांशु *m.* secrecy. 542
 उपाध्याय *m.* teacher. 596
 उपानह *f.* shoe. 796
 उपान्त *a.* near. 866
 उपायन *n.* present, gift. 608
 उपालम्भ *m.* reproof. 558
 उपासक *m.* worshipper. 599
 उपासङ्ग *m.* quiver. 717
 उपास्ति *f.* service, devotion. 605
 उपेन्द्र *m.* N. of Viṣṇu. 24
 उभय *n.* pair. 828
 उमा *f.* N. of Pārvatī. 52
 उमापति *m.* N. of Śiva. 43
 उरग *m.* serpent. 291
 उरग *m.* ram. 329
 उरभ्र *m.* ram. 329
 उरस् *n.* bosom, breast. 433
 उरीकृत *a.* accepted. 883
 उरोज *m.* the female breast. 434
 उर्वशी *f.* N. of an apsaras. 96
 उर्वी *f.* the earth. 213
 उल्बण *a.* clear, manifest. 872
 उल्लोच *m.* awning. 510
 उल्लोल *m.* wave. 236
 उशनस् *m.* N. of Śukra. 149
 उषण *a.* pungent. 820
 उषर्बुध *m.* fire. 338
 उषस् *f.* day-break, dawn. 157
 उष्ट्र *m.* camel. 324
 उष्ण *a.* hot. 145
 उष्णरश्मि *m.* the sun. 127
 उष्णीश *m.* turban. 471
 उष्णीष *n.* crown. 448
 उस्र *m.* ray. 141

ऊ

- ऊढा *f.* wife. 376
 ऊरु *m.* the thigh. 443
 ऊरुपर्वन् *m. n.* knee. 444
 ऊर्जस् *n.* vigour. 699
 ऊर्ध्वलोक *m.* heaven. 76
 ऊर्मि *f.* wave. 235
 ऊर्मिका *f.* finger-ring. 460

ऋ

- ऋक्थ *n.* wealth. 352
 ऋक्ष *n.* star. 139
 ऋग्वेद *m.* the R̥gveda. 648
 ऋजु *a.* straight. 848
 ऋत *n.* truth. 627
 ऋतु *m.* season. 162
 ऋभु *m.* God. 74
 ऋभुक्षन् *m.* N. of Indra. 84
 ऋपस *m.* a musical note. 569
 ऋपि *m.* ascetic. 601

ए

- एकदन्त *m.* epithet of Gaṇeśa. 6
 एकपिङ्ग *m.* N. of Kubera. 104
 एकान्त *n.* secrecy. 542
 एडक *m.* ram. 329
 एण *m.* dear. 300
 एनस् *n.* sin. 624

ऐ

- ऐरावत *m.* Indra's elephant. 91
 ऐरावती *f.* lightning. 177
 ऐलविल *m.* N. of Kubera. 103
 ऐश्वर्य *n.* prosperity. 353

ओ

- { ओक *m.* house. 496
 { ओकस् *n.* house. 496
 ओघ *m.* flow. 237
 ओघ *m.* multitude. 831
 ओजस् *n.* vigour. 699
 ओदन *n.* boiled rice. 767
 ओषधीश *m.* the moon. 135
 ओष्ट *m.* the lip. 424

औ

- औत्सुक्य *n.* eagerness. 549
 औद्धत्य *n.* arrogance, pride. 534
 और्व *m.* submarine fire. 341

क

- कंधरा *f.* neck. 432
 कंसारि *m.* N. of Viṣṇu. 32
 क *m.* N. of Brahman. 19
 ककुब्ज *m.* bull. 321
 ककुब्जती *f.* the hip. 439
 ककुम्भ *f.* quarter. 168
 कक्ष *m.* forest. 279
 कक्षापट *m.* cloth passed between the
 legs to cover the privities. 474
 कङ्कट *m.* armour. 711
 कङ्कण *n.* bracelet. 461
 कङ्कपत्र *m.* arrow. 919
 कङ्कबन्ध *n.* water (?) 222
 कच *m.* hair. 406
 कच्छप *m.* tortoise. 247
 कच्छप *m.* N. one of the nine treasures
 (of Kubera). 356
 कच्छा *f.* the hem of the lower garment
 tucked into the waistband. 473
 कज *n.* lotus. 258
 कज्जल *n.* black-pigment. 455
 कज्जलध्वज *m.* lamp. 505
 कञ्चुक *m.* bodice. 476
 कञ्चुक *m.* armour. 712
 कञ्चुकिन् *m.* attendant on women's
 apartment. 687
 कञ्चुलिका *f.* bodice. 476
 कटक *m.* bracelet. 461
 कटक *n.* army. 703
 कटाक्ष *m.* glance. 420
 कटि *f.* the hip. 439
 कटिसूत्र *n.* girdle. 463
 कटीर *n.* the hip. 439
 कटु *a.* pungent. 820
 कटुक *a.* pungent. 820
 कटिन *a.* harsh. 850
 कठोर *a.* harsh. 850
 कण *m.* small quantity. 840
 कण्टक *m.* thrill, bristling of hair. 548

कण्टकाशन *m.* camel. 324
 कण्ठ *m.* throat. 426
 कण्ठसूत्र *n.* neck-ornament. 456
 कण्ठाभरण *n.* neck-ornament. 456
 कण्ठिका *f.* neck-ornament. 456
 कण्ठीरव *m.* lion. 303
 कथित *p.p.* told, expressed. 887
 कदक *m.* awning. 510
 कदम्बक *n.* multitude. 830
 कदर्य *a.* miser. 760
 कदली *f.* plantain tree. 287
 कनक *n.* gold. 343
 कनी *f.* girl. 384
 कनीनिका *f.* pupil of an eye. 419
 कन्तु *m.* god of love. 63
 कन्दरा *f.* cave, valley. 673
 कन्दर्प *m.* god of love. 59
 कन्यका *f.* girl. 384
 कन्या *f.* girl. 384
 कपट *n.* deceit, cheating. 537
 कपर्दिन् *m.* N. of Śiva. 45
 कपालभृत् *m.* N. of Śiva. 41
 कपि *m.* monkey. 327
 कपिध्वज *m.* an epithet of Arjuna. 745
 कपोल *m.* the cheek. 423
 कमठ *m.* tortoise. 247
 कमठी *f.* tortoise (female). 247
 कमन *m.* god of love. 63
 कमनीय *a.* charming. 855
 कमल *n.* water. 222
 कमल *n.* lotus. 253
 कमलभू *m.* N. of Brahman. 18
 कमला *f.* N. of Lakṣmī. 49
 कमलालया *f.* N. of Lakṣmī. 49
 कमलासन *m.* N. of Brahman. 19
 कमलिनी *f.* lotus plant. 260
 कम्प *m.* shaking, trembling. 552
 कर *m.* ray. 140
 कर *m.* the hand. 428
 करक *m.* pomegranate tree. 287
 करज *n.* finger-nail. 430
 करटिन् *m.* elephant. 309
 करण *n.* organ of sense. 399
 करण *n.* making, effecting. 908
 करणत्राण *n.* the head. 405

करभ *m.* camel. 324
 करभूषण *n.* armlet. 459
 करभूषण *n.* bracelet. 461
 करम्बित *a.* mixed. 879
 कररुह *m.* finger-nail. 431
 करवाल *m.* sword. 723
 करशाखा *f.* finger. 429
 करशूक *m.* finger-nail. 431
 करिन् *m.* elephant. 306
 करुण *m.* N. of a sentiment. 582
 करुणा *f.* compassion. 525
 करेणु *m.* elephant. 309
 कर्कश *a.* harsh. 850
 कर्ण *m.* the ear. 416
 कर्णग *n.* ear-ring. 450
 कर्णजित् *m.* an epithet of Arjuna. 746
 कर्णधार *m.* helmsman. 242
 कर्णपूर *n.* ear-ring. 450
 कर्णवेष्टक *n.* ear-ring. 453
 कर्णेजप *m.* slanderer, villain. 809
 कर्दम *n.* mud. 816
 कर्पट *m.* ragged cloth. 474
 कर्पूर *m.* camphor. 486
 कर्बुर *n.* gold. 345
 कर्बुर *a.* variegated. 827
 कर्मकर *m.* servant. 693
 कर्मसाक्षिन् *m.* the sun. 125
 कर्षक *m.* cultivator. 773
 कर्षू *f.* river. 229
 कलकण्ठी *f.* cuckoo. 183
 कलङ्क *m.* stigma. 812
 कलत्र *n.* wife. 376
 कलधौत *n.* gold. 345
 कलम्ब *m.* arrow. 720
 कलश *m.* jar. 775
 कलह *m.* battle. 730
 कलाद् *m.* goldsmith. 776
 कलानाथ *m.* the moon. 136
 कलाप *m.* girdle. 462
 कलाप *m.* bundle. 834
 कलापिन् *m.* peacock. 181
 कलि *m.* battle. 730
 कलेवर *n.* the body. 397
 कल्प *m.* N. of a heavenly tree. 98
 कल्प *n.* a measure of time. 163

- कश्य *m.* universal destruction. 167
 कल्प *m.* rule. 628
 कल्प *m.* ritual. 649
 कल्पान्त *m.* universal destruction. 167
 कल्मष *n.* sin. 624
 कल्य *n.* day-break, dawn. 157
 कल्यपाल *m.* distiller. 784
 कल्याण *n.* gold. 346
 कल्याण *n.* welfare. 658
 कल्लोल *m.* wave. 235
 कवच *n.* armour. 711
 कवरी *f.* braid or fillet of hair. 409
 कवि *f.* N. of Śukra. 149
 कवि *m.* wise man. 589
 कश्यपात्मज *m.* N. of Garuḍa. 194
 कषाय *a.* astringent. 819
 कष्ट *n.* pain. 553
 कस्तूरिका *f.* musk. 487
 कस्तूरी *f.* musk. 488
 काकतुण्ड *m.* a kind of sandal (?). 489
 काकपक्षक *m.* side-lock of hair on the temple of boys. 411
 काकुत्स्थ *m.* an epithet of Rāma. 739
 काकोदर *m.* serpent. 293
 काकोल *m.* poison. 299
 काक्ष *m.* glance. 420
 काङ्क्षा *f.* desire. 531
 काञ्चन *n.* gold. 343
 काञ्चि *f.* girdle. 462n
 काञ्ची *f.* girdle. 462
 काञ्चीपद *n.* the hips and the loins. 439
 काञ्जिक *n.* gruel. 764
 काण्ड *m.* arrow. 718
 कातर *m.* coward. 697
 कात्यायनी *f.* N. of Pārvatī. 52
 कादम्ब *m.* kind of swan. 192
 कादम्बरी *f.* wine, liquor. 785
 काद्रवेय *m.* serpent. 295
 कानन *n.* grove. 278
 कान्त *m.* lover, husband. 371
 कान्त *a.* lovely, charming. 855
 कान्ता *f.* wife. 375
 कान्तार *m.* forest. 279
 कान्ति *f.* lustre, beauty. 493
 कान्दिशक *m.* coward. 697
 कापिशायन *n.* wine, liquor. 786
 काम *m.* god of love. 57
 काम *m.* desire. 532
 कामकेलि *f.* sexual intercourse. 513
 कामाङ्कुश *m.* finger-nail. 430
 कामिनी *f.* woman. 363
 काम्बोज *m.* a species of horse from Kāmboja country. 312
 काम्य *a.* charming. 856
 काय *m.* body. 397
 कारण *n.* cause. 643
 कारु *m.* artisan. 783
 कारुक *m.* artisan. 783
 कार्तस्वर *n.* gold. 345
 कार्तिकेय *m.* N. of Kārttikeya. 65
 कार्मुक *n.* bow. 716
 काल *m.* epithet of Yama. 110
 काल *a.* black. 826
 कालकूट *m.* poison. 298
 कालिन्दी *f.* the river Yamunā. 234
 काली *f.* N. of Pārvatī. 52
 काव्य *m.* N. of Śukra. 149
 काश्मीरजन्मन् *n.* saffron. 484
 काश्यपी *f.* the earth. 212
 काष्ठतक्ष *m.* carpenter. 779
 काष्ठा *f.* quarter. 168
 कासार *m.* lake. 251
 किंकर *m.* servant. 692
 किंनर *m.* demi-god. 99
 किंनरेश *m.* epithet of Kubera. 102
 किंपुरुष *n.* one of the nine divisions of the earth. 912
 किंपुरुषाधिप *m.* N. of Kubera. 105
 किंवदन्ति-न्ती *f.* report, rumour. 560
 किंकीदिवि *m.* kind of bird. 190
 किङ्किणी *f.* tinkling ornament. 463
 कितव *m.* gambler. 789
 किरण *m.* ray. 140
 किरात *m.* man of the Bhil tribe. 800
 किराट *n.* crown. 448
 किल्बिष *n.* sin. 624
 किशोर *m.* colt. 313
 किशोरक *m.* child. 383
 किसलय *m.* sprout. 273
 कीचकारि *m.* epithet of Bhīma. 744

कीनाश *m.* N. of Yama. 112
 कीर *m.* parrot. 189
 कीर्ति *f.* fame. 613
 कीलित *p.p.* tied, bound. 896
 कु *f.* the earth. 213
 कुक्कुर *m.* dog. 326
 कुक्षि *f.* the belly. 435
 कुङ्कुम *n.* saffron. 484
 कुच *m.* the female breast. 434
 कुज *m.* the planet Mars. 146
 कुञ्ज *m.* bower. 280
 कुञ्जर *m.* elephant. 306
 कुञ्जविहारिन् *n.* N. of Viṣṇu. 36
 कुट *m.* tree. 282
 कुट *m. n.* house. 498
 कुट्टिनी *f.* procuress, bawd. 390
 कुटार *m.* axe. 726
 कुण्ड *a.* fool. 595
 कुण्डित *a.* blunted. 900
 कुण्डल *n.* ear-ring. 453
 कुण्डलिन् *m.* serpent. 293
 कुतुक *n.* curiosity. 530
 कुतूहल *n.* curiosity. 530
 कुन्त *m.* spear. 725
 कुन्तल *m.* hair. 406
 कुन्द *m.* kind of flower. 285
 कुन्द *m.* N. of one of the nine treasures
 (of Kubera). 357
 कुबेर *m.* Kubera. 101
 कुमार *m.* N. of Kārttikeya. 68
 कुमार *m.* boy. 383
 कुमारी *f.* girl. 384
 कुमुद *n.* lotus. 262
 कुमुदबान्धव *m.* the moon. 137
 कुमुदिनी *f.* lotus. 264
 कुमुदिनीपति *m.* the moon. 135
 कुमुद्वती *f.* lotus. 264.
 कुम्भ *m.* jar. 775
 कुम्भकार *m.* potter. 775
 कुम्भज *m.* epithet of Agastī. 153
 कुम्भिन् *m.* elephant. 307
 कुरङ्ग *m.* deer. 300
 कुरल *m.* curl. 410
 कुरुखण्ड *n.* one of the nine divisions of
 the earth. 914

कुर्कुट *m.* cock. 187
 कुल *n.* family, race. 388
 कुल *n.* collection, multitude. 835
 कुलटा *f.* wanton woman. 392
 कुलाल *m.* potter. 775
 कुवलय *n.* lotus. 262
 कुविन्दक *m.* weaver. 782
 कुश *n.* water. 219
 कुश *m.* one of the seven Dvīpas. 909
 कुशल *m.* learned man. 591
 कुशल *n.* welfare. 658
 कुशेशय *n.* lotus. 253
 कुसुम *n.* flower. 270
 कुसुमायुध *m.* god of love. 61
 कुह *m.* N. of Kubera. 103
 कुहर *n.* hole, cavity. 846
 कूट *n.* fraud, deceit. 537
 कूट *n.* fraud. 626
 कूट *n.* heap, multitude. 835
 कूप *m.* well. 249
 कूर *n.* boiled rice. 767
 कूर्च *m.* beard. 412
 कूर्पास *m.* kind of bodice. 476
 कूर्म *m.* tortoise. 247
 कूलकषा *f.* river. 229
 कूल *n.* bank. 238
 कृकवाकु *m.* cock. 187
 कृच्छ्र *n.* difficulty, trouble. 554
 कृत *a.* accomplished. 881
 कृतान्त *m.* epithet of Yama. 109
 कृतान्त *m.* conclusion. 636
 कृति *f.* making. 908
 कृतिन् *m.* learned man. 589
 कृत्त *p.p.* cut. 894
 कृत्ति *f.* hide 672
 कृत्तिवासस् *m.* N. of Śiva. 41
 कृत्य *n.* motive. 643
 कृत्स्न *a.* all, whole. 839
 कृपण *a.* miser. 760
 कृपा *f.* compassion. 525
 कृपाण *m.* sword. 723
 कृपाणिका *f.* knife. 721
 कृपीटयोनि *m.* fire. 338
 कृश *a.* small, little. 841
 कृशानु *m.* fire. 336

- कृशानुरेतस् *m.* N. of Śiva. 46
 कृशोदरी *f.* woman (having thin waist). 367
 कृषिकृत् *m.* cultivator. 773
 कृषीवल *m.* farmer. 773
 कृष्टि *m.* learned man. 590
 कृष्ण *m.* N. of Viṣṇu. 21
 कृष्ण *a.* black. 826
 कृष्णवर्त्मन् *m.* fire. 332
 कृष्णसार *m.* kind of deer. 301
 कृष्णा *f.* epithet of Draupadi. 747
 कृष्णागर *m.* kind of sandal. 489
 केकिन् *m.* peacock. 180
 केतक *m.* *Ketaka* tree. 284
 केतकी *f.* *Ketaka* tree. 284
 केतन *n.* banner. 317
 केतु *m.* the planet Ketu. 152
 केतु *m.* flag. 317
 केतुमाल *n.* one of the nine divisions of the earth. 914.
 केदार *m.* field. 774
 केयूर *m.* armlet. 459
 केलि *f.* sport. 515
 केश *m.* hair. 406
 केशकलाप *m.* Mass of hair. 408
 केशचय *m.* „ 408
 केशपाश *m.* „ 408
 केशभार *m.* „ 408
 केशरचना *m.* „ 408
 केशव *m.* N. of Viṣṇu. 21
 केसरिन् *m.* lion. 302
 कैटभजित् *m.* N. of Viṣṇu. 31
 कैतव *n.* deceit, cheating. 537
 कैतव *n.* gambling. 790
 कैरव *n.* lotus. 262
 कैरविणी *f.* lotus. 264
 कैलासनाथ *m.* epithet of Kubera. 105
 कैवर्त *m.* fisherman. 793
 कैवल्य *n.* final beatitude. 657
 कोक *m.* bird Cakravāka. 184
 कोकनद *n.* (red) lotus. 259
 कोकिला *f.* cuckoo. 182
 कोटि *f.* corner. 902
 कोटीर *n.* crown. 448
 कोद *m.* fort. 735
 कोण *n.* corner. 902
 कोदण्ड *n.* bow. 715
 कोप *m.* anger. 535
 कोमल *a.* tender. 852
 कोल *m.* raft. 241
 कोल *m.* hog. 325
 कोविद *m.* learned man. 588
 कोश *m.* store-house. 500
 कोष *m.* store-house. 500
 कौक्षेय *m.* sword. 724
 कौतुक *n.* curiosity. 530
 कौतूहल *n.* curiosity. 530
 कौपीन *n.* cloth passed between the legs to cover the privities. 474
 कौमुदी *f.* moon-light. 138
 कौलीन *n.* scandal. 614
 कौशिक *m.* N. of Indra. 84
 क्रतु *m.* sacrifice. 670
 क्रतुध्वंसिन् *m.* N. of Śiva. 43
 क्रतुमुञ्ज *m.* God. 74
 क्रन्द *m.* cry. 546
 क्रम *m.* foot. 445
 क्रमण *m.* foot. 445
 क्रमेलक *m.* camel. 324
 क्रयविक्रयिक *m.* merchant. 750
 क्रयाणक *n.* commodity. 753
 क्रयिन् *m.* merchant. 750
 क्रव्य *n.* flesh. 787
 क्रीडा *f.* sport. 515
 क्रीडासञ्चन् *n.* bed-chamber. 503
 क्रुध् *m.* anger. 535
 क्रूर *m.* wicked person. 810
 क्रोञ्च *m.* one of the seven Dvīpas. 909
 क्रोड *m.* the lap. 437
 क्रोध *m.* anger. 535
 क्रोष्टु *m.* jackal. 328
 क्रोष्टी *f.* female jackal. 324
 क्रौञ्चभेदन *m.* N. of Kārttikeya. 67
 क्रम *m.* fatigue. 555
 क्लिन्न *a.* wet. 899
 क्षण *m.* moment. 162
 क्षण *m.* moment. 543
 क्षणदा *f.* night. 159
 क्षणरुचि *f.* lightning. 177
 क्षतज *n.* blood. 788

क्षत्र *n.* man of the Kṣatriya caste. 674
 क्षत्रिय *m.* Kṣatriya. 662
 क्षपा *f.* night. 159
 क्षमा *f.* the earth. 212
 क्षमा *f.* forgiveness. 629
 क्षय *m.* universal destruction. 167
 क्षय *m.* house. 497
 क्षान्ति *f.* forgiveness. 629
 क्षाम *a.* little, small. 841
 क्षार *m.* salt. 821
 क्षालित *a.* washed, cleaned. 862
 क्षिति *f.* the earth. 210
 क्षितिपति *m.* king. 676
 क्षितीश *m.* king. 677
 क्षिप्र *a.* quick. 873
 क्षीण *a.* small, little. 841
 क्षीर *n.* water. 221
 क्षीर *n.* milk. 762
 क्षीर *m.* one of the seven seas. 911
 क्षीरकण्ठ *m.* child. 383
 क्षीरज *n.* curd. 762
 क्षुद्र *m.* wicked person. 810
 क्षुद्रघण्टिका *f.* tinkling ornament. 463
 क्षुब्ध *f.* hunger. 770
 क्षुधा *f.* hunger. 770
 क्षुरप्र *n.* arrow. 720
 क्षुरमर्दिन् *m.* barbar. 777
 क्षुरिका *f.* knife. 722
 क्षेत्र *n.* body. 396
 क्षेत्र *n.* field. 774
 क्षेत्रिन् *m.* cultivator. 773
 क्षेम *n.* welfare. 659
 क्षैरेयी *f.* dish prepared with milk. 765
 क्षोणी *f.* the earth. 210
 क्षोणीनाथ *m.* king. 677
 क्षौम *n.* fine garment. 470
 क्षौम *n.* terrace. 501
 क्षमा *f.* the earth. 210
 क्षमाभूत *m.* mountain. 215
 क्षमाभूत *m.* king. 675
 क्ष्वेड *m.* poison. 297

ख

ख *n.* sky. 118
 ख *n.* organ of sense. 399

खग *m.* the sun. 121
 खग *m.* bird. 195
 खग *m.* arrow. 720
 खचर *m.* bird. 198
 खचित *p.p.* mixed. 878
 खञ्जन *m.* wagtail. 190
 खञ्जरीट *m.* wagtail. 190
 खट्वा *f.* bed-stead. 507
 खड्ग *m.* sword. 724
 खण्ड *m.* candied sugar. 771
 खण्डपशु *m.* N. of Śiva. 47
 खण्डित *p.p.* cut, broken. 894
 खर *a.* hot. 145
 खर *m.* donkey. 325
 खर *a.* harsh. 850
 खजूर *n.* silver. 348
 खर्व *a.* short. 844
 खल *n.* villain. 809
 खातक *n.* ditch. 250
 खादन *n.* eating. 769
 खिल *m. n.* vacuity, gap. 876
 खुरली *f.* practice. 818
 खेटक *m.* shield. 721
 खेद *m.* grief, sorrow. 551
 खेद *m.* fatigue. 555

ग

गगन *n.* sky. 117
 गङ्गा *f.* the Ganges. 231
 गङ्गाधर *m.* N. of Śiva. 39
 गज *m.* elephant. 306
 गजानन *m.* epithet of Gaṇeśa. 5
 गजाराति *m.* lion. 304
 गण *m.* multitude. 833
 गणक *m.* astrologer. 644
 गणाधिप *m.* epithet of Gaṇeśa. 6
 गणिका *f.* harlot, courtesan. 391
 गण्ड *m.* the cheek. 423
 गति *f.* vehicle. 316
 गद् *m.* disease. 814
 गदाधर *m.* N. of Viṣṇu. 33
 गन्त्री *f.* car, chariot. 314
 गन्ध *m.* fragrance, perfume. 482
 गन्धधूली *f.* musk. 488
 गन्धमादन *m.* N. of a mountain. 914

गन्धर्व *m.* Gandharva. 99
 गन्धर्व *m.* horse. 311
 गन्धर्व *m.* singer. 566
 गन्धवह *m.* wind. 202
 गन्धवाह *m.* wind. 202
 गन्धसार *m.* sandal. 288
 गभस्ति *m.* the sun. 127
 गभस्ति *m. f.* ray. 141
 गरल *n.* poison. 297
 गरिमन् *m.* one of the eight powers or
 siddhis. 354
 गरुडध्वज *m.* N. of Viṣṇu. 29
 गरुडवाहन *m.* N. of Viṣṇu. 34
 गरुत् *m.* wing. 199
 गरुमत् *m.* Garuḍa. 194
 गर्जा *f.* thunder. 178
 गर्जित *n.* thunder. 178
 गर्त *m.* hole. 846
 गर्दभ *m.* donkey. 325
 गर्भागार *m.* inner apartment. 499
 गर्व *m.* pride. 533
 गर्वित *a.* proud. 811
 गर्विष्ठ *a.* proud. 811
 गर्हणा *f.* reproach, censure. 615
 गल *m.* the throat. 426
 गलित *p.p.* fallen. 892
 गल्ल *m.* the cheek. 423
 गवाक्ष *m.* window. 504
 गवेधित *p.p.* searched, sought. 893
 गहन *n.* wood, forest. 280
 गाङ्गेय *n.* gold. 344
 गाढ *a.* excessive. 875
 गात्र *n.* the body. 396
 गान *n.* singing. 566
 गान्धार *m.* a musical note. 569
 गिन्दुक *n.* pillow. 509
 गिरि *f.* mountain. 215
 गिरिजा *f.* N. of Pārvatī. 54
 गिरिधर *m.* N. of Viṣṇu. 34
 गिरिज्ञ *m.* N. of Śiva. 40
 गिरीश *m.* N. of Śiva. 40
 गीत *n.* song. 565
 गीत *n.* singing. 566
 गीति *f.* singing, song. 566
 गीर् *f.* Goddess of speech. 3

गीर्वाण *m.* God. 73
 गीष्पति *m.* epithet of Br̥haspati. 148
 गुड *m.* unrefined sugar. 772
 गुणवत् *virtuous.* 805
 गुणिन् *a.* virtuous. 805
 गुण्डित *a.* covered. 878
 गुद *n.* the anus. 443
 गुप्तपाद *m.* serpent. 294
 गुरु *m.* the planet Jupiter. 147
 गुरु *m.* teacher. 596
 गुरुक्रम *m.* tradition. 611
 गुह *m.* epithet of Kārttikeya. 65
 गुहा *f.* cave. 673
 गुह्यक *m.* N. of a class of demi-gods. 100
 गुह्यकेश्वर *m.* epithet of Kubera. 102
 गृह *n.* wife. 375
 गृह *n.* house. 495
 गृहमणि *m.* lamp. 505
 गृहस्थ *m.* house-holder. 664
 गृहिणी *f.* wife. 376
 गृहिन् *m.* house-holder. 663
 गेय *n.* singing. 566
 गेह *n.* house. 498
 गो *f.* heaven. 76
 गो *m. f.* ray. 141
 गो *f.* the earth. 214
 गो *m.* bull. 320
 गो *f.* cow. 322
 गोकुल *n.* cow-house. 761
 गोत्र *m.* mountain. 216
 गोत्र *n.* family, race. 388
 गोत्र *n.* name. 619
 गोत्रभेदिन् *m.* N. of Indra. 88
 गोत्रा *f.* the earth. 212
 गोधि *f.* forehead. 415
 गोधूम *m.* wheat. 752
 गोप *m.* cow-herd. 761
 गोपीश्रिय *m.* N. of Viṣṇu. 34
 गोपुर *n.* city-gate. 736
 गोपृ *m.* protector. 808
 गोसायु *m.* jackal. 328
 गोरस *m.* curds. 762
 गोवर्धनधर *m.* N. of Viṣṇu. 33
 गोविन्द *m.* N. of Viṣṇu. 21
 गोशीर्ष *n.* sandal. 289, 485

घ *n.* cow-house. 761
 छी *f.* assembly. 685
 र *a.* white. 824
 र *a.* yellow. 825
 रिव *n.* respect. 607
 री *f.* N. of Pārvaṭī. 51
 रीसुत *m.* epithet of Gaṇeśa. 7
 न्थ *m.* book. 637
 न्थि *f.* knot of lower garment. 479
 ह *m.* planet. 140
 हण *n.* an organ of sense. 399
 हपति *m.* the sun. 127
 रम *m.* scale in music. 572
 रम *m.* multitude, collection. 836
 रम *m.* village. 734
 रम्यधर्म *m.* sexual intercourse. 514
 रेषम *m.* the hot season. 164
 रिवन् *m.* stone. 815
 रिविन् *m.* suppliant. 622
 रीवा *f.* the neck. 432
 रेव्य *n.* neck-ornament. 456
 लानि *f.* fatigue. 555
 लौ *m.* the moon. 132

घ

वट *m.* jar. 775
 वटन *n.* making, effecting. 908
 वटी *f.* measure of time. 162
 वन *m.* cloud. 172
 वन *m.* the body. 398
 वन *m.* club, mace. 725
 वनरस *n.* water. 222
 वनसार *m.* camphor. 486
 वनावन *m.* cloud. 172
 वनाश्रय *m.* sky. 119
 वर्म *m.* sweat. 547
 वस्त्र *n.* day. 156
 वृक्ष *n.* saffron. 484
 वृणा *f.* compassion. 525
 वृणि *m.* ray. 142
 वृत *n.* ghee. 763
 वृतपक *n.* kind of cake. 766
 वृतपू *f.* kind of sweetmeat. 766
 वृताची *f.* N. of an apsaras. 95

वोटक *m.* horse. 310
 वोणा *f.* nose. 41/
 वोर *a.* lend. (?) 572
 वोर *a.* dreadful. 851
 वोरिणी *f.* line. 837
 वोष *m.* cow-house. 761
 व्राण *n.* nose. 417
 व्राणतर्पण *m.* fragrance, perfume. 483

च

चकोर *m.* bird Cakora. 186
 चक्र *m.* bird Cakravāka. 185
 चक्र *n.* army. 703
 चक्र *n.* collection, multitude. 83
 चक्रधर *m.* N. of Viṣṇu. 33
 चक्रपाणि *m.* N. of Viṣṇu. 23
 चक्रबान्धव *m.* the sun. 127
 चक्रवर्तिन् *m.* emperor. 679
 चक्रवाक *m.* bird cakravāka. 184
 चक्राङ्ग *m.* swan. 191
 चक्षुस् *m.* the eye. 418
 चक्षुःश्रवस् *m.* serpent. 295
 चञ्चरीक *m.* bee. 267
 चञ्चल *a.* unsteady. 868
 चञ्चला *f.* lightning. 176
 चञ्चु *f.* beak. 200
 चटु *n.* flattery. 562
 चटुल *a.* unsteady. 868
 चण्ड *a.* hot. 145
 चण्डातक *n.* small petti-coat. 477
 चण्डाल *m.* Cāṇḍāla. 797
 चण्डिका *f.* N. of Pārvaṭī. 53
 चण्डि *f.* N. of Pārvaṭī. 53
 चतुर *m.* wise man. 591
 चतुरङ्ग *n.* complete army consisting
 of elephants, chariots, cavalry
 and infantry. 706
 चतुर्द्वार *n.* court-yard. 502
 चतुर्भुज *m.* N. of Viṣṇu. 23
 चतुर्मुख *m.* N. of Brahman. 16
 चतुष्पथ *m.* crossway. 751
 चत्वर *n.* court-yard. 500
 चन्दन *n.* sandal. 485
 चन्दनद्रुम *m.* sandal-tree. 288

- चन्द्र *m.* camphor. 486
 चन्द्र *m.* the moon. 132
 चन्द्रमस् *m.* the moon. 132
 चन्द्रशाला *f.* turret. 502
 चन्द्रशेखर *m.* N. of Śiva. 38
 चन्द्रहास *m.* sword. 724
 चन्द्रिका *f.* moon-light. 138
 चन्द्रोदय *m.* awning. 510
 चन्द्रोद्योत *m.* moon-light. 138
 चपल *a.* unsteady. 868
 चपला *f.* lightning. 176
 चमू *f.* army. 703
 चम्पक *m.* campaka tree. 284
 चय *m.* rampart. 735
 चय *m.* collection, multitude. 831
 चर *m.* spy. 690
 चरण *m.* foot. 445
 चरणायुध *m.* cock. 188
 चरम *a.* last. 860
 चराचर *n.* world. 207
 चर्च (खर्व) *m.* one of nine treasures
 (of Kubera). 357
 चर्मकार *m.* shoe-maker. 798
 चर्मन् *n.* hide. 672
 चर्मन् *n.* shield. 721
 चर्षणी *f.* disloyal woman. 393
 चल *a.* unsteady. 868
 चलचञ्चु *m.* bird Cakora. 186
 चलन *m.* foot. 445
 चलनक *n.* short petty-coat. 477
 चाक्रिक *m.* oil-maker. 783
 चाटु *n.* flattery. 562
 चाण्डाल *m.* Cāṇḍāla. 797
 चातक *m.* Cātaka. 179
 चातक bird Cātaka. 917
 चान्द्रि *m.* the planet Mercury. 147
 चाप *m.* bow. 715
 चामर *n.* chowrie. 683
 चामीकर *n.* gold. 344
 चार *m.* spy. 690.
 चारु *a.* lovely, charming. 855
 चार्चिक्य *n.* smearing. 467
 चाष *m.* kind of bird. 190
 चिकित्सक *m.* physician. 646
 चिकित्सितज्ञ *m.* physician. 647
 चिकुर *m.* hair. 406
 चिखिल *m.* mud. 816
 चि (च)ञ्जरीक *m.* bee. 917
 चित् *f.* intellect. 634
 चित्त *n.* mind. 402
 चित्तसमुन्नति *f.* pride, arrogance. 533
 चित्र *n.* sectarian mark on the fore-
 head. 451
 चित्र *n.* wonder. 529
 चित्रक *m.* lion. 304
 चित्रकाय *m.* tiger. 305
 चित्रकार *m.* painter. 781
 चित्रभानु *m.* the sun. 122
 चित्रभानु *m.* fire. 332
 चित्रशाला *f.* turret. 502
 चिन्तन *n.* reflection. 550
 चिन्तन *n.* meditation. 631
 चिन्ता *f.* anxiety. 552
 चिबुक *n.* the chin. 423
 चिरानन्द *m.* Brahman. 10
 चिह्न *m.* banner. 317
 चिह्न *n.* mask. 812
 चीर *n.* bark. 672
 चीवर *n.* garment. 468
 चुन्दी *f.* bawd, female messenger. 390
 चूडा *f.* hair on the top of the head.
 411
 चूडामणि *m.* crest-jewel. 447
 चूत *m.* mango-tree. 286
 चूर्ण *n.* fragrant powder. 480
 चेट *m.* servant. 693
 चेटिका *f.* female servant. 389
 चेटी *f.* female servant. 389
 चेतन *m.* individual soul. 400
 चेतना *f.* intelligence. 633
 चेतस् *n.* mind. 402
 चेल *n.* garment. 469
 चैत्य *n.* temple. 652
 चोच *n.* woody cassia ? 490
 चोटी *f.* petty-coat. 477
 चोद्य *n.* wonder, surprise. 529
 चोल *m.* bodice. 476
 चौर *m.* thief. 792
 च्युत *p.p.* dropped, fallen. 892

छ

छग *m.* goat. 330
 छगल *m.* goat. 330
 छत्र *n.* parasol. 682
 छद् *m.* leaf. 272
 छदन *n.* leaf. 272
 छद्स् *n.* feather. 199
 छद्म *m.* fraud, trick. 537
 छन्द *m.* intention. 527
 छन्दस् *m.* metrics. 649
 छन्न *n.* secret. 542
 छन्न *p. p.* concealed, hidden. 885
 छल *n.* deceit, fraud. 537
 छल *n.* pretext, pretence. 538
 छवि *f.* light, lustre. 142
 छवि *f.* beauty, splendour. 493
 छाग *m.* goat. 330
 छागवाहन *m.* fire. 336
 छात्र *m.* pupil. 598
 छादित *p. p.* concealed, hidden. 885
 छाया *f.* beauty, splendour. 493
 छायासुत *m.* the planet Saturn. 150
 छित *p. p.* cut. 894
 छिद्र *n.* hole. 846
 छिद्रित *p. p.* pierced, bored. 895
 छिन्न *p. p.* cut, divided. 894
 छुरिका *f.* knife. 722
 छेक *m.* citizen. 593
 छेदित *p. p.* cut, divided. 894

ज

जगच्चक्षु *m.* the sun. 125
 जगत् *m.* world. 207
 जगती *f.* the earth. 213
 जगत्प्राण *m.* wind. 203
 जगन्नाथ *m.* the supreme being. 12
 जघन *n.* the pundenda. 440
 जघन्य *a.* last. 860
 जङ्गल *n.* flesh. 787
 जठर *n.* the belly. 435
 जड *a.* cold. 144
 जड *a.* fool. 594
 जनंगम *m.* Cāṇḍāla. 797
 जनक *m.* father. 378
 जनताश्रय *m.* pavilion. 499

जनन *n.* family, race. 388
 जनन *n.* birth, origin. 801
 जननी *f.* mother. 379
 जनपद *m.* country. 732
 जनयितृ *m.* father. 378
 जनयित्री *f.* mother. 379
 जनार्दन *m.* N. of Viṣṇu. 23
 जनि *f.* birth. 801
 जनी *f.* wife. 375
 जन्तु *m.* the individual soul. 400
 जन्मन् *n.* birth, origin. 801
 जन्य *n.* battle. 728
 जन्तु *m.* individual soul. 401
 जप *m.* muttered prayer. 639
 जपा *f.* the china-rose. 284
 जम्बुक *m.* jackal. 328
 जम्बू *f.* N. of an island. 909
 जम्भाराति *m.* epithet of Indra. 80
 जयन्त *m.* N. of Indra's son. 89
 जरा *f.* old age. 804
 जराभीरु *m.* god of love. 63
 जरीयस् *m.* old man. 804
 जल *n.* water. 219
 जलज *n.* lotus. 256
 जलजीव *m.* water-animal. 248
 जलद *m.* cloud. 173
 जलधर *m.* cloud. 174
 जलधिगा *f.* river. 230
 जलनिधि *m.* sea, ocean. 225
 जलपति *m.* N. of Varuṇa. 108
 जलमुक्सुहृत् *m.* peacock. 180
 जलमुच् *m.* cloud. 173
 जलशायिन् *m.* N. of Viṣṇu. 30
 जलाश्रय *m.* pond, tank. 250
 जल्पित *p. p.* spoken. 887
 जव *m.* speed. 874
 जाङ्गल *n.* flesh. 787
 जात *n.* collection. 835
 जातरूप *n.* gold. 345
 जातवेदस् *m.* fire. 333
 जाती *f.* jasmine. 284
 जातुधान *m.* demon. 115
 जानकी *f.* N. of Sītā. 741
 जानि *f.* wife. 375
 जातु *m.* the knee. 444

जाप *m.* muttered prayer. 639
जाप्य *n.* a prayer to be muttered in low voice. 639
जामि *f.* sister. 387
जाम्बूनद *n.* gold. 346
जाया *f.* wife. 375
जाल *m.* collection, mass. 834
जालक *m.* window. 504
जालिक *m.* bird-catcher. 793
जालिका *f.* chain-armour. 713
जालम *m.* fool. 594
जाह्नवी *f.* N. of the Ganges. 231
जिनेश्वर *m.* Supreme Lord. 11
जिन *m.* Lord. 12
जिन *m.* epithet of Buddha. 14
जिष्णु *m.* epithet of Indra. 81
जिष्णु *m.* N. of Arjuna. 746
जिह्वा *m.* serpent. 291
जिह्वा *f.* the tongue. 726
जीमूत *m.* cloud. 175
जीवञ्जीव *m.* the bird cakora. 186
जीव *m.* the planet Jupiter. 147
जीव *m.* individual soul. 400
जीव *m.* agriculturist. 773
जीवन *n.* water. 220
जीवन *n.* livelihood. 754
जीवा *f.* bow-string. 716
जीवान्तक *m.* bird-catcher. 795
जीविका *f.* livelihood. 754
जीवित *n.* life. 802
जुगुप्सा *f.* censure, reproach. 615
जुम्बण *n.* a garland (worn round the neck etc.). 479
जेमन *n.* eating, food. 769
जैवातृक *n.* the moon. 134
जैन *m.* N. of a Darśana. 654
ज्ञ *m.* the planet Mercury. 147
ज्ञप्ति *f.* intellect. 633
ज्ञात *p.p.* known, understood. 889
ज्ञात *a.* well-known. 807
ज्ञान *n.* intellect. 634
ज्ञानिन् *m.* astrologer. 644
ज्या *f.* the earth. 213
ज्या *f.* bow-string. 716
ज्योति *f.* star. 140

ज्योति *m.* fire. 339
ज्योति *f.* lamp. 505
ज्योतिषिक *m.* astrologer. 645
ज्योतिर्विद *m.* astrologer. 645
ज्योतिस् *n.* ray. 141
ज्योतिस् *m.* Jyotiṣ (a vedāṅga). 649
ज्योत्स्ना *f.* moon-light. 138
ज्वलन *m.* fire. 331
ज्वाला *f.* flame. 897
ज्वालाजिह्व *m.* fire. 340

झ

झलरी *f.* kind of drum. 501
झष *m.* fish. 243

ड

डिम्भ *m.* child. 382

ढ

ढक्का *f.* large drum. 580
डौकनिका *f.* present. 608

त

तक्र *n.* butter-milk. 764
तक्षण *n.* disrespect. 617
तक्षन् *m.* carpenter. 779
तट *n.* bank. 238
तटिनी *f.* river. 227
तडाग *m.* lake. 251
तडित् *f.* lightning. 176
तडिष्वत् *m.* cloud. 172
तत *n.* stringed musical instrument. 576
तति *f.* row, line. 837
तत्त्व *n.* truth. 635
तथागत *m.* epithet of Buddha. 173
तथ्य *n.* truth. 627
तनय *m.* son. 380
तनु *f.* body. 396
तनु *a.* small, little. 841
तनुत्र *n.* armour. 711
तनू *f.* body. 396
तनूनपात् *m.* fire. 337
तनूरुह *n.* wing. 199
तनूरुह *n.* hair on the body. 412

तन्तुल *n.* lotus-fibre. 265
 तन्तुवाय *m.* tailor. 781
 तन्तुवाय *m.* weaver. 782
 तन्दुल *m.* rice. 752
 तन्द्रा *f.* sleepishness. 541
 तन्वी *f.* woman. 367
 तपन *m.* the sun. 122
 तपनीय *n.* gold. 346
 तपस् *n.* penance. 629
 तपस्या *f.* penance. 629
 तपस्विन् *m.* ascetic. 600
 तम *m.* N. of the planet Rāhu. 151
 तमस् *n.* darkness. 160
 तमालपत्र *n.* mark on the forehead. 451
 तमिस्र *n.* darkness. 161
 तम्पा *f.* cow. 323
 तम्बा *f.* cow. 323
 तर *m.* speed. 874
 तरङ्ग *m.* wave. 235
 तरङ्गिणी *f.* river. 227
 तरणि *m.* the sun. 122
 तरणि *f.* boat. 240
 तरण्ड *m.* raft. 241
 तरल *m.* central gem of a necklace. 458
 तरल *a.* unsteady. 868
 तरवारि *f.* sword. 723
 तरस् *n.* vigour. 699
 तरी *f.* boat. 240
 तरु *m.* tree. 281
 तरुण *m.* a youth. 803
 तर्कुक्क *m.* suppliant. 622
 तर्जन *n.* redicule. 557
 तर्ष *m.* desire. 532
 तल्प *m.* bed. 308
 तविष *m.* heaven. 76
 तस्कर *m.* thief. 792
 ताडङ्क *m.* ornament for the ear. 453
 ताडपत्र *n.* ornament for the ear. 453
 ताण्डव *n.* dancing (in general). 567
 तात *m.* father. 378
 तान *m.* a musical term. 574
 तापन *m.* N. of one of the five arrows
 of cupid. 64
 तापस *m.* ascetic. 666
 तामरस *n.* lotus. 254

तामस *n.* darkness. 161
 ताम्बूल *n.* tāmbūla. 455
 ताम्र *a.* red. 822
 ताम्रचूड *m.* cock. 187
 ताम्राक्षी *f.* cuckoo. 182
 तार *n.* silver. 348
 तार *a.* high (as a note). 572
 तारका *f.* pupil of the eye. 419
 तारकारि *m.* N. of Kārttikeya. 68
 तारा *f.* star. 140
 तारुण्य *n.* youth. 803
 तार्क्ष्य *m.* N. of Garuḍa. 193
 ताल *m.* beating time (in music). 572
 तालवृन्तक *n.* fan. 492
 ताविष *m.* heaven. 76
 तिक्त *a.* pungent. 821
 तिग्म *a.* hot. 145
 तितिक्षा *f.* forbearance. 629
 तिमिंगिल *m.* fish. 245
 तिमि *m.* fish. 244
 तिमिर *n.* darkness. 160
 तिमिरारि *m.* the sun. 131
 तिरस्क्रिया *f.* disrespect. 616
 तिरोहित *p.p.* concealed, hidden. 885
 तिलक *n.* mark on the fore-head. 451
 तिलोत्तमा *f.* N. of an apsaras. 95
 तीक्ष्ण *a.* hot. 145
 तीक्ष्ण *m.* poison. 297
 तीक्ष्ण *a.* pungent. 821
 तीक्ष्ण *a.* sharp. 900
 तीक्ष्णांशु *m.* the sun. 128
 तीर *n.* bank. 238
 तीर्थकर *m.* the supreme lord. 12
 तीर्थवाक *m.* hair. 407
 तीव्र *a.* hot. 145
 तीव्र *a.* dreadful. 851
 तीव्र *a.* excessive. 875
 तुङ्ग *a.* high, lofty. 845
 तुच् *m.* *f.* offspring. 385
 तुच्छ *a.* little. 840
 तुण्ड *n.* the mouth. 414
 तुन्द *n.* the belly. 435
 तुन्दकूपिका *f.* cavity of the navel. 436
 तुरग *m.* elephant. 310
 तुरङ्ग *m.* horse. 310

तुरङ्गम *m.* horse. 310
 तुरापाट् *m.* N. of Indra. 85
 तुरुष्क *m. pl.* N. of a people, the
 Turks. 737
 तुला *f.* comparison. 864
 तुलाकोटि *f.* anklet. 464
 तुवर *a.* astringent. 819
 तुषार *a.* cold. 144
 तुष्टि *f.* satisfaction. 522
 तूण *m.* quiver. 717
 तूणीर *m.* quiver. 717
 तूर *m.* kind of musical instrument. 575
 तूर्ण *a.* quick. 873
 तूर्य *n.* kind of musical instrument. 575
 तुलिका *f.* (cotton) bed. 508
 तूष्णीम् *ind.* in silence. 550
 तृद् *f.* desire. 532
 तृट् *f.* thirst. 770
 तृषा *f.* thirst. 770
 तृष्णा *f.* desire. 531
 तेजस् *n.* light, lustre. 142
 तेजित *a.* sharp. 900
 तेमन *n.* sense, condiment. 768
 तैलिक *m.* oil-man. 783
 तैलपर्णिक *n.* sandal. 289
 तैलिन् *m.* oil-man. 783
 तोक *n.* offspring. 385
 तोकक *m.* cātaka bird. 179
 तोय *n.* water. 219
 त्यक्त *a.* abandoned. 882
 त्याग *m.* gift. 620
 त्रपा *f.* bashfulness. 517
 त्रय *n.* triad. 829
 त्रयी *f.* triad. 829
 त्रयीतनु *m.* the sun. 122
 त्रातृ *a.* protector. 808
 त्रास *m.* fear. 540
 त्रिक *n.* back-bone. 437
 त्रितय *n.* triad. 829
 त्रिदश *m.* god. 69
 त्रिदिव *n.* heaven. 75
 त्रिदिवेश *m.* god. 72
 त्रिपथगा *f.* the Ganges. 232
 त्रिपुरान्तक *m.* N. of Śiva. 45
 त्रियामा *f.* night. 758

त्रिलोचन *m.* N. of Śiva. 39
 त्रिवलि *f.* three folds or wrinkles of
 skin above the navel. 436
 त्रिविक्रम *m.* N. of Viṣṇu. 28
 त्रिविष्टप *n.* heaven. 75
 त्रिस्रोतस् *f.* the Ganges. 231
 त्रोटि *f.* beak. 200
 त्र्यम्बक *m.* N. of Śiva. 38
 त्वक् *n.* hide. 672
 त्वरित *a.* quick. 873
 त्विष् *f.* light, lustre. 142

द

दंश *m.* tooth. 425
 दंश *m.* armour. 711
 दक्ष *a.* skilful. 592
 दक्षिणदिक्पति *m.* N. of Yama. 111
 दक्षिणा *f.* the South. 170
 दग्ध *p.p.* burnt. 897
 दण्ड *m.* lotus-stalk. 295
 दण्ड *m.* army. 703
 दण्डभृत् *m.* N. of Yama. 112
 दधि *m.* curds. 762
 दधि *m.* N. of an ocean. 911
 दनुज *m.* demon. 114
 दन्त *m.* tooth. 425
 दन्तवस्त्र *n.* the lip. 424
 दन्तशठ *a.* sour, acid. 820
 दन्तशूक *m.* serpent. 291
 दन्तावल *m.* elephant. 307
 दन्तिन् *m.* elephant. 307
 दभ्र *a.* little, small. 840
 दमुनस् *m.* fire. 338
 दम्पती *m. du.* husband and wife. 387
 दम्भ *m.* deceit, cheating. 537
 दया *f.* compassion. 525
 दयित *m.* husband, lover. 371
 दयिता *f.* wife. 377
 दयितापती *m. du.* husband and wife.
 387
 दर *m.* fear. 540
 द्रव *m.* poison. 299
 दरी *f.* cave, valley. 673
 द्रुम *m.* frog. 246
 दप *m.* pride, arrogance. 534

- क *m.* god of love. 60
 ण *m.* mirror. 492
 णिकर *m.* serpent. 292
 ण *n.* leaf. 272
 ण *n.* part, piece. 839
 छेत *n.* full-blown flower. 276
 र *m.* forest-conflagration. 342
 कन्धर *m.* epithet of Rāvaṇa. 742
 न *m.* tooth. 425
 बल *n.* epithet of Buddha. 14
 यु *m.* oppressor. 702
 यु *m.* thief. 792
 न *m.* fire. 331
 शायणी *f.* epithet of Pārvatī. 54
 डिम *m.* pomegranate tree. 287
 वृ *a.* munificent. 808
 न *n.* gift. 620
 नव *m.* demon. 113
 नवारि *m.* god. 72
 मन् *n.* garland. 466
 मोदर *m.* N. of Viṣṇu. 22
 र *m. pl.* wife. 375
 रक *m.* son. 380
 रकर्मन् *n.* marriage. 369
 रित *p. p.* torn, rent. 895
 रिद्र *n.* poverty. 759
 रुण *a.* dreadful. 851
 ल *n.* wine, liquor. 786
 र्व *m.* forest. 279
 र्व *m.* forest-conflagration. 342
 रशरथि *m.* epithet of Rāma. 739
 रस *m.* servant. 693
 रस *m.* fisherman. 793
 रसी *f.* female-servant. 389
 रासेर *m.* camel. 324
 देक् *f.* quarter. 168
 देक्करी *f.* girl. 384
 देग्घ *p. p.* smeared. 878
 देग्वासस् *m.* N. of Śiva. 46
 देत *p. p.* cut, divided. 894
 देतिसुत *m.* demon. 114
 देन *n.* day. 156
 देन *n.* day, measure of time. 162
 दिनकर *m.* the sun. 131
 दिनेश्वर *m.* the sun. 120
 दिव *n.* day. 156
 दिवन् *m.* day. 156
 दिवस *m.* day. 156
 दिवस्पति *m.* Indra. 80
 दिवाकर *m.* the sun. 125
 दिवाकीर्त्ति *m.* barbar. 777
 दिवाकीर्त्ति *m.* cāṇḍāla. 797
 दिविषद् *m.* god. 73
 दिवौक्स् *m.* god. 76
 दिशा *f.* quarter. 168
 दिष्ट *n.* fate. 524
 दीक्षित *m.* pupil. 598
 दीधिति *f.* ray. 140
 दीप *m.* lamp. 505
 दीप्ति *f.* light, lustre. 143
 दीर्घ *a.* long. 844
 दीर्घपृष्ठ *m.* serpent. 293
 दीर्घिका *f.* lake. 249
 दुकूल *n.* fine garment. 470
 दुगुल *n.* fine cloth. 470.
 दुगूल *n.* fine cloth. 470
 दुग्ध *n.* milk. 762
 दुन्दुभि *f.* kettle-drum. 580
 दुरित *m.* sin. 625
 दुरादर *n.* gambling. 790
 दुर्ग *m.* fort. 735
 दुर्गा *f.* N. of Pārvatī. 52
 दुर्जन *m.* villain. 809
 दुर्बण *n.* silver. 348
 दुर्हद् *m.* enemy. 702
 दुलि *f.* tortoise. 247
 दुश्रवन *m.* Indra. 80
 दुहितृ *f.* daughter. 381
 दुःकृत *n.* sin. 625
 दुःख *n.* pain. 553
 दूत *m.* messenger. 691
 दूती *f.* female messenger. 390
 दूर *a.* distant, remote. 867
 दढ *a.* excessive. 851
 दढ *a.* firm. 871
 दस *a.* proud. 811
 दश् *f.* the eye. 419
 दषद् *f.* stone. 815
 दष्टि *f.* the eye. 419
 देव *m.* god. 69

देवकीनन्दन *m.* N. of Viṣṇu. 32
 देवगृह *n.* temple. 652
 देवतर्पण *n.* sacrifice. 671
 देवता *f.* god. 69
 देवन *m.* die. 791
 देवनन्दिन् *m.* N. of the door-keeper of
 Indra. 93
 देवराज *m.* Indra. 86
 देववल्लभ *m.* sandal-powder. 490
 देवाधिदेव *m.* supreme being. 11
 देवालय *m.* temple. 652
 देवी *f.* epithet of Pārvatī. 54
 देश *m.* region, country. 732
 देश्य *m.* species of horse. 312
 देह *m.* body. 396
 देहिन् *m.* individual soul. 400
 दैत्य *m.* demon. 113
 दैत्यगुरु *m.* N. of the preceptor of the
 demons. 149
 दैत्यदेव *m.* wind. 205
 दैत्यरिपु *m.* N. of Viṣṇu. 22
 दैत्येन्द्र *m.* demon. 114
 दैव *n.* fate. 524
 दैवज्ञ *m.* astrologer. 644
 दौला *f.* swing. 315
 दौषज्ञ *m.* wise man. 590
 दौषज्ञ *m.* physician. 647
 दौषा *f.* night. 159
 दौस् *m. n.* arm. 427
 दौलेय *m.* tortoise. 247
 दौवारिक *m.* door-keeper. 689
 द्युति *f.* light, lustre. 142
 द्युति *f.* beauty, lustre. 493
 द्युमणि *m.* the sun. 129
 द्युम्न *n.* wealth. 351
 द्यूत *n.* gambling. 790
 द्यूतकार *m.* gambler. 789
 द्यौ *f.* heaven. 76
 द्यौ *f.* the sky. 118
 दृङ्ग *m.* town. 733
 द्रव *m.* sport. 515
 द्रविण *n.* wealth. 351
 द्रव्य *n.* wealth. 351
 द्रु *m.* tree. 283
 द्रुघण *m.* mace. 725

द्रुत *n.* quick (a time in music). 571
 द्रुम *m.* tree. 281
 द्रुहिण *m.* epithet of Brahman. 16
 द्रोणी *f.* boat. 240
 द्रौपदी *f.* Draupadī. 747
 द्वन्द्व *n.* battle. 729
 द्वन्द्वचर *m.* bird cakravāka. 184
 द्वय *n.* pair. 828
 द्वयवादिन् *m.* epithet of Buddha. 14
 द्वयी *f.* pair. 828
 द्वादशात्मन् *m.* the sun. 123
 द्वारकेश्वर *m.* N. of Viṣṇu. 36
 द्वारपाल *m.* door-keeper. 689
 द्विज *m.* bird. 195
 द्विज *m.* tooth. 425
 द्विज *m.* brahmin. 668
 द्विजन्मन् *m.* brahmin. 669
 द्विजराज *m.* the moon. 133
 द्विजाति *m.* brahmin. 668
 द्विजिह्व *m.* serpent. 292
 द्विजिह्व *n.* slanderer. 809
 द्वितीया *f.* wife. 377
 द्विप *m.* elephant. 307
 द्विरद *m.* elephant. 308
 द्विरेफ *m.* bee. 266
 द्विष् *m.* or द्विषद् enemy. 700
 द्वीपवती *f.* river. 230
 द्वीपिन् *m.* tiger. 305
 द्वैत *n.* pair. 829
 द्वैमातुर *m.* epithet of Gaṇeśa. 6

ध

धनंजय *m.* fire. 332
 धनंजय *m.* N. of Arjuna. 745
 धन *n.* wealth. 351
 धनद *m.* N. of Kubera. 101
 धनाधिप *m.* N. of Kubera. 101
 धनुस् *n.* bow. 715
 धनेश्वर *m.* rich person. 758
 धन्व *n.* bow. 715
 धमनी *f.* the neck. 432
 धम्मिल *m.* braided hair. 409
 धर *m.* mountain. 216
 धरणी *f.* the earth. 209
 धरा *f.* the earth. 209

धरित्री *f.* the earth. 209
 धर्म *m.* religion. 623
 धर्म *m.* nature, form. 907
 धर्मराज *m.* N. of Yama. 109
 धर्मशास्त्र *n.* religious law. 651
 धर्मात्मज *m.* epithet of Yudhiṣṭhira. 743
 धृ *m.* husband. 370
 धृल *a.* white. 823
 धातु *m.* N. of Brahman. 17
 धात्री *f.* the earth. 210
 धान्य *n.* grain. 752
 धामन् *n.* ray. 141
 धामन् *n.* house. 496
 धामपति *m.* the sun. 129
 धारणा *f.* boundary. 559
 धारणा *f.* meditation. 631
 धाराधर *m.* cloud. 174
 धार्तराष्ट्रक *m.* kind of swan. 192
 धेक् *in.* interjection of censure. 557
 धेषण *m.* epithet of Bṛhaspati. 148
 धेषणा *f.* intellect. 632
 धेष्प्य *n.* star. 140
 धेष्प्य *n.* house. 496
 धि *f.* intellect. 632
 धिमत *m.* learned man. 588
 धिक्वर *m.* fisherman. 793
 धुन्ती *f.* river. 227
 धूत *a.* trembling, shaking. 869
 धूमध्वज *m.* fire. 340
 धूमयोनि *m.* cloud. 174
 धूर्जटि *m.* N. of Śiva. 45
 धूर्त्त *m.* wicked person. 810
 धूलि *m. f.* dust. 816
 धृति *f.* satisfaction. 522
 धृष्टा *f.* disloyal woman. 393
 धेनु *f.* cow. 323
 ध्रैवत *m.* a musical note. 570
 धोरण *n.* vehicle. 316
 धौत *a.* washed, cleaned. 862
 ध्यान *n.* meditation. 631
 ध्रुव *m.* N. of Brahman. 17
 ध्रुव *m.* Dhruva. 152
 ध्रुव *a.* permanent, constant. 867
 ध्वज *m.* motion 316
 ध्वज 317

ध्वजिनी *f.* an army. 704
 ध्वनि *m.* sound. 640
 ध्वान *n.* sound. 640
 ध्वान्त *n.* darkness. 160
 ध्वान्ताराति *m.* the sun. 130
 न
 नक्तक *m.* ragged cloth. 474
 नक्र *m.* crocodile. 248
 नक्र *n.* nose. 417
 नक्षत्र *n.* star. 139
 नक्षत्रेश *m.* the moon. 134
 नख *m.* finger-nail. 430
 नखर *m.* finger-nail. 430
 नखरायुध *m.* lion. 303
 नग *m.* mountain. 215
 नग *m.* tree. 283
 नगर *n.* town. 733
 नगरी *f.* town. 733
 नगौकस् *m.* bird. 197
 नति *f.* bow. 601
 नदी *f.* river. 227.
 नदीश्वर *m.* sea, ocean. 226
 नद्ध *p. p.* tied, fastened. 896
 नन्दन *n.* Indra's garden. 91
 नन्दन *m.* son. 380
 नन्दनन्दन *m.* N. of Viṣṇu. 35
 नभस् *m.* sky. 117
 नभस्वत् *m.* wind. 203
 नभोमणि *m.* the sun. 129
 नभोम्बुप *m.* bird cātaka. 179
 नभ्राट् *m.* cloud. 175
 नमस्कार *m.* bow. 602
 नमस्किया *f.* obeisance. 603
 नमस्या *f.* obeisance. 603
 नमुचिद्विद् *m.* N. of Indra. 84
 नयन *n.* the eye. 418
 नर *m.* man. 360
 नरकान्तकृत् *m.* N. of Viṣṇu. 32
 नरदेव *m.* king. 676
 नरवाहन *m.* N. of Kubera. 104
 नरेन्द्र *m.* king. 678
 नरेश्वर *m.* king. 677
 नर्तन *n.* dance. 567
 नर्मन *n.* sport. 515

नलिन *n.* lotus. 255
 नलिनी *f.* lotus plant. 260
 नवनीत *n.* butter. 763
 नाक *m.* heaven. 75
 नाकनायक *m.* N. of Indra. 81
 नाकिन् *m.* god. 70
 नाग *m.* serpent. 294
 नाग *m.* elephant. 308
 नागरिक *m.* citizen. 593
 नागलोक *m.* pātāla. 268
 नागी *f.* N. of a quarter. 171
 नाटक *n.* dance (?) 567
 नाटिका *f.* dance (?) 567 n
 नाट्य *n.* dancing. 561
 नाथ *m.* husband. 370
 नाथ *m.* lord. 680
 नाद *m.* sound (in general) 566
 नाद *m.* sound. 640
 नापित *m.* barber. 777
 नाभि *f.* navel. 436
 नाभिभू *m.* N. of Brahman. 18
 नामधेय *n.* name. 618
 नामन् *n.* name. 618
 नायक *m.* husband. 373
 नायक *m.* central gem of a necklace. 458
 नायक *m.* lord. 681
 नारद *m.* son of Brahman. 20
 नारद *m.* N. of a divine sage. 94
 नाराच *n.* arrow. 720
 नारायण *m.* N. of Viṣṇu. 22
 नारी *f.* woman. 362
 नाल *n.* lotus-stalk. 265
 नालीक *n.* lotus. 258
 नाविक *m.* helmsman. 242
 नासा *f.* nose. 417
 नासाग्रपुष्प *n.* nose-ornament. 454
 नासिका *f.* nose. 417
 निकट *a.* near. 865
 निकर *m.* collection, multitude. 831
 निकाय *m.* heap, multitude. 836
 निकुञ्ज *m.* bower. 280
 निकुरम्ब *n.* collection, multitude. 833
 निकेतन *n.* house. 496
 निखिल *a.* all, whole. 838
 निगड *m.* chain. 813

निगडित *a.* bound, tied. 896
 निगम *m.* road. 318
 निगम *m.* town, city. 734
 निगरण *m.* the throat. 426
 निचय *m.* heap, multitude. 836
 निचित *a.* covered. 878
 नितम्ब *m.* buttocks, a woman's waist.
 440
 नितम्बिनी *f.* woman. 363
 नित्य *a.* permanent, constant. 867
 निदान *n.* cause. 643
 निद्रा *f.* sleep. 541
 निद्राण *n.* closed flower. 277
 निधीश *m.* N. of Kubera. 104
 निधुवन *n.* sexual enjoyment. 514
 निनद *m.* sound. 641
 निनाद *m.* sound. 641
 निन्दा *f.* reproach, censure. 615
 निपान *n.* tank. 250
 निपुण *m.* clever man. 592
 निबिड *a.* thick, dense. 871
 निभ *n.* pretext, pretence. 538
 निमित्तविद् *m.* astrologer. 644
 निम्न *a.* low. 845
 निम्नगा *f.* river. 227
 नियति *f.* fate. 524
 नियन्तृ *m.* charioteer. 710
 नियम *m.* penance. 629
 नियमपालन *n.* vow. 630
 नियोग *m.* order. 609
 निरक्षर *a.* fool. 595
 निरञ्जन *m.* Brahman. 10
 निरर्थक *a.* vain, useless. 556
 निरस्त *p. p.* thrown. 891
 निरुक्तिः *f.* the Nirukta or science of
 etymology. 649
 निर्ग्रन्थ *m.* saint. 601
 निर्घोष *m.* sound. 640
 निर्जर *m.* god. 69
 निर्झरिणी *f.* river. 229
 निर्णय *m.* determination. 903
 निर्णिक *a.* washed, cleaned. 862
 निर्णेजक *m.* washerman. 782
 निर्देश *m.* order, command. 609
 निर्धन *a.* poor. 759

नेहुंदि *a.* fool. 595
 नेभर *a.* excessive. 875
 नेर्मल *a.* clear. 862
 नेर्माण *n.* creation. 908
 नेर्मित *a.* created. 881
 नेर्यामक *m.* helmsman. 242
 नेर्वाण *n.* final emancipation. 656
 नेर्वाद *m.* blame, reproach. 615
 नेर्घुत *a.* accomplished. 881
 नेर्घुति *f.* satisfaction. 522
 नेर्द्वाद *m.* sound. 641
 नेलय *m.* house. 495
 नेलिम्प *m.* god. 70
 नेलिम्पिका *f.* cow. 323
 नेवसन *n.* under-garment. 478
 नेवह *m.* collection. 830
 नेवास *m.* house. 496
 नेवेश *m.* town. 733
 नेशा *f.* night. 158
 नेशाकर *m.* the moon. 134
 नेशानाथ *m.* the moon. 135
 नेशान्त *n.* house. 497
 नेशावेदिन् *m.* cock. 188
 नेशित *a.* sharp. 900
 नेशीथिनी *f.* night. 159
 नेश्वय *m.* truth. 635
 नेश्वय *m.* determination. 903
 नेषज्ज *m.* quiver. 717
 नेषध *m.* a musical note. 570
 नेषाद् *m.* cāṇḍāla. 797
 नेषादिन् *m.* elephant-driver. 709
 नेष्टुर *a.* harsh. 850
 नेष्णात *a.* clever. 592
 नेष्पन्न *a.* accomplished. 881
 नेसर्ग *m.* nature. 528
 निस्तल *n.* circle. 901
 निस्त्रिश *m.* sword. 723
 निस्वन *n.* sound. 640
 निःकट *n.* pleasure-garden. 279
 निःफल *a.* useless. 556
 निःश्रेयस *n.* final emancipation. 656
 निःस्व *a.* poor. 759
 नीच *m.* low man. 799
 नीच *m.* wicked person. 810
 नीच *a.* low. 845

नीडनिलय *m.* bird. 198
 नीर *n.* water. 219
 नीरजिनी *f.* lotus plant. 261
 नीरन्ध्र *a.* dense, thick. 871
 नीरस *a.* dry. 999
 नील *n.* sapphire. 350
 नील *m.* kind of bird. 190
 नील *m.* one of the nine treasures of Kubera. 357
 नीलकण्ठ *m.* N. of Śiva. 44
 नीलकण्ठ *m.* peacock. 180
 नीललोहित *m.* N. of Śiva. 44
 नीलोत्पल *n.* lotus. 263
 नीवी *f.* knot of an under-garment. 479
 नीवी *f.* capital, principal. 755
 नीवृत् *m.* country. 732
 नुति *f.* praise. 612
 नुन्न *a.* dispelled. 891
 नूत (?) 286
 नूपुर *n.* anklet. 464
 नृ *m.* man. 361
 नृत्य *n.* dance. 565, 567
 नृप *m.* king. 675
 नृपति *m.* king. 675
 नृपस्त्री *f.* queen. 686
 नृपासन *n.* royal throne. 683
 नेतृ *m.* lord. 681
 नेत्र *n.* the eye. 418
 नेत्ररोमन् *n.* eye-lash. 422
 नेत्राश्रु *n.* tear. 547
 नेपथ्य *n.* dress. 471
 नैगम *m.* merchant. 749
 नैयायिक *m.* naiyāyika. 655
 नैर्ऋत *m.* demon. 115
 नैर्ऋति *f.* south-west. 170
 नौ *f.* boat. 240
 नौका *f.* boat. 240
 न्यक् *low.* 845

प

पक्काज *n.* sweet-meat. 766
 पक्षति *f.* root of a wing. 200
 पक्षस् *n.* feather. 199
 पक्षिन् *m.* bird. 195
 पक्षिराज *m.* N. of Garuḍa. 494

- पक्ष्मन् *n.* eye-lash. 422
 पङ्क *n.* sin. 625
 पङ्क *m.* mud. 816
 पङ्कज *n.* lotus. 258
 पङ्कजिनी *f.* lotus-plant. 261
 पङ्केरुह *n.* lotus. 257
 पङ्क्ति *f.* line, row. 837
 पञ्चजन *m.* man. 361
 पञ्चम *m.* a musical note. 569
 पञ्चशर *m.* god of love. 57
 पञ्चशाख *m.* hand. 428
 पञ्चानन *m.* lion. 304
 पट *m.* garment. 469
 पटल *m.* heap, multitude. 834
 पटवासक *m.* perfumed powder. 480
 पटु *a.* hot. 145
 पटु *m.* learned man. 591
 पटोत्तम *n.* very fine cloth 470
 पटुकूल *n.* very fine cloth 470
 पट्टराज्ञी *f.* chief queen. 687
 पठ *m.* study. 638
 पठन *n.* study. 638
 पण *m.* gambling. 790
 पणाङ्गना *f.* harlot. 390
 पण्डा *f.* intellect. 633
 पण्डित *m.* learned man. 588
 पण्य *n.* commodity. 753
 पण्यस्त्री *f.* harlot, courtesan. 391
 पण्यजीवि *m.* merchant. 750
 पतंग *m.* the sun. 121
 पतग *m.* bird. 197
 पतत् *m.* bird. 196
 पतत्र *n.* wing. 199
 पतत्रिन् *m.* bird. 196
 पताका *f.* banner. 317
 पताकिनी *f.* army. 705
 पति *m.* husband. 370
 पति *m.* lord. 680
 पतित *p.p.* fallen. 892
 पतिव्रता *f.* chaste and virtuous wife. 389
 पत्तन *n.* town, city. 734
 पत्ति *m.* foot-soldier. 694
 पत्नी *f.* wife. 374
 पत्र *n.* wing. 199
 पत्र *n.* leaf. 272
 पत्र *n.* vehicle. 316
 पत्र *n.* letter. 561
 पत्रभङ्गी *f.* mark on the forehead. 452
 पत्ररथ *m.* bird. 197
 पत्रलता *f.* mark on the forehead 452
 पत्रलेखा *f.* mark on the forehead 452
 पत्रिका *f.* letter. 561
 पत्रिन् *m.* bird. 196
 पत्रिन् *m.* arrow. 718
 पथिक *m.* traveller. 691
 पथिन् *m.* road. 318
 पथ्या *f.* road, way. 319
 पद् *m.* foot. 445
 पदग *m.* foot-soldier. 694
 पदवी *f.* road. 318
 पदाति *m.* foot-soldier. 694
 पदातिक *m.* foot-soldier. 694
 पद्धति *f.* road, 318
 पद्म *n.* lotus. 253
 पद्म *n.* one of the nine treasures (of Kubera). 356
 पद्मनाभ *m.* N. of Viṣṇu. 25
 पद्मनाभादियोनि *m.* N. of brahman. 19
 पद्मबन्धु *m.* the sun. 130
 पद्मा *f.* N. of Lakṣmī. 49
 पद्माकर *m.* lake. 252
 पद्मिनी *f.* lotus plant. 260
 पद्मिनीपति *m.* the sun. 129
 पद्मग *m.* serpent. 290
 पयस् *n.* water. 220
 पयस् *n.* milk. 762
 पयोधर *m.* female breast. 434
 परंज्योतिस् *m.* brahman. 9
 पर *m.* enemy. 700
 पर *a.* best. 858
 पर *a.* distant, remote. 867
 परपुष्टा *f.* cuckoo. 182
 परब्रह्मन् *n.* Brahman. 9
 परभृता *f.* cuckoo. 182
 परम *m.* Brahman. 10
 परमात्मन् *m.* Brahman. 9
 परमान्न *n.* rice boiled in milk. 765
 परमार्थ *m.* truth. 635
 परमेश्वर *m.* Brahman. 10
 परमेष्ठिन् *m.* N. of Brahman. 16

रम्परा *f.* tradition. 611
 रञ्जु *m.* axe. 726
 रश्मि *m.* axe. 726
 राक्रम *m.* valour. 698
 राग *n.* pollen of a flower. 271
 राध्या *a.* best, excellent. 858
 रिकर *m.* retinue. 688
 रिकर्मन् *n.* decoration. 491
 रिग्रह *m.* wife. 375
 रिचर्या *f.* worship, attendance. 604
 रिच्छद् *m.* retinue. 688
 रिणय *m.* marriage. 368
 रिदेवन *n.* cry, bewailment. 546
 रिधान *n.* under-garment. 473
 रिपण *m.* capital, principal. 755
 रिपन्थिन् *m.* enemy. 702
 रिबर्ह *m.* retinue. 688
 रिभव *m.* disrespect. 616
 रिभाषण *n.* reproof. 558
 रिमल *m.* perfume, fragrance. 482
 रिरक्षिन् *m.* ascetic. 666
 रिरम्भ *m.* embrace. 512
 रिवापन *n.* shaving. 778
 रिवार *m.* retinue. 688
 रिबृढ *m.* lord. 680
 रिवाज् *m.* ascetic. 666
 रिवाजक *m.* ascetic. 666
 रिषत् *f.* assembly. 684
 रिष्वङ्ग *m.* embrace. 511
 रिीत *a.* encompassed. 878
 रिेतराज् *m.* N. of Yama. 109
 रिेन्य *m.* cloud. 175
 रिण *n.* leaf. 272
 रिङ्ग *m.* bed-stead. 507
 रिन्त *m.* edge, limit. 902
 रिीत *m.* mountain. 215
 रिर्वन् *n.* festival. 653
 रिञ्जु *m.* axe. 726
 रिञ्जुपाणि *m.* N. of Ganeśa. 5
 रिषद् *f.* assembly. 685
 रि *n.* measure of time. 162
 रि *n.* flesh. 787
 रिाद् *m.* demon. 116
 रिाद् *m.* leaf. 272
 रिाश *a.* green. 825

रिाशिन् *m.* tree. 782
 रि्यङ्ग *m.* bed-stead. 507
 रिव *m.* leaf. 273
 रिवल *n.* lake. 252
 रिवनाशन *m.* serpent. 292
 रिवन *m.* wind. 203
 रिवमान *m.* wind. 204
 रिवित्र *a.* pure, sacred. 861
 रिवित्रा *f.* the Ganges. 233
 रिञ्जु *m.* goat. 330
 रिञ्जुपति *m.* N. of Śiva. 41
 रिश्वात्ताप *m.* repentance. 551
 रिश्मि *a.* last. 860
 रिश्मिदिक्पति *m.* epithet of Varuṇa. 108
 रिश्मि *f.* the west. 170
 रिश्मिञ्जल *n.* garment. 473
 रिाञ्जु (सु) *f.* dust. 816
 रिाञ्जुला *f.* unchaste woman. 392
 रिाक *m.* child. 382
 रिाकशासन *m.* epithet of Indra. 77
 रिाचन *a.* sour. 820
 रिाञ्जाली *f.* N. of Draupadī. 747
 रिाटचर *m.* thief. 792
 रिाटल *a.* red. 822
 रिादित *p. p.* broken, torn. 895
 रिाठ *m.* study. 638
 रिाठक *m.* teacher. 596
 रिाठीन *m.* fish. 245
 रिाणि *m.* hand. 428
 रिाणिगृहीता *f.* wife. 376
 रिाणिग्रहण *n.* marriage. 369
 रिाणिपीडन *n.* marriage. 368
 रिाण्डु *a.* white. 824
 रिाण्डुर *a.* white. 824
 रिातक *n.* sin. 624
 रिात्र *n.* pot, vessel. 753
 रिाथ *m.* water. 220
 रिाद *m.* ray. 141
 रिाद *m.* foot. 445
 रिादकटक *n.* anklet. 464
 रिादप *m.* tree. 281
 रिादुका *f.* shoe. 796
 रिाद् *f.* shoe. 796
 रिादूकृत् *m.* shoe-maker. 796
 रिानीय *n.* water. 219

पान्थ *m.* traveller. 691
 पाप *n.* sin. 624
 पाप *m.* wicked person. 810
 पाप्मन् *m.* sin. 624
 पामर *m.* low man. 799
 पायस *n.* rice boiled in milk. 765
 पायु *m.* anus. 443
 पारसीक *m. pl.* Persians. 737
 पारावार *m.* sea, ocean. 226
 पाराशरिन् *n.* religious mendicant. 667
 पारिजात *m.* N. of a heavenly tree. 97
 पारियात्रि (त्र) क *m.* N. of a mountain. 914
 पारीन्द्र *m.* lion. 302
 पार्थ *m.* N. of Arjuna. 745
 पार्थिव *m.* king. 675
 पार्वती *f.* N. of Pārvatī. 51
 पार्वतीसुत *m.* epithet of Kārttikeya. 65
 पार्श्व *a.* near. 865
 पालाश *a.* green. 825
 पावक *m.* fire. 335
 पाशक *m.* die. 791
 पाशभृत् *m.* epithet of Varuṇa. 107
 पाशिन् *m.* epithet of Varuṇa. 108
 पाश्चात्य *a.* last. 860
 पाषण्डिन् *m.* imposter. 667
 पाषाण *m.* stone. 815
 पिकी *f.* cuckoo. 182
 पिचण्ड *m.* the belly. 435
 पिण्ड *n.* the body. 398
 पिण्डिका *f.* the calf of the leg. 444
 पितामह *m.* epithet of Brahman. 15
 पितृ *m.* father. 878
 पितृपति *m.* N. of Yama. 111
 पिनाकिन् *m.* N. of Śiva. 42
 पिपासा *f.* thirst. 770
 पिशाच *m.* goblin. 180
 पिशित *n.* flesh. 787
 पिशुन *m.* villain, slanderer. 809
 पिष्टात (प) *m.* perfumed powder. 480
 पिहित *p. p.* covered, concealed. 885
 पीठ *n.* seat. 506
 पीडा *f.* agony, pain. 553
 पीत *a.* yellow. 825
 पीताम्बर *m.* N. of Viṣṇu. 25
 पीयूष *n.* nectar. 87

पीलु *m.* elephant. 309
 पुंश्चली *f.* harlot, unchaste woman. 393
 पुंश्चिह्न *n.* the penis. 442
 पुंगव *a.* best, excellent. 858
 पुञ्ज *m.* heap, multitude. 835
 पुटभेदन *n.* town, city. 734
 पुण्डरीक *n.* lotus. 259
 पुण्डरीक *m.* lion. 304
 पुण्डरीकाक्ष *m.* N. of Viṣṇu. 24
 पुण्ड्र *n.* a sectarian mark on the forehead. 451
 पुण्य *n.* religion. 623
 पुण्यजन *m.* demon. 116
 पुण्यजनेश्वर *m.* N. of Kubera. 103
 पुत्र *m.* son. 380
 पुत्री *f.* daughter. 381
 पुद्गल *n.* the body. 398
 पुनर्भव *m.* finger nail. 431
 पुनर्भव *m.* final beatitude. 657
 पुनर्भविन् *m.* the individual soul. 401
 पुमान् *m.* man. 361
 पुरंदर *m.* N. of Indra. 77
 पुर *m.* the body. 389
 पुर *n.* town. 733
 पुरद्वार *n.* city-gate. 736
 पुरन्ध्री *f.* woman. 367
 पुरभिद् *m.* N. of Śiva. 44
 पुराण *n.* the purāṇa. 651
 पुराणपुरुष *m.* N. of Viṣṇu. 30
 पुरी *f.* town. 733
 पुरुष *m.* man. 361
 पुरुष *m.* the individual soul. 401
 पुरुषोत्तम *m.* N. of Viṣṇu. 24
 पुरुहूत *m.* epithet of Indra. 79
 पुरोगामिन् *m.* foot-soldier. 694
 पुलक *m.* thrill, bristling of hairs. 548
 पुलिन *n.* sandy beach. 238
 पुलिन्द *m.* man of a Bhil tribe. 800
 पुलोमजा *f.* N. of Indra's wife. 87
 पुलोमारि *m.* N. of Indra. 85
 पुष्कर *n.* the sky. 118
 पुष्कर *n.* water. 221
 पुष्कर *n.* lotus. 253
 पुष्कर *m.* kind of drum. 579

पुष्कर *m. n.* one of the seven dvīpas. 910
 पुष्करिणी *f.* pool, pond. 250
 पुष्कल *a.* much. 842
 पुष्प *n.* flower. 270
 पुष्पधन्वन् *m.* god of love. 59
 पुष्पजंरजस् *n.* pollen. 271
 पुष्परस *m.* flower-juice, honey. 271
 पुष्पलिङ्ग *m.* bee. 268
 पुष्पेशु *m.* god of love. 62
 पुस्तक *n.* book. 637
 पूग *m.* heap, multitude. 834
 पूजा *f.* worship. 606
 पूज्य *a.* venerable. 805
 पूत *a.* pure, sacred. 861
 पूष *m.* kind of bread. 768
 पूषा *f.* kind of bread. 768
 पूर *f.* town. 733
 पूरित *a.* complete, filled. 876
 पूरुष *m.* man, 361
 पूर्ण *a.* complete, filled. 876
 पूर्णता *f.* boundry. 559
 पूर्व *a.* first. 859
 पूर्वदेव *m.* demon. 114
 पूर्वा *f.* the East. 170
 पूषन् *m.* the sun. 121
 पृच्छा *f.* inquiry. 564
 पृतना *f.* army. 704
 पृथग्जन *m.* low-man. 799
 पृथिवी *f.* the earth. 214
 पृथिवीसुता *f.* N. of Sītā. 741
 पृथु *a.* large, great. 849
 पृथुक *m.* child. 383
 पृथुरोमन् *m.* fish. 243
 पृथ्वी *f.* the earth. 209
 पृदाकु *m.* serpent. 293
 पृषत्क *m.* arrow. 719
 पृषदश्च *m.* wind. 204.
 पृष्ठ *n.* the back-bone. 437
 पृष्णि *f.* ray. 142
 पेशक *a.* charming, beautiful. 854
 पोत *m.* boat. 239
 पोत *m.* child. 382
 पोतवाहक *m.* steersman, helmsman. 242
 पोतिका *f.* kind of bread. 768

पौरस्त्य *a.* first. 859
 पौरुष *n.* valour. 698
 पौलस्त्य *m.* epithet of Kubera. 102
 पौलस्त्य *m.* an epithet of Rāvaṇa. 742
 प्रकट *a.* manifest. 872
 प्रकम्पन *m.* wind. 204
 प्रकर *m.* collection, multitude. 831
 प्रकाश *a.* clear, manifest. 872
 प्रकृति *f.* nature. 528
 प्रकृष्ट *a.* chief, excellent. 858
 प्रगुण *a.* straight. 848
 प्रचुर *a.* much. 842
 प्रचेतस् *m.* N. of Varuṇa. 107
 प्रच्छादन *n.* upper garment 475
 प्रजा *f.* offspring, progeny. 385
 प्रजापति *m.* epithet of Brahman. 15
 प्रजापति *m.* king. 676
 प्रज्ञा *f.* intellect. 632
 प्रज्वालित *pp.* burnt, kindled. 897
 प्रणति *f.* bow. 602
 प्रण(णि)धि *m.* spy. 690
 प्रणयिन् *m.* husband. 372
 प्रणाम *m.* bow. 602
 प्रणिपात *m.* salutation. 603
 प्रणिधान *n.* meditation. 631
 प्रतानिनी *f.* creeper. 269
 प्रतिकूल *a.* unfavourable, adverse. 888
 प्रतिक्षिप्त *p.p.* thrown. 891
 प्रतिघ *m.* anger. 535
 प्रतिजङ्घा *f.* the fore-part of the leg. 444
 प्रतिज्ञा *f.* oath. 610
 प्रतिज्ञात *a.* admitted. 883
 प्रतिध्वान *n.* echo. 642
 प्रतिनाद *m.* echo. 642
 प्रतिपादन *n.* giving, gift. 621
 प्रतिभा *f.* intellect. 633
 प्रतिमा *f.* image. 653
 प्रतिवाक्य *n.* reply. 564
 प्रतिशब्द *m.* echo. 642
 प्रतिश्रुत *a.* agreed, promised. 883
 प्रतिश्रुति *f.* echo. 642
 प्रतिशुष्ट *a.* despatched. 884
 प्रतीत *a.* well-known. 807
 प्रतीति *f.* belief. 904
 प्रतीप *a.* unfavourable, adverse. 888.

- प्रतीहार *m.* door-keeper. 689
 प्रतोली *f.* street. 736
 प्रत्यञ्जा *f.* bow-string. 716
 प्रत्यनीक *m.* enemy. 702
 प्रत्यय *m.* conviction, belief. 904
 प्रत्यर्थिन् *m.* enemy. 701
 प्रत्यवस्थात् *m.* enemy. 701
 प्रत्यादिष्ट *p.p.* thrown. 891
 प्रत्यूष *m.* day-break, dawn. 157
 प्रत्यूह *m.* obstacle. 814
 प्रथम *a.* first. 859
 प्रथित *a.* well-known. 807
 *प्रदीप *m.* lamp. 505
 प्रदीपन *m.* kind of poison. 298
 प्रद्युम्न *m.* god of love. 61
 प्रद्योतन *m.* the sun. 125
 प्रधन *n.* battle. 727
 प्रधान *a.* chief. 857
 प्रफुल्ल *n.* full-blown flower. 276
 प्रबल *a.* very great. 843
 प्रबुद्ध *n.* full-blown flower. 274
 प्रभञ्जन *m.* wind. 202
 प्रभा *f.* light, lustre. 142
 प्रभाकर *m.* the sun. 124
 प्रभात *n.* dawn. 157
 प्रभातञ्ज *m.* cock. 188
 प्रभु *m.* the lord. 12, 680
 प्रमथाधिप *m.* N. of Śiva. 40
 प्रमदा *f.* woman. 366
 प्रमीला *f.* sleepishness. 541
 प्रमोद *m.* joy. 619
 प्रयास *m.* effort, exertion. 555
 प्रयोजन *n.* use. 643
 प्रलम्ब *a.* long. 844
 प्रलय *m.* universal destruction. 167
 प्रवचन *n.* exposition. 637
 प्रवर *a.* chief. 857
 प्रवाल *m.* new leaf, sprout. 273
 प्रवाल *m.* N. of an animal. 916
 प्रवाह *m.* current. 237
 प्रवीण *m.* wise man. 591
 प्रवृत्ति *f.* news, tidings. 560
 प्रशंसा *f.* praise. 612
 प्रशस्त *a.* laudable. 856
 प्रश्न *m.* inquiry. 564
 प्रश्नविद् *m.* astrologer. 645
 प्रथन *m. pl.* N. of a people (?) 738
 प्रसाक्ति *f.* favour. 526
 प्रसन्नता *f.* favour. 526
 प्रसर *m.* increasing. 905
 प्रसाद *m.* favour. 526
 प्रसादन *n.* pleasing. 562
 प्रसादना *f.* service, devotion. 604
 प्रसाधन *n.* decoration. 491
 प्रसूति *f.* offspring. 385
 प्रसून *n.* flower. 270
 प्रस्कन्न *p. p.* fallen, degraded. 892
 प्रस्तर *m.* stone. 815
 प्रस्ताव *m.* time. 543
 प्रस्थापित *a.* established. 884
 प्रहरण *n.* weapon. 714
 प्रहि *m.* well. 259
 प्रहित *n.* sauce, condiment. 767
 प्रहित *a.* despatched. 884
 प्राञ्ज *a.* high, lofty. 845
 प्राकाम्य *n.* one of the eight powers or
 siddhis. 355
 प्राकार *m.* rampart. 735
 प्राकृत *m.* low man. 799
 प्राचीनबाहिस् *m.* N. of Indra. 83
 प्राज्ञ *m.* learned man. 588
 प्राज्य *a.* abundant. 642
 प्राण *m.* vigour. 699
 प्राण *m. pl.* life. 802
 प्राणसम *m.* husband. 372
 प्राणिन् *m.* the individual soul. 400
 प्राणेश *m.* husband, lover. 372
 प्रातर् *ind.* at dawn. 157
 प्रान्त *m.* edge, border. 902
 प्राप्त *a.* obtained. 882
 प्राप्ति *f.* one of the eight powers or
 siddhis. 355
 प्राभृत *n.* present. 608
 प्रार्थना *f.* asking, begging. 620
 प्रालम्ब *n.* garland (worn round the
 neck). 479
 प्रावरण *n.* upper garment. 475
 प्रावार *n.* upper garment. 472
 प्रास *m.* spear. 725
 प्रासाद *m.* house. 498

प्रिय *m.* husband. 371
 प्रियतम *m.* husband. 373
 प्रियतमा *f.* wife. 377
 प्रिया *f.* wife. 374
 प्रीत *m.* husband. 373
 प्रीति *f.* affection. 516
 प्रीति *f.* satisfaction. 522
 प्रेक्षा *f.* intellect. 633
 प्रेक्षा *f.* swing. 315, 870
 प्रेक्षित *a.* shaken. 864
 प्रेक्षालन *n.* swing. 870
 प्रेमन् *n.* affection. 516
 प्रेयस् *m.* husband. 372
 प्रेयसी *f.* wife. 374
 प्रेय्य *m.* servant. 693
 प्रेषित *a.* despatched. 884
 प्रेष्ठ *m.* husband 372
 प्रोक्ति *f.* conclusion. 636
 प्लक्ष *m.* one of the seven dvipas. 909
 प्लव *m.* raft. 241
 प्लव *m.* frog. 246
 प्लव *m.* cāṇḍāla. 798
 प्लुत *m.* N. of an accent. 585
 प्लुष्ट *p.* burnt. 897

फ

फणिन् *m.* serpent. 293
 फल *n.* game-board. 791
 फलक *n.* shield. 721
 फलवत् *m.* tree. 283
 फलादन *m.* parrot. 189
 फणित *n.* raw sugar. 771
 फाल्गुन *m.* an epithet of Arjuna. 746
 फुल्ल *n.* full-blown flower. 274
 फेरव *m.* jackal. 328
 फेरु *m.* jackal. 328

ब

बंहिष्ठ *a.* much. 842
 बकारि *m.* an epithet of Bhīma. 744
 बद्ध *p.p.* tied, fastened. 896
 बद्धसुष्टि *a.* miser. 760
 बन्दिन् *m.* bard. 731
 बन्ध *m.* the body. 398
 बन्धु *m.* brother. 386

बन्धुक *m.* a kind of flower. 285
 बन्धुकी *f.* an unchaste woman. 393
 बन्धुर *a.* lovely, beautiful. 854
 बर्ह *n.* leaf. 272
 बर्हि *m.* fire. 334
 बर्हिण *m.* peacock. 181
 बर्हिन् *m.* peacock. 181
 बर्हिर्मुख *m.* god. 74
 बल *n.* strength, valour. 698
 बल *n.* army. 703
 बलक्ष *a.* white. 823
 बलाराति *m.* N. of Indra. 82
 बलाहक *m.* cloud. 174
 बलि *f.* offering. 606
 बलिन् *m.* hero. 696
 बलिभिद् *m.* N. of Viṣṇu. 31
 बलीवर्ह *m.* bull. 321
 बल्लव *m.* cow-herd. 761
 बहु *a.* much. 842
 बहुल *a.* much. 842
 बहुलात्मज *m.* N. of Kārttikeya. 68
 बाढ *a.* excessive. 875
 बाण *m.* arrow. 718
 बाध *m.* *f.* distress. 554
 बान्धव *m.* brother. 386
 बाल *m.* child. 382
 बाल *m.* hair. 406
 बाल *a.* fool. 594
 बालघोटक *m.* colt. 313
 बालव्यजन *n.* chowrie. 683
 बाला *f.* young woman. 365
 बालिका *f.* girl. 384
 बालिश *a.* fool. 594
 बाष्प *m.* tear. 547
 बाहा *f.* the arm. 427
 बाहु *m.* the arm. 427
 बाहुज *m.* kṣatriya. 674
 बाहुरक्षक *n.* armlet. 459
 बिडौजस् *m.* N. of Indra. 81
 बिम्ब *n.* image. 653
 बिल *n.* hole, cavity. 856
 बिलेशय *m.* serpent. 294
 बिसतन्तु *m.* lotus-fibre. 265
 बिसप्रसूत *n.* lotus. 255
 बिसिनी *f.* lotus-plant. 260

बीभत्स *m.* N. of a sentiment. 583
 बुकस *m.* cāṇḍāla. 798
 बुद्ध *m.* epithet of Buddha. 13
 बुद्ध *p. p.* known, understood. 889
 बुद्धि *f.* intellect. 632
 बुध *m.* the planet Mercury. 147
 बुध *m.* wise man. 588
 बुभुक्षा *f.* hunger. 770
 बृहत् *a.* large, great. 859
 बृहत्तिका *f.* upper garment. 472
 बृहस्पति *m.* the preceptor of gods. 93
 बृहस्पति *m.* the planet Mars. 147
 बोध *m.* knowledge, intellect. 634
 बोधकर *m.* bard. 731
 बोधिसत्त्व *m.* epithet of Buddha. 13
 बोहित्य *n.* boat. 239
 बौद्ध *m.* the Buddha. 654
 ब्रह्मचारिन् *m.* student. 663
 ब्रह्मन् *m.* Brahman. 15
 ब्रह्मपुत्र *m.* kind of poison. 299
 ब्रह्मपुत्री *f.* N. of Sarasvatī. 4
 ब्राह्मण *m.* brāhmaṇa. 662
 ब्राह्मण *m.* brāhmana. 668
 ब्राह्मी *f.* goddess of speech. 3
 ब्राह्मी *f.* N. of a quarter. 171

भ

भ *a.* star. 140
 भक्त *n.* boiled rice. 767
 भक्ति *f.* devotion. 604
 भक्षण *n.* eating, food. 769
 भग *m.* Pudendum muliebre. 441
 भग *m.* the sun. 121
 भग *m.* knowledge. 634
 भगवत् *m.* the lord. 12
 भगिनी *f.* sister. 387
 भग्न *p. p.* destroyed. 886
 भङ्ग *m.* wave. 235
 भट *m.* warrior. 695
 भद्र *m.* bullock. 320
 भद्र *n.* welfare. 658
 भद्र *n.* one of the nine divisions of the earth. 914
 भद्राकरण *n.* shaving. 778
 भद्रासन *n.* splendid seat. 506

भय *n.* fear, fright. 540
 भयद्रुत *a.* coward. 697
 भयानक *m.* N. of a sentiment. 582
 भर *m.* collection, multitude. 835
 भरताग्रज *m.* epithet of Rāma. 739
 भरित *a.* filled, complete. 876
 भर्ग *m.* N. of Śiva. 42
 भर्तृ *m.* husband. 370
 भर्तृ *m.* lord. 681
 भर्त्सन *n.* reproach. 557
 भर्मन् *n.* gold. 344
 भल्ल *m.* spear. 725
 भव *m.* name of Śiva. 42
 भवन *n.* house. 495
 भवानी *f.* N. of Pārvatī. 51
 भव्य *n.* welfare, prosperity. 659
 भषण *m.* dog. 326
 भसित *n.* ashes. 898
 भस्मन् *n.* ashes. 898
 भा *f.* light, lustre. 142
 भागीरथी *f.* the Ganges. 233
 भाग्य *n.* fate. 524
 भाजन *n.* pot, vessel. 758
 भाण्ड *n.* commodity. 753
 भाण्डागार *n.* store-house. 500
 भातु *m.* the sun. 120
 भातु *m.* ray. 140
 भामा *f.* woman. 366
 भामिनी *f.* woman. 363
 भारत *n.* N. of a division of the earth 912
 भारती *f.* goddess of speech. 3
 भार्गव *m.* N. of Śukra. 149
 भार्या *f.* wife. 374
 भाल *n.* the fore-head. 415
 भाललोचन *m.* N. of Śiva. 47
 भाव *m.* opinion. 527
 भाव *m.* nature, form. 907
 भावुक *n.* welfare. 658
 भाषित *n.* speech. 563
 भाषित *p. p.* spoken, uttered. 887
 भास्कर *m.* the sun. 121
 भास्वत् *m.* the sun. 123
 भिक्षु *m.* mendicant. 601
 भिक्षु *m.* hermit. 665

भिन्न *p. p.* broken, torn. 895
 भिल्ल *m.* man of Bhil tribe. 800
 भिषज् *m.* physician. 646
 भी *f.* fear. 540
 भीति *f.* fear. 540
 भीम *m.* Bhīma, son of Wind. 206
 भीम *m.* N. of Śiva. 48
 भीम *m.* Bhīma. 744
 भीरु *f.* a (timid) woman. 365
 भीरु *a.* coward. 697
 भीरुक *a.* coward. 697
 भीष्मसू *f.* the Ganges. 232
 भुज *m.* the arm. 427
 भुजग *m.* serpent. 290
 भुजङ्ग *m.* serpent. 290
 भुजङ्गभुज् *m.* peacock. 181
 भुजङ्गम *m.* serpent. 290
 भुजशिरस् *n.* the shoulder. 427
 भुजाकण्ठ *m.* finger-nail. 431
 भुजान्तर *n.* the bosom, breast. 433
 भुवन *n.* the world. 207
 भू *f.* the world. 209
 भूछाया *f.* darkness. 161
 भूतधात्री *f.* the earth. 213
 भूतनाथ *m.* N. of Śiva. 43
 भूतनाथा *f.* N. of Pārvatī. 56
 भूति *f.* wealth. 353
 भूति *f.* ashes. 898
 भूतम *n.* gold. 347
 भूदेव *m.* brahmin. 668
 भूधर *m.* mountain. 216
 भूप *m.* king. 677
 भूपति *m.* king. 678
 भूपाल *m.* king. 677
 भूभुज् *m.* king. 678
 भूमि *f.* the earth. 209
 भूयस् *a.* much. 843
 भूयिष्ठ *a.* much. 843
 भूरि *a.* much, abundant. 843
 भूरिचन्द्र *m.* gold. 347
 भूषण *n.* ornament. 446
 भूस्पृक् *m.* man. 361
 भृकुटि *f.* frown. 421
 भृङ्ग *m.* bee. 266
 भृतक *m.* servant. 693

भृत्य *m.* servant. 692
 भृश *a.* excessive. 875
 भेक *m.* frog. 246
 भेरी *f.* kettle-drum. 580
 भेल *m.* raft. 241
 भैरवी *f.* N. of Pārvatī. 56
 भोक्तृ *m.* husband. 370
 भोगिन् *m.* serpent. 291
 भोजन *n.* meals. 769
 भौम *m.* the planet Mars. 146
 भ्रुकुटि *f.* frown. 421
 भ्रमर *m.* bee. 266
 भ्रमरालक *m.* curl. 410
 भ्रष्ट *p. p.* fallen, degraded 892
 भ्रातृ *m.* brother. 386
 भ्रू *m.* eye-brow. 422

म

मांस *n.* flesh 787.
 मकर *m.* sea-monster. 248
 मकर *m.* N. of one of the nine treasures
 (of Kubera). 356
 मकरध्वज *m.* God of love. 58
 मकरन्द *m.* the juice of flowers,
 honey. 271
 मकरालय *m.* sea, ocean. 224
 मङ्गिनी *f.* boat. 240
 मख *m.* sacrifice. 670
 मघवत् *m.* N. of Indra. 83
 मघवन् *m.* epithet of Indra. 78
 मङ्गल *m.* the planet Mars. 146
 मङ्गल *n.* welfare. 658
 मज्जन *n.* bathing 466
 मञ्च *m.* bed-stead. 507
 मञ्चक *m.* bed-stead. 507
 मञ्जु *a.* pleasing, charming. 854
 मञ्जुवोषा *f.* N. of an apsaras. 95
 मञ्जुल *a.* beautiful, charming. 854
 मठ *m.* temple. 652
 मणि *m.* jewel. 349
 मण्डन *n.* ornament. 446
 मण्डन *n.* decoration. 491
 मण्डप *m.* pavilion. 499
 मण्डल *n.* country. 732
 मण्डल *n.* collection. 834

- मण्डल *n.* circle. 901
 मण्डलाग्र *m.* bent-sword. 724
 मण्डहारक *m.* distiller. 784
 मण्डूक *m.* frog. 246
 मत *n.* opinion. 527
 मतङ्गज *m.* elephant. 306
 मति *f.* intellect. 632
 मत्स्य *m.* fish. 243
 मत्स्यण्डी *f.* coarse sugar. 771
 मथित *n.* butter-milk. 764
 मद *m.* pride. 534
 मदन *m.* God of love. 57
 मदना *f.* musk. 488
 मदिरा *f.* wine, liquor. 785
 मद्य *n.* wine, liquor. 785
 मधु *n.* wine, liquor. 785
 मधुकर *m.* bee. 268
 मधुधूली *f.* molasses. 771
 मधुप *m.* bee. 268
 मधुर *a.* sweet. 819
 मधुरालापिनी *f.* cuckoo. 183
 मधुलिट् *m.* bee. 268
 मधुव्रत *m.* bee. 267
 मधुसख *m.* God of love. 61
 मधुसूदन *m.* N. of Viṣṇu. 25
 मध्य *m.* the waist. 438
 मध्य *a.* mean (time in music). 571
 मध्य *a.* middle. 847
 मध्यम *m.* the waist. 438
 मध्यम *m.* a musical note. 569
 मनस् *n.* the mind. 402
 मनसिज *m.* God of love. 59
 मनीषा *f.* intelligence. 633
 मनीषिन् *m.* a wise man. 589
 मनुज *m.* man. 360
 मनुष्य *m.* man. 360
 मनुष्यधर्मन् *m.* epithet of Kubera. 105
 मनुष्यलोक *m.* the world. 208
 मनोज्ञ *a.* pleasing, charming. 854
 मनोभव *m.* god of love. 58
 मनोरथ *m.* desire. 403
 मनोरम *a.* lovely, charming. 855
 मनोहर *a.* pleasing, charming. 853
 मन्तु *f.* fault, offence. 544
 मन्थर *a.* slow. 874
 मन्द *m.* the planet Saturn. 150
 मन्द *a.* fool. 594
 मन्दाकिनी *f.* the Ganges. 232
 मन्दाक्ष *n.* bashfulness. 517
 मन्दार *m.* N. of heavenly tree. 98
 मन्दिर *n.* house. 495
 मन्द्र *a.* low (tone in music). 572
 मन्मथ *m.* god of love. 58
 मन्यु *m.* anger. 535
 मयूख *m.* ray. 141
 मयूर *m.* peacock. 180
 मरकत *n.* emerald. 349
 मराल *m.* swan. 191
 मरीचि *m.* ray. 140
 मरुत् *m.* the wind. 201
 मरुत् *m.* breath. 802
 मरुत् *m.* god. 70
 मरुत्पथ *m.* sky. 118
 मरुत्वत् *m.* epithet of Indra. 82
 मरुत्सख *m.* N. of Indra. 85
 मर्कट *m.* monkey. 327
 मर्त्य *m.* man. 360
 मर्दन *n.* rubbing. 818
 मर्दल *m.* kind of drum. 579
 मर्यादा *f.* boundary. 559
 मलय *m.* N. of a mountain. 914
 मलयज *m.* sandal. 288
 मलयज *m.* sandal-wood. 485
 मलयाचल *m.* N. of a mountain. 217
 मलिन *a.* impure. 861
 मलीमस *a.* impure, unclean. 861
 मल्लिका *f.* jasmimum zambac. 284
 मस्करिन् *m.* religious mendicant 667
 मस्त *n.* the head. 404
 मस्तक *n.* the head. 404
 मस्तिक *n.* the head. 404
 मह *m.* festival. 653
 महत् *a.* great. 805
 महत् *a.* large, great. 849
 महस् *n.* light, lustre. 143
 महादेव *m.* N. of Śiva. 37
 महानाद *m.* lion. 303
 महापद्म *n.* N. of one of the nine t
 sures (of Kubera). 356
 महामात्र *m.* elephant-driver. 709

- महामाया *f.* N. of Pārvatī. 55
 महामृग *m.* elephant. 308
 महारजत *n.* gold. 347
 महाराज *m.* finger-nail. 430
 महासेन *m.* epithet of Kārttikeya. 66
 महिमन् *m.* one of the eight powers or siddhis. 354
 महिला *f.* woman. 362
 महिषी *f.* the principal queen. 687
 मही *f.* the earth. 210
 महीक्षित् *n.* king. 675
 महीरुह *m.* tree. 281
 महेन्द्र *m.* N. of a mountain. 914
 महेश्वर *m.* N. of Śiva. 37
 महेश्वरी *f.* N. of Pārvatī. 55
 महोत्पल *n.* lotus. 254
 महोत्सव *m.* festival. 653
 महोदय *m.* final emancipation. 657
 मा *f.* N. of Lakṣmī. 49
 माकन्द *m.* mango-tree. 286
 माणिक्य *n.* ruby. 350
 मातङ्ग *m.* elephant. 306
 मातङ्ग *m.* Cāṇḍāla. 798
 मातरिश्वन् *m.* the wind. 202
 मातालि *m.* Indra's charioteer. 90
 माता *f.* mother. 379
 मात्रा *f.* a little. 840
 माधव *m.* N. of Viṣṇu. 21
 माध्वीक *n.* wine, liquor. 786
 मान *m.* pride. 533
 मानव *m.* man. 360
 मानस *n.* the mind. 402
 मानसौकस् *m.* swan. 191
 मानिनी *f.* woman. 374
 मानुष *m.* man. 360
 माया *f.* trick, deceit. 539
 मार *m.* god of love. 57
 मारण *m.* N. of the one of the five arrows of Cupid. 64
 मारुत *m.* the wind. 201
 मारुति *m.* N. of Hanūmat. 748
 मार्ग *m.* way. 318
 मार्ग *m.* custom. 628
 मार्गेण *m.* suppliant. 622
 मार्गित *p.p.* searched, sought. 893
 मार्तण्ड *m.* the sun. 124
 माला *f.* row, line. 837
 माला *f.* garland. 466
 मालाकार *m.* florist. 776
 मालिक *m.* florist. 776
 माल्य *n.* garland. 466
 मास *m.* month. 162
 माहिषध्वज *m.* epithet of Yama. 112
 माह्वी *f.* cow. 323
 मितपच *a.* miser. 760
 मितद्रु *m.* sea, ocean. 226
 मित्र *m.* the sun. 122
 मित्र *n.* friend. 394
 मिथुन *n.* pair. 829
 मिथ्या *ind.* falsely. 626
 मिश्र *a.* mixed. 879
 मिष *n.* pretext. 538
 मिष्ट *a.* sweet. 819
 मिहिर *m.* the sun. 124
 मीन *m.* fish. 243
 मीनकेतन *m.* god of love. 60
 मीमांसक *m.* a follower of the Mīmāṃsā school. 654
 मीलित *n.* closed-flower, a bud. 279
 मुकुट *n.* garland on the head. 448
 मुकुन्द *m.* N. of Viṣṇu. 25
 मुकुन्द *m.* N. of one of the nine treasures (of Kubera). 327
 मुकुर *m.* mirror. 492
 मुक्ताकलापक *n.* pearl-necklace. 457
 मुक्तामाला *f.* pearl-necklace. 457
 मुक्तावली *f.* pearl-necklace. 457
 मुक्ति *f.* final emancipation. 656
 मुख *n.* face, mouth. 414
 मुखकेश *m.* beard. 412
 मुखरत्न *n.* tāmbūla. 455
 मुखसम्भव *m.* brahmin. 669
 मुख्य *a.* chief. 857
 मुग्धा *f.* young woman. 366
 मुण्ड *n.* the head. 404
 मुण्डन *n.* shaving. 777
 मुत् *m.* joy. 519
 मुदिर *m.* cloud. 172
 मुद्ग *m.* kind of bean. 752
 मुद्गर *m.* club, mace. 725

मुद्रल *m. pl.* N. of a people. 738
 मुद्रा *f.* finger-ring. 460
 मुद्रिका *f.* ring. 460
 मुद्रित *n.* closed flower, a bud. 277
 मुधा *ind.* in vain. 556
 मुनि *m.* epithet of Buddha. 14
 मुनि *m.* ascetic. 600
 मुमुक्षु *m.* ascetic. 601
 मुरज *m.* kind of drum. 577
 मुरली *f.* flute. 578
 मुरारि *m.* N. of Viṣṇu. 24
 मूढ *a.* fool. 594
 मूर्ख *a.* fool. 594
 मूर्च्छना *f.* scale (in music). 573
 मूर्च्छना *f.* increasing. 905
 मूर्ति *f.* the body. 397
 मूर्ति *f.* image. 653
 मूर्धज *m.* the hair. 407
 मूर्धन् *m.* the head. 405
 मूर्धवेष्टन *n.* turban. 471
 मूलद्रव्य *n.* capital, principal. 755
 मूषकवाहन *m.* epithet of Gaṇeśa. 7
 मृग *m.* deer. 300
 मृगनाभि *f.* musk. 487
 मृगनाभिजा *f.* musk. 488
 मृगसद *m.* musk. 487
 मृगया *f.* chase. 794
 मृगयु *m.* hunter. 794
 मृगाक्षी *f.* deer-eyed woman. 366
 मृगाङ्ग *m.* the moon. 132
 मृगाण्डक *m.* musk. 487
 मृगारि *m.* lion. 303
 मृगेन्द्र *m.* lion. 302
 मृड *m.* N. of Śiva. 38
 मृडानी *f.* N. of Pārvatī. 53
 मृणाल *n.* lotus-stalk. 265
 मृत्पुञ्जय *m.* N. of Śiva. 41
 मृत्पु *m.* epithet of Yama. 111
 मृदङ्ग *m.* kind of drum. 579
 मृदु *a.* tender. 852
 मृदुल *a.* tender. 852
 मृध *n.* battle. 729
 मृषा *ind.* falsely. 626
 मृखला *f.* girdle. 462
 मेघ *m.* cloud. 172

मेघनिस्वन *m.* thunder. 178
 मेघवाहन *m.* N. of Indra. 82
 मेचक *a.* black. 826
 मेढू *m.* the penis. 442
 मेण्डक *m.* ram. 329
 मेदिनी *m.* the earth. 210
 मेदुर *a.* thick, dense. 871
 मेधा *f.* intellect. 632
 मेधावित्र *m.* a learned man. 589
 मेध्य *a.* pure, sacred. 861
 मेनका *f.* N. of an apsaras. 95
 मेरु *m.* N. of a mountain. 217
 मेलक *m.* union. 512
 मेघ *m.* ram. 329
 मेहन *n.* the penis. 442
 मैत्री *f.* friendship. 516
 मैथिली *f.* N. of Sītā. 741
 मैथुन *n.* sexual intercourse. 513
 मैनाकस्वसृ *f.* N. of Pārvatī. 53
 मोक्ष *m.* final emancipation. 656
 मोघ *a.* vain, useless. 556
 मोचा *f.* plantain tree. 287
 मोद *m.* joy. 519
 मोषक *m.* thief. 792
 मोहन *m.* N. of Viṣṇu. 36
 मोहन *m.* N. of one of the five arrows
 of Cupid. 64
 मोहन *n.* sexual intercourse. 514
 मौक्तिक *n.* pearl. 350
 मौक्तिक *n.* nose-ornament. 454
 मौन *n.* silence. 550
 मौर्वी *f.* bow-string. 716
 मौलि *m.* the head. 404
 मौलि *m. f.* crown. 448
 मौहूर्तिक *m.* astrologer. 644
 म्रक्षण *n.* butter. 763
 म्लेच्छ *m.* foreigner. 737

य

यक्ष *m.* demi-god. 99
 यक्षराज *m.* N. of Kubera. 101
 यजुर्वेद *m.* the Yajurveda. 648
 यज्ञ *m.* sacrifice. 670
 यज्ञमूर्त्यु [ति] *m.* N. of Viṣṇu. 30
 यति *m.* ascetic. 600

ते *m.* mendicant. 665
 तेन् *m.* ascetic. 600
 तेन् *m.* ascetic, mendicant. 665
 तास्थित *ind.* truly. 627
 तुनाथ *m.* N. of Viṣṇu. 27
 तु *m.* elephant-driver. 710
 त्रत *p.p.* fastened, bound. 896
 त *m.* Yama, the god of death. 109
 त्राज *m.* N. of Yama. 111
 तल *n.* pair. 829
 तस्वस् *f.* the river Yamunā. 234
 तुना *f.* the river Yamunā. 234
 तुनाजनक *m.* the sun. 131
 तुनाभ्रातृ *m.* N. of Yama. 112
 तन *m. pl.* the foreigners. 737
 तस् *f. n.* fame. 613
 तःपटह *m.* kind of drum. 580
 तोदातनय *m.* N. of Viṣṇu. 35
 त *m.* sacrifice. 670
 तचक *m.* suppliant. 622
 तच्चा *f.* asking, begging. 620
 त्रिसेनी *f.* N. of Draupadī. 757
 तना *f.* pain, agony. 553
 तदस् *n.* water. 248
 तदःपति *m.* epithet of Varāṇa. 108
 तदःपति *m.* sea, ocean. 225
 तन *n.* vehicle. 316
 तनपात्र *n.* boat. 239
 तप्ययान *n.* palanquin. 315
 ताम *n.* measure of time. 162
 तामिनी *f.* night. 158
 तामिनीविरह *m.* the bird cakravāka. 185
 तावक *m.* red lac. 465
 तुक्त *a.* accompanied. 880
 तुग *m.* measure of time. 163
 तुग *n.* pair. 828
 तुगल *a.* pair. 828
 तुगान्त *m.* universal destruction. 167
 तुग्म *n.* pair. 828
 तुग्य *n.* vehicle. 316
 युद्ध *n.* battle. 727
 युध् *f.* battle. 729
 युधिष्ठिर *m.* Yudhiṣṭhira. 743
 युवती *f.* young woman. 365.
 युवन् *m.* youth. 803

यूथ *n.* multitude. 835
 यूथिका *f.* kind of flower. 285
 योगिन् *m.* saint. 601
 योग्य *a.* fit. 805
 योद्ध *m.* warrior. 695
 योर्ध *m.* warrior. 695
 योनि *f.* the female organ of generation. 441
 योपा *f.* woman. 362
 योषित् *f.* woman. 364.
 यौवन *n.* youth 803

र

रंहस् *n.* speed. 874
 रक्त *n.* saffron. 484
 रक्त *n.* blood. 788
 रक्त *a.* red. 822
 रक्ततुण्ड *m.* parrot. 189
 रक्तप *m.* demon. 116
 रक्तोत्पल *n.* (red) lotus. 259
 रक्षक *m.* protector. 808
 रक्षस् *m.* demon. 99
 रक्षस् *m.* Rāvaṇa. 742
 रक्षा *f.* ashes. 898
 रघुनाथ *m.* N. of Rāma. 740
 रङ्गाजीव *m.* painter. 781
 रजक *m.* washerman. 782
 रजत *n.* silver. 348
 रजनी *f.* night. 158
 रजस् *n.* darkness. 161
 रजस् *n.* dust. 816
 रण *n.* battle. 727
 रत *n.* sexual union. 513
 रतास्पद *n.* bed chamber. 503
 रति *f.* sexual union. 514
 रति *f.* sport. 515
 रति *f.* pleasure. 522
 रतिपति *m.* god of love. 58
 रत्न *n.* jewel. 359
 रत्नगर्भा *f.* the earth. 214
 रत्नाकर *m.* sea, ocean. 226
 रथ *m.* chariot. 314
 रथकार *m.* carpenter. 779
 रथाङ्गाह्वय *m.* the cakravāka bird. 184

- रथ्या *f.* street. 319
 रथ्या *f.* road, street. 736
 रद *m.* tooth. 425
 रदन *m.* tooth. 425
 रदनच्छद *n.* the lip. 424
 रन्ध्र *n.* hole, cavity. 846
 रमण *m.* husband. 370
 रमणी *f.* beautiful woman. 363
 रमणीय *a.* charming. 856
 रमा *f.* N. of Lakṣmī. 49
 रमासुत *m.* God of love. 62
 रम्भा *f.* N. of an apsaras. 95
 रम्भा *f.* plantain tree. 287
 रम्य *a.* lovely, charming. 855
 रम्यक *n.* one of the nine divisions of earth. 914
 रय *m.* speed. 874
 रवि *m.* the sun. 120
 रश्मि *m.* ray. 141
 रस *m.* poison. 297
 रसज्ञा *f.* the tongue. 426
 रसना *f.* the tongue. 426
 रसना (रशना) *f.* girdle 462
 रसा *f.* the earth. 213
 रसातल *n.* the pātāla. 208
 रसाल *m.* mango-tree. 286
 रसित *n.* thunder. 178
 रहस् *n.* copulation. 514
 रहस् *ind.* secretly. 542
 रहस्य *n.* secret. 635
 राक्षस *m.* demon. 115
 राग *m.* affection. 516
 राज *m.* king. 675
 राजचिह्न *n.* royal mark, regalia. 642
 राजन् *m.* the moon. 136
 राजन् *m.* king. 675
 राजन्थ *m.* a man of the kṣatriya caste. 674
 राजराज *m.* epithet of Kubera. 102
 राजवंशज *m.* kṣatriya. 674
 राजहंस *m.* kind of swan. 192
 राजाहं *n.* species of sandal. 489
 राजि *f.* line, row. 857
 राजीव *n.* lotus. 254
 राटि *f.* battle 730
 राढा *f.* lustre. 494
 रात्रिचर *m.* demon. 116
 रात्रि *f.* night. 158
 रात्रिविकासभाक् *n.* lotus. 263
 राद्धान्त *m.* established fact. 636
 राधावल्लभ *m.* N. of Viṣṇu. 35
 राम *a.* black. 827
 रामचन्द्र *n.* N. of Rāma. 740
 रामशापनिशावियुज् *m.* the bird cakravāka. 185
 रामा *f.* beautiful woman. 363
 राव *m.* sound. 641
 रावण *m.* Rāvaṇa. 742
 राशि *f.* heap. 835
 राष्ट्र *n.* country, region. 732
 रासभ *m.* donkey 325
 राहु *m.* the planet Rāhu. 151
 रिक्त *a.* empty. 876
 रिक्थ *n.* property, wealth. 352
 रिपु *m.* enemy. 100
 रिष्टि *m.* sword. 724
 रीढा *f.* disrespect. 616
 रुक्म *n.* gold. 346
 रुच् *f.* light, lustre. 143
 रुचि *f.* light, lustre. 143
 रुचि *f.* nature. 528
 रुचि *f.* hunger. 770
 रुचिर *a.* pleasing. 853
 रुच्य *a.* lovely. 853
 रुट् *m.* anger. 535
 रुदित *n.* crying, bewailment. 546
 रुद्ध *p. p.* obstructed. 885
 रुद्र *m.* N. of Śiva. 39
 रुद्राणी *f.* N. of Pārvatī. 53
 रुधिर *n.* blood. 788
 रुरुमुख्य *m.* kind of deer. 301
 रुक्ष *a.* harsh. 850
 रूप *n.* nature, form. 907
 रूपाजीवा *f.* harlot, courtesan. 391
 रूप्य *n.* silver. 348
 रेक *m.* suspicion, doubt. 903
 रेणु *m. f.* dust. 816
 रै *m.* wealth. 351
 रोग *m.* disease. 814
 रोगहृत् *m.* physician. 646

रोचिस् *n.* light, lustre. 143
 रोदन *n.* cry, bewailment. 546
 रोधस् *n.* bank. 238
 रोधोवक्त्रा *f.* river. 230
 रोप *m.* arrow. 719
 रोमपद्मति *f.* eye-brow. 422
 रोमन् *n.* the hair on the body. 412
 रोमराजी *f.* line of hair on the abdomen. 413.
 रोमलता *f.* line of hair on the abdomen. 413
 रोमहर्ष *m.* thrill, bristling of hair. 548
 रोमाञ्च *m.* thrill, bristling of hair. 548
 रोमावली *f.* the line of hair on the abdomen. 413
 रोलम्ब *m.* bee. 266
 रोष *m.* anger. 535
 रोहण *m.* N. of a mountain. 218
 रोहिणी *f.* cow. 322
 रोहिणीरमण *m.* the moon. 137
 रोहित *m.* fish. 245
 रोहिताश्व *m.* fire. 338
 रौद्र *m.* N. of sentiment. 582

ल

लक्षण *n.* mark. 812
 लक्षण *n.* nature, form. 907
 लक्ष्मण *m.* Lakṣmaṇa, brother of Rāma. 740
 लक्ष्मन् *n.* mark. 812
 लक्ष्मी *f.* goddess Lakṣmī. 49
 लक्ष्मी *f.* wealth. 352
 लक्ष्मी *f.* beauty, lustre. 493
 लक्ष्मीवत् *a.* rich. 758
 लक्ष्य *n.* pretence. 538
 लङ्केश *m.* an epithet of Rāvaṇa. 742
 लविमन् *m.* one of the eight powers or siddhis. 354
 लघु *a.* little, small. 841
 लघु *a.* quick. 873
 लघुमण्डप *m.* window. 504
 लज्जा *f.* bashfulness. 517
 लता *f.* creeper. 269
 लब्ध *a.* obtained. 882
 लब्धलक्ष *m.* wise man. 512

लम्बोदर *m.* epithet of Gaṇeśa. 6
 लय *m.* dance. 568.
 ललना *f.* woman. 362
 ललाट *n.* the fore-head. 415
 ललाटस्थ *n.* a chaplet of flowers worn on the fore-head. 450
 ललाटिका *f.* the fore-head. 415
 ललाटिका *f.* mark on the forehead. 452
 ललामक *n.* chaplet of flowers worn on the fore-head. 450
 लव *a.* little. 840
 लवण *m.* salt. 831
 लवण *m.* one of the seven seas. 911
 लहरी *f.* wave. 236
 लाङ्गल *n.* plough. 774
 लान्छन *n.* stigma. 812
 लाभ *m.* gain, profit. 755
 लालसा *f.* desire. 531
 लावण्य *n.* beauty. 494
 लास्य *n.* dance. 567
 लिप्त *p.p.* smeared. 878
 लिप्ता *f.* desire. 531
 लीला *f.* sport. 515
 लीलावती *f.* woman. 367
 लुब्धक *m.* hunter. 794
 लून *p.p.* cut. 894
 लेख *m.* god. 70
 लेख *m.* letter. 561
 लेश *a.* little. 840
 लोक *m.* the world. 207
 लोकमाता *f.* N. of Lakṣmī. 50
 लोकालोक *m.* N. of a mountain. 218
 लोकेश *m.* N. of Brahman. 17
 लोचन *n.* the eye. 418
 लोभ *m.* desire. 531
 लोभिन् *a.* greedy. 760
 लोमन् *n.* the hair on the body. 412
 लोल *a.* unsteady. 868
 लोहकार *m.* black-smith. 780
 लोहित *a.* red. 822

व

वंश *m.* family, race. 388
 वंश *m.* the back-bone. 437
 वंश *m.* flute. 578

- वंशिका *f.* aloe-wood. 489
 वक्त्र *n.* mouth, face. 414
 वक्र *m.* the planet Mars. 146
 वक्र *a.* crooked, curved. 848
 वक्षस् *n.* bosom, breast. 433
 वक्षोज *m.* the female breast. 434
 वचन *n.* speech. 563
 वचनीयता *f.* blame, censure. 614
 वचस् *n.* speech. 563
 वचस् *n.* order. 609
 वज्र *n.* Indra's thunderbolt. 91
 वज्र *n.* diamond. 350
 वज्रकण्टक *m.* N. of Hanūmat. 748
 वज्रिन् *m.* epithet of Indra. 81
 वञ्चन *n.* trick, deceit. 539
 वठर *a.* fool. 595
 वडवा *f.* mare. 313
 वडवानल *m.* submarine fire. 340
 वडवामुख *m.* submarine fire. 341
 वणिज् *m.* merchant. 749
 वत्सनाग *m.* poison. 298
 वत्सर *m.* year. 166
 वदन *n.* mouth, face. 414
 वदान्य *a.* liberal, munificent. 808
 वधू *f.* woman. 367
 वधू *f.* wife. 376
 वन *n.* water. 220
 वन *n.* grove. 278
 वनप्रिया *f.* cuckoo. 183
 वनमालिन् *m.* N. of Viṣṇu. 28
 वनस्पति *m.* tree. 283
 वनाल *m.* forest-conflagration. 342
 वनायुज *m.* species of horse. 312
 वनिता *f.* woman. 362
 वनीपक *m.* suppliant. 622
 वनेचर *m.* man of the Bhil tribe. 800
 वनौकस् *m.* monkey. 327
 वन्दन *n.* salute. 603
 वपन *n.* shaving. 778
 वपु *n.* the body. 397
 वप्त् *m.* father. 378
 वप्र *m.* rampart. 735
 वप्र *m.* field. 774
 वयस् *n.* bird. 198
 वयस् *n.* youth. 803
 वयस्य *m.* a youth. 803
 वयस्य *m.* friend. 394
 वयस्या *f.* female friend. 395
 वर *m.* husband. 371
 वरण *m.* rampart. 735
 वरद *m.* N. of Śiva. 47
 वरयितृ *m.* husband, lover. 371
 वरा *f.* (refined) sugar? 771
 वराह *m.* hog. 325
 वरिवस्था *f.* devotion. 605
 वरुण *m.* Varuṇa. 107
 वरुथिनी *f.* army. 704
 वर्ग *m.* group, collection. 836
 वर्चस् *n.* light, lustre. 143
 वर्ण *m.* fame, glory. 613
 वर्णना *f.* praise. 612
 वर्णिन् *m.* religious-student. 664
 वर्णिनी *f.* woman. 364
 वर्ण्य *n.* saffron. 484
 वर्तन *n.* livelihood. 754
 वर्तुल *n.* circle. 901
 वर्त्मन् *n.* road. 318
 वर्धकि *m.* carpenter. 779
 वर्मन् *n.* armour. 711
 वर्थ *a.* chief. 857
 वर्ष *n.* year. 165
 वर्षा *f.* *pl.* the rainy season. 164
 वर्षाभू *m.* frog. 246
 वर्मन् *n.* the body. 397
 वलय *m. n.* bracelet. 461
 वलयाकृति *f.* circle. 901
 वलि *f.* wave. 235
 वल्क *n.* bark. 672
 वल्कल *n.* bark. 672
 वल्लु *a.* lovely, beautiful. 854
 वल्लकी *f.* lute. 578
 वल्लभ *m.* lover, husband. 371
 वल्लभा *f.* wife. 374
 वल्लरी *f.* creeper. 269
 वल्ली *f.* creeper. 269
 वशा *f.* woman. 365
 वशित्व *n.* one of the eight powers of
 siddhis. 355
 वषट्कार *m.* formula वषट् 671
 वसति *f.* house. 497

- वसन *n.* garment. 468
 वसन्त *m.* the spring-season. 164
 वसन्त *m.* वैशन्त (?) lake ? 252
 वसुंधरा *f.* the earth. 210
 वसु *f.* light, lustre. 143
 वसु *n.* jewel. 349
 वसु *n.* wealth. 352
 वसुधा *f.* the earth. 209
 वसुमती *f.* the earth. 211
 वस्त्र *n.* garment. 468
 वहन *n.* boat. 239
 वहित्रक *n.* boat. 239
 वह्नि *m.* fire. 331
 वाक्य *n.* speech. 563
 वागुरि *m.* deer-catcher, hunter. 793
 वाग्देवी *f.* N. of Sarasvatī. 3
 वाग्मिन् *m.* orator. 593
 वाच् *f.* speech. 563
 वाचस्पति *m.* N. of Brhaspati. 148
 वाचा *f.* oath. 610
 वाचिक *n.* message. 561
 वाच्य *n.* message. 561
 वाज *m.* wing. 200
 वाजिन् *m.* horse. 310
 वाञ्छा *f.* desire. 532
 वाटिका *f.* grove, garden. 279
 वाडव *m.* submarine fire. 341
 वाडव *m.* brahmin. 668
 वाणिज *m.* merchant. 749
 वात *m.* the wind. 201
 वातायन *n.* window. 504
 वातायु *m.* deer. 301
 वादित्र *n.* instrumental music. 565
 वादित्र *n.* musical instrument. 575
 वाद्य *n.* musical instrument. 575
 वानप्रस्थ *m.* hermit. 663
 वानर *m.* monkey. 327
 वापी *f.* lake. 249
 वाम *a.* unfavourable, adverse. 888
 वामदेव *n.* N. of Śiva. 42
 वामन *a.* short, dwarfish. 844
 वामलोचना *f.* woman (with lovely eyes). 364
 वामा *f.* woman. 366
 वामी *f.* mare. 313
 वायवी *f.* the north-west. 171
 वायु *m.* the wind. 201
 वायुपुत्र *m.* an epithet of Bhīma. 744
 वायुसख *m.* fire. 335
 वार *m.* time. 543
 वार *m.* multitude. 832
 वारण *m.* elephant. 309
 वारवाण *n.* armour. 712
 वारि *n.* water. 219
 वारिज *n.* lotus. 257
 वारिद *m.* cloud. 175
 वारिराशि *m.* sea, ocean. 224
 वारिवाह *m.* cloud. 172
 वाहणी *f.* wine, liquor. 785
 वार्ता *f.* news, tidings. 560
 वार्द्धक्य *n.* old age. 804
 वालव्यजन *n.* chowrie. 683
 वास *m.* fragrance, perfume. 482
 वासगृह *n.* bed-chamber. 503
 वासयोग *m.* fragrant flower. 480
 वासर *m.* day. 156
 वासव *m.* epithet of Indra. 77
 वासस् *n.* garment. 468
 वासुकि *m.* the lord of serpents. 295
 वासुदेव *m.* N. of Viṣṇu. 23
 वास्तोष्पति *m.* N. of Indra. 85
 वाह *m.* horse. 311
 वाहन *m.* conveyance. 316
 वाहिनी *f.* army. 704
 वि *m.* bird. 197
 विकच *a.* full-blown. 275
 विकर्तन *m.* the sun. 126
 विकसित *a.* full-blown. 274
 विकिर *m.* bird. 197
 विक्रम *n.* valour. 698
 विक्रम *m.* effort. 817
 विक्रान्त *m.* hero. 696
 विख्यात *a.* well-known. 807
 विग्रह *m.* body. 396
 विग्रह *m.* battle. 730
 विघ्न *m.* obstacle, hindrance. 814
 विघ्नराज *m.* epithet of Gaṇeśa. 5
 विचक्षण *m.* a learned man. 590
 विचाल *a.* intervening. 847
 विजन *n.* solitary place. 542

- विजृम्भित *a.* full-blown. 275
 विज्ञ *a.* wise. 591
 विट् *m.* man. 361
 विटपिन् *m.* tree. 282
 विट्ठल *m.* N. of Viṣṇu. 36
 वितथ *n.* lie. 626
 वितरण *n.* gift. 621
 वितर्दि *f.* altar. 673
 वितान *n.* awning. 510
 वित्त *n.* wealth. 351
 विदग्ध *a.* learned. 591
 विदित *p.p.* known, understood. 889
 विद्ध *p.p.* pierced. 895
 विद्याधर *m.* a demi-god. 99
 विद्युत् *f.* lightning. 175
 विद्रुम *m.* coral. 350
 विद्वस् *a.* learned. 588
 विद्वेष *m.* enmity, quarrel. 813
 विधातृ *m.* N. of Brahman. 17
 विधि *m.* epithet of Brahman. 15
 विधि *f.* fate. 524
 विधि *f.* rule. 628
 विधुतुद *m.* N. of Rāhu. 151
 विधु *m.* N. of Viṣṇu. 33
 विधु *m.* the moon. 133
 विधुर *n.* distress. 554
 विनय *m.* devotion. 605
 विनायक *m.* N. of Gaṇeśa. 5
 विनिद्र *a.* full-blown. 277
 विनेय *m.* pupil. 598
 विन्ध्य *m.* N. of a mountain. 217
 विपक्ष *m.* enemy. 700
 विपञ्ची *f.* lute. 578
 विपणि *f.* market-place. 751
 विपत् *f.* distress. 554
 विपत्ति *f.* adversity. 759
 विपर्यय *m.* contrariety, reverse. 890
 विपर्यास *m.* contrariety, reverse. 890
 विपश्चित् *a.* learned. 590
 विपिन *n.* grove. 278
 विपुल *a.* large. 849
 विपुला *f.* the earth. 213
 विप्र *m.* brahmin. 668
 विप्रकृष्ट *a.* distant, remote. 867
 विप्रतारण *n.* trick, deceit. 539
 विप्रयोग *m.* separation. 545
 विप्रलम्भ *m.* separation. 545
 विप्रिय *a.* disagreeable. 544
 विबुध *m.* god. 69
 विभव *m.* wealth. 351
 विभाकर *m.* the sun. 128
 विभावरी *f.* night. 159
 विभावसु *m.* fire. 334
 विभु *m.* lord. 680
 विभूति *f.* richness. 353
 विभूति *f.* wealth, riches. 757
 विभूषा *f.* beauty, lustre. 493
 विभ्रम *m.* splendour, beauty. 494
 विभ्रम *m.* amorous play. 521
 विमर्दज *m.* fragrance. 482
 विमान *n.* heavenly car. 92
 वियत् *n.* sky. 119
 वियदापगा *f.* the Ganges. 232
 वियोग *m.* separation. 545
 विरह *m.* separation. 545
 विरञ्जि *m.* N. of Brahman. 17
 विरूपाक्ष *m.* N. of Śiva. 47
 विरोचन *m.* the sun. 123
 विरोचन *m.* fire. 339
 विरोध *m.* enmity, quarrel. 813
 विलम्ब *n.* the waist. 438
 विलम्बित *a.* slow (time in music).
 571
 विलाप *m.* bewailment. 546
 विलास *m.* sport. 515
 विलास *m.* pleasure, diversion. 521
 विलासिनी *f.* woman. 366
 विलेपन *n.* smearing. 467
 विलोम *a.* opposite. 888
 विवर *n.* hole, cavity. 846
 विवस्वत् *m.* the sun. 130
 विवाह *m.* marriage. 368
 विवाहन *n.* marriage. 369
 विविक्त *n.* solitary place. 542
 विवोदृ *m.* husband, bride-groom. 370
 विशद *a.* white. 824
 विशाख *m.* N. of Kārttikeya. 67
 विशारद *m.* learned man. 589
 विशाल *a.* large, great. 869
 विशिख *m.* arrow. 718

- विशिखा *f.* road. 736
 विशेषक *n.* mark on the fore-head. 451
 विश्रम्भ *m.* confidence. 904
 विश्राणन *n.* gift. 621
 विश्रुत *a.* well-known. 807
 विश्वंभर *m.* N. of Viṣṇu. 26
 विश्वंभरा *f.* the earth. 211
 विश्व *n.* the world, universe. 207
 विश्व *a.* all, whole. 839
 विश्वकर्मन् *n.* N. of the architect of gods. 88
 विश्व [व]क्सेन *m.* N. of Viṣṇu. 26
 विश्वरूप *m.* N. of Viṣṇu. 26
 विश्वसृद् *m.* N. of Brahman. 17
 विश्वास *m.* confidence. 904
 विष *n.* water. 222
 विष *m.* poison. 297
 विषधर *m.* serpent. 292
 विषमायुध *m.* god of love. 59
 विषय *m.* country. 732
 विषसूचक *m.* the bird cakora. 186
 विषाद *m.* grief, sorrow. 552
 विषान्तकृत् *m.* N. of Śiva. 46
 विष्किर *m.* bird. 198
 विष्टप *n.* the world. 207
 विष्टर *m.* seat. 506
 विष्टरश्रवस *m.* N. of Viṣṇu. 31
 विष्णु *m.* N. of Viṣṇu. 22
 विष्णुपद *n.* sky. 117
 विष्णुपदी *f.* the Ganges. 233
 विसर्जन *n.* gift. 620
 विसारिन् *m.* fish. 244
 विस्तीर्ण *a.* large, great. 849
 विस्मय *m.* wonder. 529
 विस्त्रसा *f.* old age. 804
 विहंग *m.* bird. 195
 विहंगम *m.* bird. 195
 विहग *m.* bird. 195
 विहाय *m.* bird. 197
 विहायस् *n.* sky. 119
 विहित *a.* accomplished. 881
 वीक्षण *n.* looking at. 420
 वीचि *f.* wave. 236
 वीजित *a.* fanned. 869
 वीणा *f.* lute. 576
 वीणा *f.* lute. 578
 वीणा *f.* lute. 916
 वीणायुत *m.* N. of Nārada 20
 वीतराग *m.* supreme being. 11
 वीति *m.* horse. 311
 वीतिहोत्र *m.* fire. 336
 वीथी *f.* street. 319
 वीर *m.* N. of a sentiment. 582
 वीर *m.* hero. 696
 वीरुध् *f.* creeper. 269
 वीर्य *n.* strength, vigour. 699
 वृकोदर *m.* epithet of Bhīma. 744
 वृक्ष *m.* tree. 281
 वृक्षाक्ष *m.* cock. 188
 वृजन *n.* sin. 625
 वृजित *n.* sin. 625
 वृत्त *n.* custom. 628
 वृत्त *n.* circle. 901
 वृत्तान्त *n.* news, tidings. 560
 वृत्ति *f.* livelihood. 754
 वृत्रहन् *m.* N. of Indra. 84
 वृथा *ind.* in vain. 556
 वृद्ध *a.* old. 804
 वृद्धश्रवस् *m.* epithet of Indra. 81
 वृन्द *n.* collection. 830
 वृन्दारक *m.* god. 71
 वृष *m.* bull. 321
 वृष *m.* pious act. 623
 वृषन् *m.* epithet of Indra. 78
 वृषभ *m.* bull. 320
 वृषभध्वज *m.* N. of Śiva. 42
 वृषभवाहन *m.* N. of Śiva. 48
 वृषाकपि *m.* N. of Viṣṇu. 26
 वृषाकपि *m.* fire. 336
 वृहद्भानु *m.* fire. 331
 वेग *m.* speed. 874
 वेडा *f.* boat. 240
 वेणिका *f.* braided hair. 409
 वेणी *f.* braided hair. 409
 वेणु *f.* flute. 578
 वेत्रभृत् *m.* door-keeper. 689
 वेदना *f.* pain, agony. 553
 वेदिका *f.* altar. 673
 वेदिका *f.* an epithet of Draupadī. 747
 वेदी *f.* altar. 673

वेधस् *m.* epithet of Brahman. 15
 वेधित *p.p.* pierced, bored. 895
 वेपथु *m.* tremor, trembling. 552
 वेर *n.* the body. 397
 वेला *f.* ebb. 237
 वेला *f.* time. 543
 वेल्लित *a.* trembling. 869:
 वेश्मन् *n.* house. 497
 वेश्या *f.* harlot, courtesan. 391
 वेष *m.* dress. 471
 वेष्टनक *n.* under garment. 473
 वैकक्ष *n.* upper garment. 472
 वैकुण्ठ *m.* N. of Viṣṇu. 28
 वैखानस *m.* hermit. 665
 वैजयन्त *m.* N. of Indra's palace. 89
 वैडूर्य *n.* gem. 350
 वैतंसिक *m.* butcher. 795
 वैतालिक *m.* bard. 731
 वैदेहिक *m.* merchant. 749
 वैदेही *f.* epithet of Sitā. 741
 वैद्य *m.* physician. 646
 वैद्यक *m.* physician. 647
 वैनेतेय *m.* N. of Garuḍa. 193
 वैपरीत्य *n.* contrariety, reverse. 890
 वैर *n.* enmity, quarrel. 813
 वैरिन् *m.* enemy. 700
 वैशेषिक *m.* Vaiśeṣika. 654
 वैश्य *m.* Vaiśya. 662
 वैश्रवण *m.* N. of Kubera. 104
 वैश्वानर *m.* fire. 332
 वैसारिण *m.* fish. 244
 व्यक्त *a.* clear, manifest. 872
 व्यजन *n.* fan. 492
 व्यञ्जक *m.* dramatic action. 568
 व्यञ्जन *n.* condiment, sauce. 768
 व्यत्यास *m.* contrariety, reverse. 890
 व्यथा *f.* pain, agony. 553
 व्यपदेश *m.* devise. 538
 व्यभिचारिणी *f.* unchaste woman. 393
 व्यर्थ *a.* useless. 556
 व्यलीक *n.* fault, offence. 544
 व्यवसाय *m.* business. 817.
 व्यसन *n.* difficulty. 554
 व्याकरण *n.* grammar. 649
 व्याघ्र *m.* tiger. 305

व्याज *n.* pretext, pretence. 538
 व्याध *m.* hunter. 794
 व्याप *m.* increasing. 905
 व्यास *a.* covered, pervaded. 878
 व्यायाम *m.* exertion, effort. 555
 व्याल *m.* serpent. 294
 व्याहार *m.* speech. 563
 व्युत्पन्न *a.* learned. 593
 व्यूह *m.* collection. 830
 व्योकार *m.* black-smith. 780
 व्योमकेश *m.* N. of Śiva. 43
 व्योमन् *n.* the sky. 117
 व्रज *m.* cow-house. 761
 व्रज *m.* collection, multitude. 831
 व्रत *n.* bow. 630
 व्रतति *f.* creeper. 269
 व्रतिन् *m.* ascetic. 600
 व्रध्न *m.* the sun. 126
 व्रात *m.* multitude, group. 831
 व्रीडा *f.* bashfulness. 517

श

शंकर *m.* N. of Śiva. 37
 शंकरी *f.* N. of Pārvatī. 56
 शंभु *m.* N. of Śiva. 38
 शंभुसख *n.* N. of Kubera. 103
 शंसा *f.* happiness. 523
 शक *m.* *pl.* N. of a tribe. 738
 शकट *m.* chariot. 314
 शकल *n.* part, pice. 839
 शकुन *m.* bird. 196
 शकुनि *m.* bird. 196
 शकुन्त *m.* bird. 193
 शक्ति *f.* strength, vigour. 699
 शक्तिधर *m.* N. of Kārttikeya. 68
 शक्र *m.* N. of Indra. 77
 शक्रकोशाध्यक्ष *m.* epithet of Kubera.
 106
 शङ्का *f.* doubt, fear. 546
 शङ्ख *m.* one of the nine treasures (of
 Kubera). 356
 शङ्ख *m.* military-drum or conch-shell.
 581
 शची *f.* Indra's wife. 87
 शचीपति *m.* N. of Indra. 80

- शठ *a.* fool. 595
 शठ *a.* wicked. 810
 शठता *f.* trick, deceit. 539
 शतक्रतु *m.* epithet of Indra. 79
 शतपत्र *n.* lotus. 235
 शतमन्यु *m.* N. of Indra. 83
 शतहृदा *f.* lightning. 177
 शताङ्ग *m.* chariot. 314
 शत्रु *m.* enemy. 700
 शनि *m.* the planet Saturn. 150
 शनैश्चर *m.* the planet Saturn. 150
 शप *m.* curse. 558
 शपथ *m.* curse. 558
 शपन *n.* curse 558.
 शफरी *f.* fish. 245
 शब्द *m.* sound. 640
 शब्दग्राह *m.* the ear. 416
 शमन *m.* N. of Yama. 109
 शम्पा *f.* lightning. 176
 शम्बर *n.* water. 220
 शम्बर *m.* fish. 244
 शम्बर *m.* man of Bhil tribe. 800
 शय *m.* the hand. 428
 शयन *n.* bed. 508
 शयनीय *n.* bed. 508
 शय्या *f.* bed. 508
 शय्यागृह *n.* bed-chamber. 503
 शर *m.* arrow 718
 शरजन्मन् *m.* N. of Kārttikeya. 67
 शरण *n.* house. 497
 शरद् *f.* autumnal season. 164
 शरद् *f.* year. 166
 शरभ *m.* N. of a fabulous animal. 305
 शरासन *n.* bow. 715
 शरीर *n.* body. 396
 शरीरिन् *m.* the soul. 401
 शर्कर *m.* bull. 320
 शर्करा *f.* candied sugar. 772
 शर्मन् *n.* happiness. 523
 शर्व *m.* N. of Śiva. 39
 शर्वरी *f.* night. 158
 शर्वाणी *f.* N. of Pārvatī. 55
 शल्किन् *m.* fish. 245
 शल्यारि *m.* epithet of Yudiṣṭhira. 743
 शशधर *m.* the moon. 134
 शशाङ्क *m.* the moon. 133
 शशिन् *m.* the moon. 132
 शशिप्रिया *f.* lotus. 264
 शस्त *n.* happiness, welfare. 659
 शस्त्र *n.* weapon. 714
 शस्त्रमार्ज *m.* weapon-cleaner. 780
 शस्त्रिका *f.* knife. 721
 शस्य *n.* grain. 752
 शांकर *m.* bull 321
 शाक *m.* vegetable. 768
 शाक *m.* one of the seven dvīpas. 910
 शाकुनिक *m.* bird-catcher. 795
 शाखामृग *m.* monkey. 327
 शाखिन् *m.* tree. 281
 शाठ्य *n.* trick, deceit. 539
 शातकौम्भ *n.* gold. 344
 शात्रव *m.* enemy. 701
 शान्त *n.* tranquility. 523
 शान्त *m.* N. of a sentiment. 583
 शाप *m.* curse. 557
 शारदा *f.* N. of Sarasvatī. 3
 शार्कर *m.* bull. 320
 शार्ङ्गिन् *m.* N. of Viṣṇu. 32
 शार्दूल *m.* tiger. 305
 शाल *m.* rampart. 735
 शाल्म *m.* frog. 246
 शाल्मलि *m.* one of the seven dvīpas.
 909
 शाव *m.* child. 383
 शाश्वत *a.* permanent, constant. 867
 शासन *n.* order, command. 609
 शास्त्र *m.* teacher. 597
 शास्त्र *n.* treatise. 637
 शिक्षक *m.* teacher. 597
 शिक्षा *f.* phonetics. 619
 शिखण्डिक *m.* cock. 187
 शिखण्डिका *f.* lock of hair on the crown
 of the head. 411
 शिखण्डिन् *m.* peacock. 181
 शिखरिन् *m.* the mountain. 215
 शिखा *f.* lock of hair on the crown of
 the head. 411
 शिखा *f.* flame. 897
 शिखिन् *m.* N. of Ketu. 152

- शिखिन् *m.* peacock. 180
 शिखिन् *m.* fire. 335
 शिखिवाहन *m.* epithet of Kārttikeya. 66
 शिङ्घिनी *f.* the nose. 417
 शिरस् *n.* the head. 405
 शिरस्त्राण *n.* helmet. 713
 शिरोगृह *n.* turret. 502
 शिरोधरा *f.* the neck. 432
 शिरोधि *f.* the neck. 432
 शिरोमणि *m.* crest-jewel. 447
 शिरोरुह *m.* the hair. 407
 शिला *f.* stone. 815
 शिलीमुख *m.* bee. 266
 शिलीमुख *m.* arrow. 719
 शिलोच्चय *m.* mountain. 216
 शिल्पिन् *m.* artisan. 783
 शिव *m.* N. of Śaṅkara. 37
 शिव *m.* final emancipation. 656
 शिव *n.* welfare. 659
 शिवा *f.* N. of Pārvatī. 52
 शिविका *f.* palanquin. 315
 शिशिर *a.* cold. 144
 शिशिर *m.* the cold season. 165
 शिशु *m.* child. 382
 शिश्न *n.* the penis. 442
 शिष्ट *a.* virtuous. 806
 शिष्य *m.* pupil. 598
 शीघ्र *a.* quick. 873
 शीत *a.* cold. 144
 शीतल *a.* cold. 144
 शीतांशु *m.* the moon. 133
 शीर्षक *n.* the head. 404
 शीर्षण्य *n.* helmet. 713
 शीर्षपुष्प *n.* crest jewel ? 447
 शीर्षाभरण *n.* head-ornament. 447
 शील *n.* nature. 528
 शील *n.* custom. 628
 शुक्र *m.* parrot. 189
 शुक्र *m.* the preceptor of the demons. 149
 शुक्र *m.* fire. 339
 शुक्रशिष्य *m.* demon. 113
 शुक्ल *a.* white. 823
 शुच *f.* grief, sorrow. 551
 शुचि *m.* fire. 339
 शुचि *a.* white. 823
 शुचि *a.* pure. 862
 शुण्डा *f.* wine, liquor. 786
 शुद्धान्त *n.* harem. 686
 शुभ *n.* fate. 524
 शुभ *n.* welfare. 658
 शुभकर्मन् *n.* pious deed. 623
 शुभवेदन *n.* happiness. 523
 शुभ्र *a.* white. 823
 शुष्क *a.* dry. 899
 शुष्मन् *m.* fire. 334, 340
 शूकर *m.* hog. 325
 शूद्र *m.* Śūdra. 662
 शून्य *a.* empty. 876
 शूर *m.* hero. 695
 शूलिन् *m.* N. of Śiva. 38
 शृगाल *m.* jackal. 328
 शृङ्खल *m.* chain. 813
 शृङ्गार *m.* N. of a sentiment. 582
 शृङ्गारयोनि *f.* god of love. 62
 शेखर *m.* garland on the head. 444
 शेफ *m.* the penis. 452
 शेमुषी *f.* intellect. 632
 शेष *m.* lord of serpents. 296
 शेषशायिन् *m.* N. of Viṣṇu. 29
 शैक्ष *m.* pupil. 598
 शैल *m.* mountain. 215
 शैव *m.* a śaiva. 654
 शैवल्लिनी *f.* river. 228
 शोक *m.* grief. 551
 शोचन *n.* grief, sorrow. 551
 शोचिष्केश *m.* fire. 337
 शोचिस् *n.* light, lustre. 143
 शोण *a.* red. 822
 शोणित *n.* blood. 788.
 शोभन *a.* handsome, lovely. 856
 शोभा *f.* beauty, lustre. 493
 शोषण *m.* N. of one of the five arrows of cupid. 64
 शोण्डिक *m.* distiller. 784
 शौनिक *m.* butcher. 795
 शौरि *m.* N. of Viṣṇu. 27
 शौरि *m.* the planet Saturn. 150
 शौर्य *n.* valour, strength. 698
 श्मश्रु *n.* the beard. 412

याम *m.* N. of Viṣṇu. 34
याम *a.* black. 826
यामल *a.* black. 826
यामा *f.* cuckoo. 183
यद्गालु *m.* believer. 599
यम *m.* fatigue. 555
यम *m.* practice, study. 818
यमोन्मु *m.* tear. 547
यमोन्मु *n.* sweat. 547
यव *m.* the ear. 416
यवण *n.* the ear. 416
यव(स्त्र)स्त *p.p.* fallen. 892
यवद्व *m.* pupil(?). 599
यवद्वदेव *m.* N. of Yama. 110
यवक *n.* pupil. 599
यवी *f.* N. of Lakṣmī. 49
यवी *f.* beauty, lustre. 493
यवी *f.* wealth. 757
यवीकण्ड *m.* N. of Śiva. 37
यवीखण्ड *m.* sandal. 288
यवीखण्ड *m.* sandal-wood. 485
यवीवन *m.* epithet of Buddha. 13
यवीद *m.* epithet of Kubera. 101
यवीधर *m.* N. of Viṣṇu. 29
यवीपति *N.* of Viṣṇu. 21
यवीमत् *a.* wealth. 758
यवीवत्सलाञ्छन *m.* N. of Viṣṇu. 27
युत *n.* the Veda. 636
युति *f.* the ear. 416
युणि *m. f.* row, line. 837.
युयस् *n.* pious act. 623
युयस् *n.* welfare. 659
युयस् *m.* virtuous. 806
युष्ट *a.* best. 805
युणि *f.* the hips. 439
युत्र *n.* the ear. 416
युक्षण *a.* small. 841
युष्ठा *f.* praise. 612
युलोक *m.* fame. 613
युन् *m.* dog. 326
युपच *m.* cāṇḍāla. 798
युसन *m.* the wind. 204
युसित *n.* breath. 802
युनमण्डल *m.* dog. 326
युस *m.* breath. 802

युवत *a.* white. 823
युवताश्च *m.* an epithet of Arjuna. 746

ष

षट्कर्मन् *m.* Brahmin. 669
षट्पद *m.* bee. 267
षड्ज *m.* musical note. 569
षण्ड *n.* wood. 278
षण्ड *m.* N. of Śiva. 45
षण्मुख *m.* epithet of Kārttikeya. 66
षाडव *n.* tune with six notes. 586, 587
षाण्मातुर *m.* epithet of Kārttikeya. 60

स

संकट *a.* filled with. 877
संकल्प *m.* desire. 403
संकल्पात्मन् *m.* god of love. 62
संकाश *a.* similar. 863
संकीर्ण *a.* filled with. 877
संकुचित *n.* closed flower, bud. 277
संकुल *a.* filled with. 877
संक्रन्दन *m.* epithet of Indra. 78
संख्य *n.* battle. 728
संख्यावत् *a.* learned. 590
संग *m.* union. 512
संगम *m.* union. 512
संगर *m.* promise. 610
संग्राम *m.* battle. 727
संघ *m.* collection, multitude. 831
संघन *a.* dense. 871
संघात *m.* multitude, collection. 834
संघचारिन् *m.* fish. 243
संचय *m.* collection, multitude. 833
संचर *m.* path. 319
संचारिका *f.* female messenger. 390
संज्ञा *f.* name, appellation. 619
संतति *f.* offspring. 385
संतमस *m.* darkness. 160
संतान *m. n.* offspring, progeny. 385
संतान *N.* of a heavenly tree. 97
संतोष *m.* satisfaction. 522
संदेश *m.* message. 561
संदेशहारिक *m.* messenger. 691
संदेह *m.* doubt. 903
संदोह *m.* multitude, collection. 832

- संधा *f.* oath. 610
 संनाह *m.* armour. 711
 संनिधान *a.* near. 866
 संनिधौ *f.* nearness. 866
 संनिभ *a.* similar. 863
 संपरायक *n.* battle. 728
 संपृक्त *a.* mixed. 879
 संप्रद *m.* joy. 519
 संप्रदाय *m.* tradition. 611
 संबाध *a.* filled with. 877
 संभोग *m.* sexual union. 513
 संयत् *f.* battle. 729
 संयत *m.* ascetic. 660
 संयमिन् *m.* ascetic. 601
 संयुग *n.* battle. 727
 संरंभ *m.* anger. 536
 संलथ *m.* sleep. 541
 संवत्सर *m.* year. 163
 संवर्तक *m.* submarine fire. 341
 संवलित *p p.* mixed. 879
 संवाहन *n.* rubbing. 818
 संवित् *f.* intellect. 634
 संवित्ति *f.* intellect. 634
 संविद् *f.* promise. 610
 संवेश *m.* sleep. 541
 संव्यान *n.* upper garment. 475
 संशय *m.* doubt. 903
 संश्लेष *m.* embrace. 511
 संसद् *f.* assembly. 684
 संसार *m.* the world. 208
 संस्फोट *m.* battle. 730
 संहति *f.* collection, multitude. 832
 संहनन *n.* the body. 398
 संहार *m.* universal destruction. 167
 सकल *a.* all, whole. 838
 सक्थि *n.* the thigh. 443
 सखिन् *m.* friend. 394
 सखी *f.* female companion. 395
 सख्य *n.* friendship. 516
 सङ्ग *m.* union. 512
 सज्जन *a.* virtuous. 806
 सती *f.* N. of Pārvati. 54
 सती *f.* virtuous or good woman. 389
 सत्कार *n.* respect. 607
 सत्तम *a.* best, excellent. 858
 सत्र *n.* sacrifice. 670
 सख *n.* the individual soul. 401
 सत्य *m.* truth. 627
 सत्यकार *m.* ratification. 756
 सत्यापन *n.* ratification. 756
 सत्वर *a.* quick. 873
 सदन *n.* house. 495
 सदस् *n.* assembly. 684
 सदागति *m.* the wind. 203
 सदाचार *m.* good conduct. 806
 सदृश *a.* similar. 863
 सघ्नन् *n.* house. 495
 सधर्मिणी *f.* wife. 377
 सघ्नीची *f.* female companion. 395
 सन्मान *m.* esteem. 607
 सपत्न *m.* enemy. 701
 सपर्या *f.* worship. 606
 ससकी *f.* girdle. 462
 ससतन्तु *m.* sacrifice. 670
 ससमन्त्र *m.* fire. 340
 सससि *m.* the sun. 128
 ससार्चिस् *m.* fire. 337.
 ससाश्च *m.* the sun. 123
 ससि *m.* horse. 311
 सभा *f.* assembly. 684
 सभ्य *m.* member of an assembly. 685
 सभ्य *a.* virtuous. 806
 सम *a.* similar. 863
 समकक्षा *f.* comparison. 864
 समग्र *a.* all, whole. 338
 समज्या *f.* assembly. 684
 समन्वित *a.* accompanied. 880
 समय *m.* time, moment. 543
 समय *m.* instruction. 637
 समया *ind.* near. 865
 समर *n.* battle. 727
 समवर्तिन् *m.* N. of Yama. 110
 समवाय *m.* collection, multitude. 833
 समवेत *a.* accompanied. 880
 समस्त *a.* all, whole. 838
 समाज *m.* assembly. 685
 समाजिक *m.* member of an assembly.
 685
 समाज्ञा *f.* fame. 613
 समाधि *f.* meditation. 631

समान *a.* same, similar. 863
 समालम्भन *n.* smearing. 467
 समाहार *m.* collection. 836
 समिति *f.* assembly. 684
 समिति *f.* battle. 729
 समीक *n.* battle. 730
 समीप *a.* near. 865
 समीर *m.* the wind. 201
 समीरण *m.* the wind. 201
 समुदय *m.* collection, multitude. 832
 समुदाय *m.* multitude, collection. 833
 समुद्र *m.* sea, ocean. 223
 समुद्राग्नि *m.* submarine fire. 342
 समुपासन *n.* devotion. 605
 समूह *m.* collection, group. 830
 समृद्ध *a.* rich. 758
 समृद्धि *f.* wealth. 757
 सम्पत्ति *f.* wealth, 757
 सम्पद् *f.* wealth. 757
 सम्पूर्ण *a.* complete (tune). 587
 सम्बर *m.* man of the bhil tribe. 800
 सम्बरारि *m.* god of love. 60
 सम्बुद्धि *f.* calling. 619
 सम्भली *f.* procuress. 390
 सम्यक् *n.* truth. 627
 सन्नाज् *m.* sovereign. 678
 सरणि *f.* way. 319
 सरल *a.* straight. 848
 सरस् *n.* lake. 251
 सरसिज *n.* lotus. 257
 सरसिरुह *n.* lotus. 256
 सरसी *f.* lake. 251
 सरस्वत् *m.* sea, ocean. 224
 सरस्वती *f.* goddess of speech. 3
 सरित् *f.* river. 228
 सरिष्पति *m.* sea, ocean. 223.
 सरीसृप *m.* serpent. 291
 सरोज *n.* lotus. 256
 सरोरुह *n.* lotus. 255
 सरोवर *m.* lake. 251
 सर्ग *m.* creation. 908
 सर्प *m.* serpent. 290
 सर्पारि *m.* N. of Garuḍa. 194
 सर्पिस् *n.* clarified butter. 763
 सर्वसहा *f.* the earth. 212

सर्व *a.* whole. 838
 सर्वज्ञ *m.* supreme being. 11
 सर्वज्ञ *m.* N. of Śiva. 45
 सर्वतोमुख *n.* water. 221
 सर्वदेशधिप *m.* emperor. 679
 सर्वमङ्गला *f.* N. of Pārvatī. 54
 सर्वरस *m.* salt. 821
 सर्वलिङ्गिन् *n.* impostor. 667
 सलिल *n.* water. 219
 सवयस् *m.* companion, friend. 394
 सवित् *m.* the sun. 120
 सवित्री *f.* mother. 379
 सविध *a.* near. 866
 सव्यसाचिन् *m.* epithet of Arjuna. 746
 सहकार *m.* mango-tree. 286
 सहचर *m.* friend. 394
 सहचरी *f.* wife. 374
 सहचारिणी *f.* female-friend. 395
 सहज *m.* brother. 386
 सहज *m.* nature. 528
 सहस्रपत्र *n.* lotus. 256
 सहस्रवदन *m.* N. of Śiva. 288
 सहस्रांशु *m.* the sun. 124
 सहस्राक्ष *m.* epithet of Indra. 78
 सहित *a.* accompanied. 880
 सहोदर *m.* brother. 386
 सांन्यासिक *m.* hermit. 665
 सांवत्सर *m.* astrologer. 645
 सागर *m.* sea, ocean. 223
 सागराम्बरा *f.* the earth. 212
 साटिका *f.* petty-coat. 477
 साटी *f.* petty-coat. 477
 सादिन् *m.* horse-man. 710
 साधु *m.* ascetic. 600
 साधु *a.* virtuous. 806
 साधु *a.* good. 856
 साधुवाद *m.* cry of approbation. 613
 साध्वस *n.* fear, apprehension. 540
 साध्वी *f.* virtuous or chaste woman. 389
 सानुमत् *m.* mountain. 216
 सान्त्वन *n.* conciliation. 562
 सान्द्र *a.* thick, dense. 871
 सामयोनि *m.* elephant. 308
 सामवेद *m.* the Sāmaveda. 648

सायक *m.* arrow. 719
 सार *m.* truth. 635
 सारङ्ग *m.* the bird Cātaka. 179
 सारङ्ग *m.* deer. 300
 सारथि *m.* charioteer. 710
 सारमेय *m.* dog. 326
 सारसन *n.* girdle. 463
 सारसन *n.* military girdle. 712
 सारि *m.* die. 791
 सार्थवाह *m.* merchant. 750
 सार्वभौम *m.* emperor. 679
 साल *m.* the sāla-tree. 282
 साहि *m.* king of foreigners. 738
 सिंह *m.* lion. 302
 सिंह *m.* lion. 916
 सिंहवाहना *f.* N. of Pārvatī. 56
 सिंहासन *n.* royal throne. 683
 सिचय *m.* garment. 469
 सिञ्जिनी *f.* bow-string. 716
 सिञ्जिनी *f.* anklet. 465
 सित *a.* white. 823
 सित *a.* bound, tied. 896
 सितच्छद *m.* swan. 191
 सिता *f.* candied sugar. 772
 सिति *a.* black. 826
 सिताम्बुज *n.* white lotus. 259
 सितोपला *f.* candied sugar. 772
 सिद्ध *a.* accomplished. 881
 सिद्धान्त *m.* established truth. 636.
 सिद्धि *f.* final beatitude. 657
 सिन्धु *m.* sea, ocean. 223
 सिन्धु *f.* river. 227
 सिन्धुमेखला *f.* the earth. 214
 सिन्धुर *m.* elephant. 308
 सिन्धुसुत *m.* the moon. 137
 सीता *f.* Sītā, wife of Rāma. 741
 सीतापति *m.* N. of Rāma. 739
 सीधु *m.* wine, liquor. 738
 सीमन्त *m.* the parting line of the hair.
 410
 सीमन्तिनी *f.* woman. 365
 सीमा *f.* boundary. 559
 सीर *m.* plough. 774
 सुकुमार *a.* tender. 852
 सुकृत *m.* pious deed. 623

सुकेशी *f.* N. of an apsaras. 96
 सुख *n.* happiness. 523
 सुखस्पर्श *a.* tender. 852
 सुखासन *n.* swing. 315
 सुगत *m.* epithet of Buddha. 13
 सुगन्धि *m.* fragrance, perfume. 483
 सुत *m.* son. 381
 सुता *f.* daughter. 381
 सुत्रामन् *m.* epithet of Indra. 78
 सुधर्मा *f.* hall of Indra. 90
 सुधा *f.* nectar. 87
 सुधाकर *m.* the moon. 133
 सुधाभुज *m.* god. 71
 सुधिति *f.* axe. 726
 सुधी *m.* learned man. 588
 सुनासीर *m.* epithet of Indra. 79
 सुन्दर *a.* beautiful. 853
 सुन्दरी *f.* beautiful woman. 365
 सुपर्ण *m.* N. of Garuḍa. 193
 सुपर्वन् *m.* god. 71
 सुभट *m.* hero. 696
 सुम *n.* flower. 270
 सुमनस् *m.* god. 71
 सुमनस् *f. pl.* flowers. 270
 सुर *m.* god. 69
 सुरज्येष्ठ *m.* N. of Brahman. 18
 सुरत *n.* sexual intercourse. 513
 सुरदीर्घिका *f.* the Ganges. 231
 सुरद्विद् *m.* demon. 113
 सुरपति *m.* epithet of Indra. 82
 सुरभि *f.* cow. 322
 सुरभि *f.* fragrance. 483
 सुरर्षभ *m.* N. of Indra. 83
 सुरलोक *m.* heaven. 75
 सुरवर्त्मन् *n.* sky. 119
 सुरा *f.* wine, liquor. 785
 सुरा *m.* N. of an ocean. 911
 सुराचार्य *m.* epithet of Bṛhaspati. 148
 सुराजीविन् *m.* distiller. 784
 सुरालय *m.* heaven. 76
 सुवर्ण *n.* gold. 343
 सुशिक्षित *m.* wise man. 592
 सुश्रूषा *f.* devotion. 604
 सुषमा *f.* beauty, lustre. 494
 सुषिर *n.* wind-instrument. 577

सुहृन् *m.* friend. 394
 सूक्ष्म *a.* little, small. 841
 सूत्र *m.* wise man. 593
 सुत *m.* charioteer. 710
 सूत्र *n.* rule. 637
 सूद *m.* sause, soup. 767
 सून *n.* flower. 270
 सुनु *m.* son. 380
 सूनृत *n.* truth. 627
 सूप *m.* broth, soup. 767
 सूर *m.* the sun. 121
 सूरि *m.* wise man. 589
 सूर्पकारि *m.* god of love. 60
 सूर्य *m.* the sun. 120
 सूर्यपुत्री *f.* the river Yamunā. 234
 सूर्यसुत *m.* N. of Yama. 110
 सृपाटिका *f.* beak. 200
 सृष्टि *f.* creation. 908
 सेकृ *m.* husband. 373
 सेना *f.* army. 704
 सेनानिन् *m.* epithet of Kārttikeya. 65
 सेवक *m.* servant. 692
 सेवा *f.* devotion. 604
 सैहिकेय *m.* N. of the planet Rāhu. 151
 सैकत *n.* sandy beach. 238
 सैनिक *m.* soldier. 695
 सैन्धव *m.* species of horse. 312
 सैन्य *m.* soldier. 695
 सै य *n.* army. 703
 सोम *m.* the moon. 132
 सौख्य *n.* pleasure. 523
 सौचिक *m.* tailor. 181
 सौदामिनी *f.* lightning. 176
 सौ(शौ)द्धोदनि *m.* epithet of Buddha. 14
 सौध *n.* house. 496
 सौनिक *m.* butcher. 795
 सौमित्र *m.* epithet of Lakṣmaṇa. 140
 सौमित्रि *m.* epithet of Lakṣmaṇa. 740
 सौम्य *m.* the planet Mercury. 147
 सौरमेय *m.* bull. 321
 सौरमेयी *f.* cow. 322
 सौराष्ट्रिक *m.* poison. 399
 सौरि *f.* the river Yamunā. 234

सौविदल *m.* attendant on the women's
 apartment. 687
 सौहृद *n.* friendship. 516
 स्कन्द *m.* epithet of Kārttikeya. 65
 स्कन्ध *m.* shoulder. 427
 स्कन्धावार *m.* army. 705
 स्तनधय *m.* infant. 382
 स्तन *m.* the female breast. 434
 स्त यित्नु *m.* cloud. 172
 स्तनान्तर *n.* the heart, bosom. 433
 स्तनित *n.* thunder. 178
 स्तब्ध *a.* obstinate. 811
 स्तभ *m.* goat. 330
 स्तम्भेरम *m.* elephant. 307
 स्तव *m.* praise. 612
 स्तिमित *a.* wet. 899
 स्तुति *f.* praise. 612
 स्तुतिपाठक *m.* bard. 731
 स्तेन *m.* thief. 792
 स्तोक *a.* little. 840
 स्तोत्र *n.* praise. 612
 स्तोम *m.* collection, multitude. 832
 स्थपति *m.* carpenter. 779
 स्थविर *m.* old man. 804
 स्थाणु *m.* N. of Śiva. 39
 स्थानीय *n.* town, city. 734
 स्थामन् *n.* strength, vigour. 699
 स्थिती *f.* boundary. 559
 स्थिरा *f.* the earth. 211
 स्नातक *m.* house-holder. 664
 स्नान *n.* bath. 466
 स्नेह *m.* affection. 516
 स्त्री *f.* woman. 362
 स्त्रीकटी *f.* the female hip. 440
 स्त्रीचिह्न *n.* the female organ. 441
 स्पर्शन *m.* wind. 205
 स्पर्शन *n.* gift. 621
 स्पश *m.* spy. 690
 स्पष्ट *a.* clear, manifest. 872
 स्पृहा *f.* desire. 531
 स्फुट *a.* full-blown. 276
 स्फुट *a.* clear, manifest. 872
 स्मय *m.* pride, arrogance. 534
 स्मर *m.* god of love. 57
 स्मरण *n.* recollection. 550

स्मरध्वज *m.* N. of a musical instrument. 575
 स्मरमन्दिर *n.* the female organ. 441
 स्मरारि *m.* N. of Śiva. 48
 स्मित *n.* smile. 518
 स्मृति *f.* recollection. 550
 स्मेर *n.* a full-blown flower. 274
 स्थन्दन *m.* chariot. 314
 स्रज् *f.* garland. 466
 स्रवन्ती *f.* river. 228
 स्रष्टु *m.* epithet of Brahman. 15
 स्रोतस् *n.* flow. 237
 स्रोतस्विनी *f.* river. 228
 स्रोतोवहा *f.* river. 229
 स्व *n.* wealth. 351
 स्वधिति *f.* axe. 726
 स्वन *m.* sound. 640
 स्वभाव *m.* nature. 528
 स्वभू *m.* N. of Viṣṇu. 30
 स्वयंभू *m.* N. of Brahman 18
 स्वर् *m.* heaven. 75
 स्वरूप *n.* nature 907
 स्वर्ग *n.* heaven. 75
 स्वर्ण *n.* gold. 343
 स्वर्णकार *m.* goldsmith. 776
 स्वर्गदी *f.* the heavenly ganges. 231
 स्वर्मातु *m.* N. of Rāhu. 131
 स्वस् *f.* sister. 387
 स्वःश्रेयस् *n.* welfare. 659
 स्वादु *a.* sweet. 819
 स्वादु *m.* N. of an ocean. 911
 स्वाध्याय *m.* study. 638
 स्वान्त *n.* the mind 402
 स्वाप *m.* sleep. 541
 स्वापतेय *n.* wealth. 352
 स्वामिन् *m.* N. of Kārttikeya. 67
 स्वामिन् *m.* lord. 680
 स्वास्थ्य *n.* satisfaction. 522
 स्वाहापति *m.* fire. 339
 स्वेद *m.* sweat. 547
 स्वैरिणी *f.* unchaste woman. 392

ह

हंस *m.* N. of Brahma's vāhana. 20
 हंस *m.* the sun. 126

हंस *m.* swan. 191
 हंस *m.* the individual soul. 401
 हंसक *n.* anklet. 465
 हंसयाना *f.* N. of Sarasvatī. 4
 हट्ट *m.* market-place. 751
 हठ *m.* pride. 534
 हनूमत् *m.* Hanūmat, son of Wind. 206
 हनूमत् *m.* Hanūmān. 748
 हय *m.* horse. 311
 हर *m.* N. of Śiva. 39
 हरशेखरा *f.* N. of Ganges. 233
 हरि *m.* N. of Viṣṇu. 22
 हरि *m.* N. of Indra. 84
 हरि *m.* the sun. 126
 हरि *m.* lion. 302
 हरिचन्दन *m.* N. of a heavenly tree. 97
 हरिचन्दन *n.* a kind of yellow sandal. 289
 हरिण *m.* deer. 300
 हरित् *m.* quarter. 168
 हरित् *a.* green. 825
 हरिदश्च *m.* the sun. 126
 हरिद्राभ *a.* yellow. 825
 हरिपत्नी *f.* N. of Lakṣmī. 50
 हरिवर्ष *n.* one of the nine divisions of the earth. 912
 हरिहय *m.* Indra. 86
 हर्म्य *n.* house. 498
 हर्यक्ष *m.* lion. 302
 हर्ष *m.* joy. 519
 हल *m.* plough. 774
 हव *m.* call. 619
 हवन *n.* sacrifice. 671
 हविष्यान *n.* kind of sacred food. 765
 हविस् *n.* clarified butter. 763
 हव्यवाह *m.* fire. 334
 हसन *n.* laughter. 518
 हसित *n.* full-blown flower. 275
 हसित *n.* laughter. 518
 हस्त *m.* hand. 428
 हस्तिन् *m.* elephant. 306
 हस्तिपक *m.* elephant-driver. 709
 हाटक *n.* gold. 344
 हायन *m.* year. 166

- म. necklace of pearls. 457
 त a. pleasing, charming. 855
 गहल m. poison. 298
 त m. pleasure. 520
 त m. laughter. 514
 लेका f. laughter. 518
 य n. laughter. 518
 य m. N. of a sentiment. 582
 त m. N. of a Gandharva. 88
 त n. welfare. 526
 दोल m. swing. 870
 म a. cold. 144
 मद्युति m. the moon. 136
 मवत् m. N. of a mountain. 914
 मवस्तुता f. N. of Pārvatī. 51
 मवालुका f. camphor. 486
 मांशु m. the moon. 132
 मालय m. N. of a mountain. 217
 रणमय n. one of the nine divisions of
 the earth. 914
 रण्य n. gold. 343
 रण्यगर्भ m. epithet of Brahman. 16
 रण्यरेतस् m. fire. 337
 ड m. ram. 329
 तमुज्ज m. fire. 335
 तवह m. fire. 334
 हुताशन m. fire. 333
 हृति f. name. 619
 हृद् m. N. of a Gandharva. 88
 हृच्छय m. god of love. 63
 हृद् n. bosom, breast. 433
 हृदय n. mind. 402
 हृदय n. bosom, breast. 433
 हृद्य a. pleasing, charming. 856
 हृल्लेखा f. anxiety. 549
 हृषीक n. organ of sense. 399
 हृषीकेश m. N. of Viṣṇu 27
 हेति f. flame. 897
 हेति m. f. weapon. 714
 हेतु m. cause. 643
 हेमन् n. gold. 343
 हेरम्ब m. epithet of Gaṇeśa. 7
 हेरिक m. spy. 690
 हेलि m. the sun. 126
 होत्र n. sacrifice. 671
 होम m. sacrifice. 671
 हृदिनी f. river. 228
 ह्रस्व a. short. 844
 हृदिनी f. lightning. 177
 ह्री f. bashfulness. 517
 ह्राद m. joy. 519
 ह्र

Homonymous Words

गो m. f. quarter, 925; the eye, ray of
 light, region of the sky, thunder-
 bolt, speech, arrow, water, 926; the
 earth, cattle 927.

सारङ्ग m. lute, elephant, horse, lion,
 deer, god of love, coral, garment,
 916; moon, cātaka bird, large black
 bee, cloud, bow, sword (?), thunder-
 bolt, earth, 917, crane, cuckoo,
 peacock, parrot, eagle? gold, wind,
 the sun, darkness, 918; guñjā seed,
 Bilva fruit, lotus, light, chalk, 919.

हरि m. lion, monkey, parrot, Harihara,
 gold, N. of Paraśurāma, 920; moon,
 star, Śukra, king, horse, taking
 away? वंश? yama, quick-silver, 921;
 elephant, वर्ण? wind, fire, N. of
 Kārttikeya, Indra, snake, 922; the
 sun, thunderbolt, N. of Śiva, day,
 sword, 923; the sun, monkey, frog,
 Viṣṇu, Indra, wind, 924; horse,
 lion, moon, yama, 924.

Page	Line	Text	
3	46	for विषान्तकृत्	read °विषान्त°
13	235	„ उत्कलिकावलिः	„ उत्कलिका वलिः (?)
18	340	„ सप्त मन्त्रः	„ सप्तमन्त्रः
20	373	„ प्राणसमोऽधिकः	„ °ऽभिकः
22	417	„ ॥ २६ ॥	„ ॥ २९ ॥
32	619	„ °शकरणं	„ °शक(का)रणं
40	774	add after this line इति वैश्यवर्गः	
41	804	for वार्धक्यं	read वार्द्धक्यं
45	871	„ संहतं	„ संहतं
47	916	„ प्रवालाचलाः	„ प्रवालाञ्चलाः
47	918	„ °गरुडःस्वर्णा	„ °गरुडास्वर्णा°
47	919	„ गुञ्जा श्रीफल°	„ गुञ्जाश्रीफल°
47	919	„ °खटीकाः	„ °खटिकाः

Index

51	after अम्बा <i>f.</i> mother	„ अम्बिका <i>f.</i> N. of Pārvatī, 52
54	„ ईश्वरी	„ ईहा <i>f.</i> desire 531
55	„ उमापति	„ उर <i>m.</i> breast 433
73	„ नील <i>m.</i> one of the treasures of Kubera	„ नील <i>a.</i> black 479

Q25:4173x

15 JSI

